

EGYETÉRTÉS

Belföldi árak: Egész évre 28 korona. Félre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 3 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fill., vasúti állomásokon 12 fill.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Kultursztrájk.

Budapest, november 8.

A tanárok kongresszusának az az igazi szenzációja, hogy nem fejeződött be, hanem permanenciában marad, míg a választott küldöttség a miniszter választását meg nem hozza.

Ez a csendes szenzáció azt jelenti, hogy az ország tanársága a kongresszusból ollót formált s annak két ág közé fogta a kultuszminisztert. Ha a miniszter kielégítő válaszzal nyugtatja meg a tanárságot, akkor az olló csak a kérdést fogja elvágni. Az ügy rendben van, a tárgyalások fonala elvágható. Ha ellenben a miniszter kitérő vagy éppen elutasító választ ad, akkor a tanárság a kongresszus ollójával elvágja a békét, elvágja a minisztert s elvágja saját türelmének fonálát is. Akkor nincs tovább. A tanárság az ultima rációhoz nyúl s ha nem is csinál tanársztrájkot, de csinál kultursztrájkot. Ez pedig azt jelenti, hogy az ország tanári kara lelkiismeretesen teljesíti azt a kötelességét, melyet a nemzet ifjúságával, a jövő generáció kiképzésével szemben vállalt, de félreáll abból az önkéntes munkából, melylyel a perifériákon s mindenütt az állam kulturtörkévéinek ingyenes és önzetlen munkatársává szegődött. Lesz megbántva és elutasítva is napszámosa a jövő generációnak, de nem lesz balekje az államnak.

A kongresszusnak ezt az állásfoglalását kétségtelenül harciasnak kell minősíteni. De szabad-e csodálkozni, ha nem ugrottak be tovább is a folytonos taktikázásba? Ha most is belemennek volna abba, amire történt is kísérlet, hogy a kongresszus végezze be tárgyalásait s a hazaszéledő tanárok várják be otthon, hogy a miniszternek milyen válaszzal tetszett lefőzni a tanárok küldöttségét: akkor ismét elmulnak fölöttük egy nyomoruságos esztendő, míg elhatározó lépésre szervezhetik és összetoborozhatják őket. A miniszter pedig és a miniszter mögött taktikázó kiskirályok jót nevettek volna a naiv tankatonakon, akik ellövődöztek a puskaforukat a csata előtt s elszéledtek, mielőtt voltaképpen harcolhattak volna. A meddő harcokban elkeseredett tanári tábor az ilyen kísérletet elutasította magától s mérsékelte magát a miniszter végleges válaszána ismerete előtt, de kimondotta a kongresszus permanenciáját, hogy az utolsó szó az övé lehessen. Tette ezt férfias higgadsággal s az a három pont, melyben a kongresszus a tanárság követeléseit kifejegette, azt is bizonyítja, hogy az ország tanárai a státuszrendezésen és az oktatás érdekeinek oltalmán felül bátran állást foglaltak a kultuszminisztérium középiskolai ügyosztályának megfizetése mellett is. A Barkóczy-féle egyoldalú és felekezeti kezelésből éppen elég volt. A magyar tanári Herku-

les a közoktatásügy Augiász-istállójában rendet, tisztaságot és szakszerűséget akar teremteni.

Nem titkoljuk, hogy nekünk a tanárságnak ez az utóbbi állásfoglalása különösen szimpatikus. Szeretjük ezt a tanári kart egységesnek látni nemcsak jogos gazdasági küzdelmében, hanem azon a magasabb kultursíkon is, ahol a magyar oktatásügy szellemét kell megvédelmezni. S a kongresszus egyhangú határozatában az az imponáló, hogy nagyon érdekeltek és egyáltalán nem érdekeltek egyforma határozottsággal fogtak össze a legmagasabb örhelyen szükséges rendteremtésre. Kétszeresen jelentős ez a szellemi állásfoglalás éppen most, mikor Barkóczyék testőrsége a tanárság gazdasági törekvéseinek védelmében is meg akarták osztani az egységet, csak hogy Barkóczy szelleme dicsőségesebben uralkodhassék tovább a kultuszminisztériumban. A tanárság nem hunyázkodott meg. Sőt gazdasági követeléseit férfiasan megtoldotta szellemi követelésekkel. És kettős követelésére, permanenciában maradván, várja meg a miniszter választát. Vagy vagy. Ha a miniszter meghajol az egész tanárság jogos követelése előtt: a kongresszus elvégezte a dolgát. Ha a miniszter tovább is taktikázni próbál: akkor a kongresszus csak holnap fog igazán munkába. Mert akkor a kongresszus második része lesz az igazi harc s a magyar tanári kar esztendő-

Egy lovagias ember.

Írta: Máriássy Barnáné.

Egy nyirkos, eszűny őszi napon, délután öt órakor, amikor a gázlámpa még nem égett, de a nyugati pályaudvar fölött már sötétszürke színben szállt le az alkony, két fiatal nő sietett végig a köruton.

Egyszerű és előkelő volt mind a kettő. S ruhájukat azzal a biztonsággal emelték, amelyet csak a jó lelkiismeret és a kifogástalan cipő ad meg a nőknek.

Egy monoklis férfi nyomon követte őket.

— Boszantó! — mondja az egyik nő. —

Ma már nem találunk megfelelő lakást.

— Én is úgy látom, Ditim, — hagyja

helyben a másik.

Megáll egy kapu előtt és a lakáshirdetési

táblát böngészi.

— Nos, leltél valamit? — kérdezi a Diti-

nek szólított.

— Semmit, — feleli a másik kedvetle-

nül. — Négy szobás negyedemeleti lakás

ezregyszáz forintért. — Megesóválja a fe-

jecskéjét. — Na, ezeket a háziurakat sem

volna kár légberöpíteni. De hogyan is bír-

nak egy ilyen lakásért ennyit elkérni.

— Valóságos perfidia, — toldja meg

Diti. — En mindíg is mondom a Béninek,

legjobb, ha kiköltözünk Pomázra. Ott jó a

levegő és olcsóbb a lakás.

— Igazad van, édesem, — szól a másik,

— A ti helyeteken én sem tennék egyebet.

— Igen ám, — vág közbe Diti,

— de a Béni, ugyszólván minden ide-

jét a hivatalában tölti, s félek, sok lenne

neki, az örökös rádlizás azon a kávédarálón.

— Az is igaz, — bólogat a másik.

— Így hát folytassuk a lakáskeresést.

Azaz holnap, — teszi hozzá, — most buesu-

zom, Ditim. Ma napunk van a Király-szín-

házban. — Megnézi az óráját. — Csaknem

félhat, Jesszus! máris lekésem a frizőrüet.

Pá, szívem, a viszontlátásra. Mulass jól ma,

a Rátkay-bálon.

Szívélyesen kezét szorítanak.

— Köszönöm, — feleli Diti, — holnap

följövök hozzád és referálok.

Ujabb kézzorítás és elválnak...

A monoklis ur. egy ideig tétován áll egy

helyben.

— Szép két csibe, — motyogja.

— De a szöke édesebb. — Diti után in-

dul. Előbb tisztességes távolban, majd mind-

inkább a közelébe tolokodik.

— Bájos, édes asszony, — sugdossa neki.

Diti fölháborodva kapja el a fejét.

A monoklis rávihog. — Csunya asszony!

— hangzik a Diti fülében, aki azt hiszi, el-

sülved a szégyentől. Csaknem futva ér el a

villamosállomásig. S fölszökik a legelső ko-

esíra.

— Határtalan arcátlanság, — lihegi.

Mire kissé magához tér, ott ül mellette a

nyurga, csontos állu, sárga arcú, monoklis

ember.

— Elecsiptük, kis csibém, — röhög az

asszony szemé közzé.

Diti kezdi magát átkozott rosszul érezni.

— Legjobb, ha kiszállok, — tépelődik.

A villamos megáll.

Diti fölemelkedik. A monoklis szintén.

Tanáctalanul esik vissza az asszony a

helyére. Irtózat fogja el, és egész testében

remeg, mint egy tandíjat nem fizetett deák

az igazgató ur előtt...

— Hé, kalauz, — hallatszik egy recsegő

férfihang. — Hol az ördögbe bujjál. Nem

látja, hogy beszállok. Saer bleu, csaknem

eltörte a lábamat.

Magas férfi lép elő. Alakja már hajlott

egy kissé, de erőteljes. Fehér bajuszából, hó-

szín hajából arca kipiroslik.

— Nos, nézze, hogy előbbre jussak, —

mordul a kalauzra, mint aki meg van szokva,

hogy parancsolhasson. Körülnéz a kecsiban.

— Mi, a kis Sypekyné, — kiengeszte-

lödve pödri a bajuszát. — Nem is olyan kel-

lemetlen, hogy az eső ide szorított. Herczig,

kis jószág, — teszi hozzá elismerőleg. Egye-

nesen feléje tart. — Jó estét, szép asszony,

— üdvözlí Diti. Hanyag előkelőséggel tolja

félre a monoklist és leül az asszony mellé.

— Jó estét, édes báró, — köszönti az

asszony Radnóthyt, nála szokatlan nyájas-

sággal. Helyet is csinál neki. — Nagyon

örülök.

Boldog, hogy ismerősre akadt, aki meg-

védi a tolokodó arcátlanságától.

— Kedves a kicsi, — szól a báró befelé,

kön keresztül féken tartott keserősége robbanni és robbantani fog.

A magyar kultúra minden komoly parcelláján átérzik ennek a pillanatnak döntő jelentőségét. Az egyik oldalon a fiskális és felekezeti csökönység, a másik oldalon egy csöppenként elvérző kulturtábor, középpont pedig az árva magyar kultúra, melynek idáig is elég mostoha volt a sora s melynek oldala mellől most leghivebb és legönzetlenebb támogatóit készülnek elvadítani ez kétségtelenül igen komor szituáció. A magyar tanári kar és legfőképpen a magyar kultúra érdekében az egész közvéleménynek azt kell kívánnia, hogy a magyar kultúra legfőbb örét a döntő órában szállja meg kultúrkötelességének tudata és cselekvésének felelőssége.

Nem kell kolostor!

Budapest, november 7.

Mialatt reakzionáriusok és klerikálisok folytonosan jósolják Canalejas közeli bukását, a spanyolok radikális kormányelnöke okosan és következetesen, törhetetlen energiával megy a maga útján előre. A portugál forradalom óta Canalejas az uralkodó dinasztiával egyetemben két tűz között van. Azok a reakzionáriusok, akik most egy esztendeje még virágkorukat élték és aljasan és gyáván meggyilkolták a haladás vértanúját, Ferrert, most a karlistákkal szövetségben az Alfonsó uralmának a megbuktatására. Viszont a köztársaságiak, a legradikálisabbak és a spanyol temperamentum szerint örök forradalmárok a lisszaboni események hatása alatt még hevesebben folytatják a monarchiaellenes propagandát, mely Canalejaszal és Alfonsóval egyetemben a Bourbonokat is örök időkre száműzné a spanyol állam éléről.

Ritka államférfiúi kvalitásokra vall, hogy Canalejas mindezek dacára megmarad a helyén s a köztársaságiak ellen meg tudja

védni a monarchiát, a karlisták ellen pedig érvényesíteni tudja azt a radikális irányzatot, mely merőben új korszakot nyitott Spanyolország történelmében. Az új korszaknak pedig jelentős etapját jelenti az a törvény, melyet ma fogadott el a madridi szenátus. A spanyol törvényhozás kimondotta, hogy Spanyolországban ezentul egyáltalában nem szabad új kolostorokat nyitni. A klerikalizmus ezzel újabb döntő csapást szenvedett Spanyolországban; annál döntőbbet, mert a szenátusban impozáns többsége volt Canalejasnak: nyolcvanöt szavazat ellenében száznegyvenkilenc fogadta el az új radikális törvényt.

Spanyolországot illetékesnek fogadjuk el annak az eldöntésében, hogy a kolostorok és a papok mérhetetlen szaporodása hasznára van-e, vagy kárára az ország fejlődésének? Sehol a világon nem volt több reverendás igehirdető, gyóntató és prédikáló barát, mint Spanyolországban. S a szószékéről és a gyóntatószékéből hangzó szavaknak egyetlen egy nép sem hitt fanatikusabban és erősebben, mint a spanyol nemzet, melyben mind mai napig nem haltak ki a régi inkvizíciós szellem maradványai. Közben pedig az ország elszegényedett, tönkrement; papon, királyon, gazdag tőkepénzesen kívül senkinek sem ment jól a dolga. Így ért meg a helyzet a majdnem forradalomig, a reakzionárius rendszer teljes elsöpréséig, s a radikális kormány imé azzal vonja le a történelmi múlt konzekvenciáit, hogy határát szabja a reverendás terjeszkedésnek.

Kétségtelen, hogy a Canalejas új törvényének gyors tető alá hozásához hatalmas indító lökést adtak a portugál események. Amikor — kevéssel azután, hogy a forradalom fészkeit megbolygatta; — a portugál kongregációk szétszéledtek a világ minden tájára felé, a spanyol parlamentben meginterpellálták Canalejasot, hogy milyen intézkedéseket szándékozik tenni a csuhás invázió ellen? Interpellációra lehetetlen volna csattanósabb választ adni; miután Portugália békéjét már fölforgatták, Spanyolországban

nem találnak új otthonra a portugál szerzetesek.

Hol találják hát meg az új otthonát? Franciaországban nem, mert hiszen innen a francia kongregációkat is szétkergették. Olaszországban nem: itten egy interpellációra a miniszterelnök már szintén kijelentette, hogy nem kár a kellemetlen jövővényekből. Belgiumban — dacára a klerikalizmus kormányzatnak — szintén nem, mert ennek a kormánynak olyan erős radikális szocialista ellenzéke van, hogy örül, hogy ha a maga bőrért védheti, nem hogy szerzeteseket protezsáljon. Európa többi része vagy protestáns, vagy görög-keleti, hová legyenek tehát a szegény csuhás portugálok?

Ugy hisszük, ők maguk is úgy látják, hogy nem mehetnek máshova, csak a reakció klasszikus földjére, Ausztriába és Magyarországra. Ausztriával nem sokat törődünk, hogy ha neki tetszenek az új jövővények, ám boldoguljon velük. Attól félünk azonban, hogy a hontalan kolostorok első sorban magyar földre kíváncsoznak, ahol eddig az volt a rendszer, hogy nemesak nem tiltották ki őket az országból, hanem még földet, szubvenziót adtak nekik, vagy az állam, vagy a főváros rovására.

A magyar kormány ez ideig még nem talált arra alkalmat, hogy álláspontját ebben a kérdésben elmondja. Vagy talán már az is, hogy eddig elkerülte a nyilatkozás alkalmát, jelent valamit? Mindenesetre jó lenne, hogy ha a képviselők közül akadna valaki, aki nyílt kérdéssel provokálná a kormányt arra, hogy nyilatkozzék. Nem akarjuk, hogy mint a reakció és a klerikalizmus főfészke mi örököljük Spanyolország és Portugália gyászos szerepét Európában.

Budapest, november 7.

A bosnyák tartománygyűlés. A bosnyák tartománygyűlés ma ismét összeült. *Sola* elnök közli, hogy az elnökség ő felsége 80-ik születésnapja alkalmából a tartománygyűlés hódolatát tolmácsolta a felségnek. Ezután felolvassák a tartománygyűlés

— Hová ebben a csuf időben? — fordul újra az asszonyhoz.

— Haza, az Alkotmány-utczába, — feleli az asszony. — Azt hiszem, már ott is leszünk.

— Pompás! — kaczag föl a báró. — De hisz épp az ellenkező irányba megyünk.

— Lehetetlen, — mondja az asszony meglepetve. — Rossz kocsiba szálltam volna? S a báró merre tart? — kérdezi, bizonytalanul.

— Én is hazafelé. Sétaközben meglepett az eső. Egy állomásnyira lakom csak innét, s hogy össze ne ázzam, beszálltam a villamosba. Nem is gondolva, hogy ilyen kedves meglepetés vár itt rám, — gyöngéd pillantást vet a szép asszonyra.

— Csak egy állomásnyira? — riad föl az asszony. — De hisz akkor mindjárt elválnék, — majd hogy el nem pityeredik belé...

Ijedten néz a monoklis felé, aki sunyin pislogat.

A báró, aki imádja a szépet mindenben, de különösen az asszonyban, kellemesen megborzong.

— Édes ma a kicsi, nagyon édes, — gondolta. — Ugy látszik, beléunt végre a Mitouche egyhangú szerepébe. Szerencsecsillagom épp idejében vezetett felé. Csak ne volna ilyen utálatosan esős idő, — füzi tovább. — Parbleu! de az asszony édes és megérdemli, hogy tudlegyem magam érette egy kis alkalmatlanságon.

— Hazakisérom, szép asszony, — fordul

hirtelen elhatározással Sypekyné felé, és esodálatosan néz a szemébe. — A következő megállónál majd átszállunk.

Az asszony hizelegve tekint föl a báróra.

— Köszönöm, — mondja melegen.

Fürgén, mint egy szerelmi ígéretet kapott kadét, segíti le a báró Sypekynét a villamosról.

— Erre, erre, — biztatja, az esernyőjét is odatartja a feje fölé.

Az asszony félénken tekint vissza a villamosra. De a monoklis restelkedve húzódik meg a sarokban és úgy néz a vén oligarchára, mint egy eddig sohasem látott állatfajra...

— Köszönöm, szívből köszönöm, hogy elkísér, — fordul Diti a báróhoz. — Ön nem is tudja, milyen nagy szíveséget tesz nekem.

— Ne tulozzon, szép asszony, — mosolyogja a báró öntelten. — Mondja, szívesen van velem? Mit? — a hangja éppen úgy sugárzik, mint a szemé, mikor olyan kábító pillantással nézi az asszonyt...

Még mindig esik. A város, az utca, a levegő, az ég, egyforma szürke. A szél az arczába csapdossa az esőt a bárónak. Az elemek e küzdelmében a szivarja is kialszik. Kezdi borzalmasnak találni ezt a lucskos helyzetet. Egyet gondol.

— Nézze kicsike, — szól bizalmasan édeskedéssel. — Itt vagyunk a lakásom előtt. Mondja, nem volna jó, ha fölmennénk hozzám, amíg az eső eláll és egy csésze tea mellett elbeszélgetnénk az időt?

— Báró ur! — vág közbe az asszony. A lélegzete elakad. A torka összeszorul. Piros szín árad el a homlokán.

— Nos, nem kell azt rosszra venni, — kedveskedik a báró olyan hangon, amelyben nem tudni a gonoszság, vagy a guny játszsza-e a főszerepet, mivel a báróban benne van a kopasz diplomata és a borbélyinas, kinek dus fürtjei a szájába vannak fésülve.

— Ezer vaspatkó, — gondolja, — ezt kissé elhirtelenkedtem. Atyáskodó nyájasággal kezd:

— Tudja mit, nézzünk be a moziba. Itt van épp szemben velünk. Csak amíg az eső alábbhagy. Nos, ez ellen csak nem lehet kifogása. — Ott kellemes a félhomály — gondolja. Karját az asszony karjába fűzi. — Menjünk, — sürgeti.

Az asszony ijedten rántja vissza a karját és a harag és kétségbeesés pillantásával mered a férfira.

— Miért bánik így velem, báró ur! — mondja lassan tagolva, felszökő könyek között.

— De hisz oda járnak tisztességes asszonyok is. Azaz, csakis azok járnak, — hadarja a báró egy lélegzetre. Bolondokat beszél össze, mint aki érzi, hogy ezudarul viseli magát.

Az asszony, aki olyan szép és tisztán, olyan, mintha a Mont Blanc haván egy róza, egy souvenir de Malmaison nőne, összeszorítja az ajkát és reszkető irtózáttal hallgat.

egybehívá
natkozó l
az esküt
kat, hogy
szorgalma
kon kívül
tézésre. A
végett csa
ülést ber
jesztette
vetést, m
szége 79,4
ben). A
(74.376.40
mányt, h
örzése al
tárgyakb
kolás fel

A
nárís ül
is végett
ismét ö
1911-es
janak, r
leg csal
király i
a megs
sok. Sz

A
A mun
gári pe
tüzését,
gadtatv
kedők,
akik ni
szer m
lődnak.
tések e
legkem
valószín
fogja b
lesz a
lemre.
1911-e

—
bidege
szabad
egyedü

A
beszél
tól és
lezéstő

—
menek

A
egysze
izgato
így sz

—
szerib
aszfal

—
szony
mozdu
halad

—
hagyv
elámu

—
dültő
vel e
mint

—
fogha
megfe
hagyv
I
áhitó
Önsze

egybehívására és *Basagics* elnök kinevezésére vonatkozó legfelsőbb kéziratokat. Az új elnök leteszi az esküt és átveszi az elnöklést. Kéri a bizottságokat, hogy a munkát haladéktalanul kezdjék meg és szorgalmasan végezzék, mert a kormányjavaslatokon kívül több mint háromezer petíció vár elintézésre. A bizottságok munkájának megkönnyítése végett csak rövid plenáris ülések lesznek. Ezután az ülést berekesztik. A tartományi kormány ma terjesztette a törvényhozás elé az 1911. évi költségvetést, mely 6 cikkelyből áll. Az összkidadások összege 79.482.429 K (a tavalyi 74.251.960 K-val szemben). Az összevételek összege 79.493.675 K (74.376.409 K). A javaslat felhatalmazza a kormányt, hogy a közös pénzügyminisztérium ellenőrzése alatt a tartományi vagyontulajdonát képező tárgyakból 160.000 korona értékű utólagos indoklás feltételével elidegeníthessen.

Szomorú munkarend.

— Készfizetés és perrendtartás. —

A politika eseményei.

Budapest, november 7.

A két delegáció holnap megkezdi a plenáris üléseket s a jövő hét első napjaiban ezek is véget érnek. Lehet, hogy december közepén ismét összehívják a delegációkat, hogy az 1911-es közös költségvetésre provizóriumot adjanak, míg az újabb rendes ülészek valószínűleg csak a jövő februárban lesz, amikor a király is Budapestre készül. Akkor kerülnek a megszavazásra a horribilis hadügyi kiadások. Szép kis farsang lesz.

A komédia különben már most kezdődik. A munkapárt nagy diadallal fogadta a polgári perrendtartásról szóló javaslat napirendre tűzését, az ország pedig egyáltalán nincs elragadtatva ettől az első nemzeti munkától. Kereskedők, bírák s egyéb érdekeltek, (például azok, akik nincsenek elragadtatva az ügyvédi kényszer mindenhatóságától) egyre jobban zúgólnak. A második nemzeti munka, a készfizetések elpaktálása is kihívta a politikai világ legkeményebb elbírálását. A pénzügyminiszter valószínűleg már november második felében fogja benyújtani a bank-aktát, amely a jeladás lesz a viharosnak ígérkező parlamenti küzdelemre. Hogy ilyen körülmények között az 1911-es állami budgetnek január 1-ére való

letárgyalása, sőt egy újabb indemnitás sorsa is kissé bizonytalan, azt bizonyítani sem kell. Így hát nagyon könnyen lehetséges, hogy újra hármas ex-lex: a közös s az állami előirányzat és a bank-ex-lex is reánk köszönthet. Ez lesz a méltó kerete annak a nemzeti munkakorszaknak, amelyet a Khuen—Lukács-kormány inaugurált.

A miniszterelnök Bécsben.

Gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök vasárnap délután félháromkor titkárja, dr. *Bárczy* István kíséretében Bécsbe érkezett. A miniszterelnök a pályaudvarról a Magyar Házba hajtatott, ahol megszállott. Röviddel utána *Láng* Lajos, a magyar delegáció elnöke tett látogatást a miniszterelnöknél, majd együtt ebédeltek a Sacher-szállóban. Délután a miniszterelnök a Magyar Házban hivatalos ügyeket intézett el, később *Teleszky* János pénzügyminiszteri államtitkár látogatását fogadta, ki a készfizetések ügyében kiküldött szakreferensek tarácskozásáról tett jelentést. Este a miniszterelnök résztvett a külügyminiszternek a magyar és osztrák delegátusok tiszteletére adott estélyen.

Ma gróf *Khuen-Héderváry* résztvett a delegáció négyes alkizottságának ülésén.

A honvédelmi miniszter utja.

Hazai Samu honvédelmi miniszter ma délután Budapestről Bécsbe utazott, hogy résztvegyen a magyar delegáció plenáris ülésén.

Tisza István a királlyal.

Gróf *Tisza* István ma délelőtt negyed tíz óra-
kor az általános kihallgatások folyamán megjelent a bécsi Hofburgban az uralkodónál, hogy köszönetet mondjon az ezüstlakodalma alkalmából küldött meleghangú távirati üdvözlésért.

A készfizetési tárgyalások.

A két pénzügyminisztérium szakelőadóit, *Pap* Elek és *Teleszky* János államtitkárokat, *Wimmer* csztályfőnök, és *Thaa* lovag udvari tanácsos a bank és készfizetések ügyében való bécsi tárgyalásokat vasárnap éjjel feltizenegy óráig folytatták. A tárgyalások, mint félhivatalosan jelentik, eredményesen haladnak és a legközelebbi lapokban befejeződnek. A szakelőadók tárgyalásának befejezése után a megállapodásokat az Osztrák-Magyar Bank és a két kormány mihamarább véglegesíti.

Jönnek az osztrákok.

Dr. *Weiskirchner* osztrák kereskedelemügyi miniszter és lovag *Pop*, az osztrák földmivélsügyi minisztérium vezetője csütörtökön Budapestre utaznak, hogy magyar kollégáikkal az argentinai hushozatal ügyében tárgyaljanak.

Gróf Batthyány Lajos lemondása.

Gróf *Batthyány* Lajos, a fejevármegyei bódajki kerület pártonkívüli képviselője lemond a mandátumáról. A kerület ellenzéke állítólag *Zichy* Aladár grófnak, a néppárt mandátum nélkül maradt elnökének szándékozik a jelöltséget felajánlani.

A horvát helyzet.

Mint Zágárból jelentik, a bán személyes híveli állítólag *Tomasics* tudtán kívül és nem hivatalosan érintkezést kerestek a horvát-szerb koalíció vezetőivel, hogy megállapodásra jussanak és egységes pártba álljanak velük. A koalíció azonban hallani sem akar erről. Álláspontja az, hogy a bán nyíltan átvette a koalíció programját és a koalíció számára nézve jelentékenyen nagyobb, de egyúttal a legegységesebb párt is, tehát lépjen be *Tomasics* követőivel együtt a szerb-horvát koalícióba. Akkor aztán lehet arról beszélni, hogy milyen feltételek mellett hajlandó a koalíció a kormányt támogatni.

A báni palotában holnap dr. *Tomasics* bán által egybehívott konferencia lesz, amelyen a tartománygyűlés megalakulásának és munkaképességének kérdését fogják tárgyalni.

A horvát országgyűlés elé a kormány mielőbb két törvényjavaslatot terjeszt be. Az egyik a közigazgatási bíróság felállításáról, a másik a tanítók fizetésjavításáról szól. A közigazgatási bíróság az elnökből és hét bíróból fog állani, kiket a hétszemélyes tábla bírói karából fognak kinevezni.

Zágrábi politikai körökben elterjedt hír szerint *Lika-Krabava* megye főispánjává *Hreljanovic* Guidót, a horvát-szerb koalíció zenggi jelöltjét nevezi ki a király, a jelenlegi főispán, *Belosevic* pedig kormánytanácsosává nevezetik ki.

Kisbirtokosok nagygyűlése.

A magyarországi kisbirtokos-testületek, amelyek politikailag a Gazdapárt, társadalmilag pedig a „Magyarországi Kisbirtokos Szövetség” zászlaja alá sorakoznak, vasárnap impozáns gyűlésre jöttek össze Kaposvárott. A somogy megyei kisgazdák egyesülete s a magyarországi kisbirtokos szövetség közgyűlését, a függetlenségi 48-as gazdapárt pedig

— Isten önnel, báró ur! — szólal meg hidegen. — Köszönöm, hogy az imént megszabadított attól a tolokodótól. Most már egyedül is hazamehetek.

A báró értelmetlenül néz rá.

— Hol? Mikor? Micsoda tolokodóról beszél? — hebegi magánkivül a csodálkozástól és megzavarodva ettől a váratlan lepleléstől. — En igazán nem értem.

— Attól, aki elől a villamosban önhöz menekültem.

A báró arca biborszint ölt. A hangja egyszerre határozott lesz és nagyon elűt fölízgatott, magából kikelt valójától, amikor így szól:

— Miért nem mondta, szép asszony. Egyszeriben megtanítottam volna röpülni azt az aszfaltbetyárt.

— Látom, báró ur! — mondja az asszony metsző gunnyal, és az undor egy mozdulatával fordul el a férfitől. Int egy elhaladó kocsinak. Beszáll és elhajt. Ott hagyva a bárót az utcán értelmetlenül és elámulva.

— Ostoba fordulat. — hörgi a báró a dühtől és megszegyenüléstől fuldokolva. Mivel e nemes lovagnak olyan a természete, mint az egérfogó foxterriernek. Hogy megfoghassa, napokig ellesi az eget. És ha megfogja, leharapja a fejét, azután ott hagyja. A holt egér nem érdekli többé.

De ha elillan a kis egérke, amelyik után áhítozik, sértett hiúsága nem ismer határt. Önszeretete a vadságig fokozódik.

— Megállj, gögös asszony! — mondja,

és a hangjának fenyegető lesz a csengése. A szívében valami kemény, durva érzés gyülemlik meg, olyan, amilyent eddig még nem ismert...

A Rátkay-palota, mely művészi izléssel és előkelő pazarlással van kivilágítva, zsúfolva van emberekkel.

A nagy hall csak alig bírja befogadni a társadalom és pénzarisztokrácia előkelőségeit, akik váltakozva az irodalom és művészvilág legelsőbbjeivel sietnek föl a fakorlátos nyílt lépcsőn, mely az emeletre vezet.

Az emeleten lévő fehér stukkos teremben együtt van már a társaság.

Ott van báró Radnóthy is, aki édes biztonsággal siklik egyik szép asszonytól a másikhoz, s mindegyik részére van egy szerelmes, epedő, könyörgő pillantása, amint a szükség épp magával hozza.

De mintha a báró ma kissé ideges is volna. Itt-ott nyugtalanul hordja körül a tekintetét. Csak amikor látja, hogy egyik csahosa széles gesztusokkal, titokzatos ábrázattal beszél el valamit a társaság egyik-másik tagjának, akinek az arczára a megbotránkozás csodálkozása ül ki, látszik megnyugodni. Ilyenkor gonosz mosoly suhan át petyhüdt ajakán: és a jóleső elégtelenségtől szikrát szór apró szemé bozontos szemöldöke alatt.

Most a háziasszony felé tart, aki, bár már kicsit gömbölyű, — még mindig csinos kellemes hölgy. S azok közé az asszonyok közé tartozik, akik az egész világegyetemet és mindazt, ami benne foglaltatik, nagyon szeretnek. De e szeretet daczára minden örömet

az képezi, hogy mindent és mindenkit le-
szóljon.

— Jöjjön, jöjjön, édes Radnóthy, — mosolyog a báró felé. — Kinos helyzetben vagyok. Segítsen kitalálnom abból. — Elhallgat. — Mondja, édes báró, csakugyan igaz volna, amit — hirtelen letéri és zavarba jön. — Nem is tudom, hogyan fejezzem ki.

— Mi az, nagyságos asszonyom, ami ennyire fölháborítja? — kérdezi Radnóthy melegen.

— Ez az báró! Ez a helyes szó. Föl vagyok háborodva. Magamonkívül vagyok amiatt, amit az imént egyik közös barátunktól hallottam. — Mindjobban belezavarodik. — Mondja, igaz, amit Sypekynéről beszélnek? Összefűzik a nevét, — itt halkán egy nevet ejt ki — nevével.

Radnóthy szomorú ábrázatot ölt és mélyen hallgat.

— Maga hallgat, báró! És nincs egy szava sem ez asszony védelmére, akit mindig annyira kitüntetett. De hisz akkor igaz, amit mondanak. — Csaknem merevgörcsöt kap zavarában. — És ez a nő itt van nálam. Az én szalonomban. Quelle scandale!

— Nyugodjék meg, édes asszony, — felel a báró atyáskodó kedveskedéssel. — A dámák elnézőek lesznek ön iránt, aki küzismert arról, hogy sohasem foglalokzik a mások dolgával.

— Már az igaz, édes báró, — mondja a ház asszonya egész természetes hangon. — És ez az egyedüli mentésem a vendégeim előtt. De most megyek, hogy mielőbb meg-

nagygyűlést tartotta itt, háromezernél több kisgazda jelenlétében. Ott voltak Szabó István, Herczegh Sándor és Novák János gazdapárti országgyűlési képviselők, megjelentek a gyűléseken Kun Béla és Kovács Gyula képviselők is, s a kisbirtokos szövetség és a gazdapárt vezetősége teljes számmal. A somogyvármegyei kisgazdák egyesületének közgyűlésén erősen tiltakoztak a szerb és argentinai husbehozatal ellen, ehelyett követelték, hogy a gyári cikkek előtt nyissuk meg a határt s így oldjuk fel magunkat Ausztria gyámsága alól. A magyarországi kisbirtokos szövetség közgyűlésének legfontosabb tárgya volt a szövetség új alapszabályainak módosítása s a lemondott tisztikar helyébe új tisztikar választása. A szövetség elnöke lett egyhangulag Szabó István országgyűlési képviselő. A közgyűlés elhatározta, hogy legközelebbi közgyűlését Hódmezővásárhelyen tartja és felír a kormányhoz a kisgazdákak mélyen sértő husbehozatalok ellen. A függetlenségi és 48-as gazdapárt gyűlésén Herczegh Sándor országgyűlési képviselő elnököt, aki előadást is tartott az aktuális gazdaság-politikai kérdésekről, többek között az általános drágaság okairól is. Beszéde végén kövvelte a nemzetfelújító magyar mezőgazdasági és birtok-politikát, helyes parcellázási és telepítési törvényt és kijelentette, hogy a gazdapárt erősen állást foglal a kormány részéről tervbe vett megterhelések ellen, amelyek megbénítanák a kisbirtokosság boldogulását. Végül Novák János képviselő tartott előadást a gazdapárt szervezetének kiépítéséről.

Az általános választójogért.

A Választójog Országos Szövetsége vasárnap nagyszabású nagygyűlést rendezett Szarvason. A gyűlés elnöke dr. Dancs Szilárd lett, akinek megnyitó szavai után a választójogi szövetség kiküldötte, Daniel Arnold, egy órási beszédben kifejtette, hogy az általános választói jog Magyarországon az összes dolgozó osztályok kenyérkérdése és egyszersmind eléföltétele annak, hogy a hanyatló állami pénzügyek helyreálljanak. Bikádi Antal orsz. képviselő az általános választói jogot a nemzetiségi kérdés szempontjából bírálta. A helybeli polgárság részéről Benka Gyula gimnáziumi igazgató és a szociáldemokrata párt részéről Szabados Zádor magántisztviselő szólalt fel. A népgyűlés határozati javaslatot fogadott el, amelyben kimondja a Választójog Országos Szövetsége szarvasi fiókjának megalakulását. A képviselőházhoz sürgető kérvényt nyújtanak be az általános, egyenlő és titkos választójog mielőbbi törvénybe iktatása iránt.

Nagyszalonán a negyvennyolcas szocialista párt vasárnap délután népes gyűlést tartott, ame-

tudjam, hogyan vélekednek ez asszony felől. — Még egyszer édesen rámosolyog a báróra és röpi a dámák közé, ahol csakhamar csirába hozza a báró csahosa által elhintett konkolyt...

Sypekyné magára hagyatva áll a bálterem egyik ablakmélyedésében és daczosan néz be a fehér estébe, az ezüst esillagokba, mintha azok mondanának neki valamit.

Arczáról eltűnik a rózsás szín, fehérebb, mint habfehér ruhája. Mosolygós, gömbölyű vonásai szinte megnyulnak.

— Mi az, Ditim, — kérdezi az ura. — Fáradtak látszol. Nem akard, hogy hazamenjünk?

Diti ráteszi hőszinü karját az ura karjára, azután fáradtan leereszti, ami olybá tetszik, mintha megölelné. — Ha akard, — mondja, Mosolyog is hozzá. De nem a szemével, azok lecsukódnak, hanem a fogával, melyek kivilágítanak nyitott ajka közül.

— Mi történik velem? — zug folyton a fülében és csaknem elveszi az esztét. Mint a nőtény tigris, véresre vágyta volna harapni az egész világot...

Báró Radnóthy elégedett göggel nézi bizonyos távolságból az asszony kinteljes vergődését. Még csak egy arczizma sem rándul meg bele. Csak akkor süti le a tekintetét, amikor az asszony halottfehéren, de emelt fővel halad el előtte és elhagyja a Rátkay-palotát... És vajjon hányszor intézik el ilyen előkelően egy-egy szép asszony sorsát ezek a mai lovagias emberek?...

lyen a központ képviseletében Mezői Vilmos volt országgyűlési képviselő jelent meg. A gyűlés határozatilag kimondta, hogy országos akeziót indít az általános, egyenlő, titkos választói jogért.

A nők választójogáért küzdő férfiliga, amely a nyarat arra használta fel, hogy a nők választójogának ügyét minden szempontból tárgyaló röpivek kiadásával mozdítsa elő, megkezdte őszi működését és előreláthatólag több rendkívül érdekes előadás rendezésével fogja a nők választójogának kérését állandóan napirenden tartani. Az őszi és téli program végleges megállapítása azon a választmányi ülésen történt meg, melyet e hónap 7-én, hétfőn d. n. 6 órakor tartottak a Társadalmi Múzeum helyiségében.

Bosnyák vita.

— Héderváry a dalmát vasutakról. —

A magyar delegációból.

Budapest, november 7.

A magyar delegáció albizottságai bevégezték munkájukat. A négyes albizottság ma délelőtt és délután tanácskozott, s általánosságban és részleteiben is elfogadta a bosnyák költségtérítést, miután báró Burián István közös pénzügyminiszter ismételt fölvilágosításokkal szolgált. A két annektált tartomány polgári kormányzója szavaiban sok jóakaratot árult el a magyar érdekek iránt, sajnos, hogy ez tetteiben már kevésbé nyilvánult meg. Többször szóvá tették Bosznia és Hercegovina közjogi hovatartozandóságát, de gróf Tisza István úgy vélte, hogy ez a kérdés a két parlament elé tartozik s az albizottság volt olyan loyális, hogy a kínos ügyet nem firtatta. Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök Kossuth Ferencz felszólalására kijelentette a dalmát vasutakat illetően, hogy esetleg visszatérnek az eredeti tervekhez, de ha el is térnének az eleve megállapított iránytól, a magyar kereskedelmi tarifa fenntartását mindenkoron biztosítani fogják.

Részletes bécsi tudósításunk a következő:

A délelőtti ülés.

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság egyesült négyes albizottsága ma délelőtt 10 órakor gróf Zichy Ágost elnöklésével ülést tartott, amelyen a közös minisztériumok részéről báró Burián István közös pénzügyminiszter, gróf Montecuccoli tengerészeti parancsnok, gróf Eszterházy Pál külügyi osztályfőnök, Hoffmann Hugó altábornagy, a magyar kormány részéről pedig gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök vett részt.

Gróf Zichy Ákos elnök megnyitván az ülést, bejelenté, hogy gróf Apponyi Albert táviratilag kimentette magát, hogy gyengélkedése miatt nem jelenhetik meg az ülésen.

Napirenden van a Bosznia és Hercegovinára vonatkozó rendkívüli szükséglet tárgyalása.

Burián Boszniáról.

Báró Burián István közös pénzügyminiszter: Az 1910. évi költségvetést már az új törvények értelmében a bosznia-hercegovinai tartománygyűlés állapította és szavazta meg. Akár az annexió volt 1908-ban sürgősebb, akár a képviseleti rendszer behozatala Bosznia- és Hercegovinába, annyi bizonyos, hogy az adott pillanatban az egyik a másik nélkül elképzelhetetlen volt. A létesítendő intézmények külső kerete meg volt szabva a legmagasabb kéziratban. Rajtuk állott e keretet szélesíteni és a tartományok elsőrendű szükségleteinek megfelelő tartalommal ellátni. Megtettük ezt azon módon, hogy a Bosznia és Hercegovinában meglévő átöröklött társadalmi szervezetet alapul meghagyván, azt megelevenítettük, egyes tagozatainak együttműködését lehetővé tettük. A tartománygyűlés lefolyt első ülészakában jól indult meg. Ebből a kormányzat azt a megnyugvást merítette a jövőre, hogy nemcsak fennakadás nem lesz észlelhető, hanem ellenkezőleg, gyorsított előmenetelnek leszünk közelebbi tanúi.

Papp Géza előadó helyesli a boszniai berendezkedést s a fakultatív kmet-megváltás mellett foglal állást. Végül kéri az albizottságot, hogy a Bosznia és Hercegovinában lévő parancsnokságok, csapatok és intézetek részére az 1910. évre megállapított és előterjesztett költségek úgy általánosságban, mint részleteiben is fogadják el.

Chorin Ferencz szerint az annexió kérdése nemzetközileg befejezett kérdés, de közjogiilag Ma-

gyarország törvényhozása részéről e tény még elismerve nem lett. Módot fog adni azonban erre az a két törvényjavaslat, amely úgy a magyar, mint az osztrák törvényhozás elé fog annak idején terjesztetni. Félő azonban, hogy a hovatartozandóság kérdése ekkor sem lesz tisztába hozva. Kéri és elvárja a közös pénzügyi kormányzattól, hogy Boszniában és Hercegovinában semmi olyas ne történjék, ami Magyarország államjogának és érdekeinek prejudikáljon. Sajátságos helyzet állott elő annak következtében, hogy Bosznia-Hercegovina alkotmányt kapott, mielőtt államjogi hovatartozandósága rendeztetett volna. Ennek a hátránya az, hogy azoknak a külön törekvéseknek szolgált ismét, amelyeknek célja a monarchia két államának határain önálló szláv alakulat létrehozása. Az első inkonzekvenziája ennek a helyzetnek, hogy Bosznia-Hercegovina lakosságának meg van az illetőségük, de nincs állampolgári joguk. Ami a bosznia-hercegovinai vasutaknál folytatott tarifális politikát illeti, utal arra, hogy a bosnyák eredetű szén olcsóbban szállítatik, mint a magyarországi szén. Ugyanez áll a lisztre, valamint a petróleumra is. Hiba, hogy Bosznia-Hercegovina adminisztrációjában a magyar elem csak 3.3 százalékkal van képviselve. Végül a muzulmán lakosság védelmét sürgeti. Felkéri a pénzügyminisztert, hogy álláspontját precíze ismertesse meg.

Sághy Gyula helyesli Chorin felfogását és sürgeti Bosznia-Hercegovina közjogi állásának szabályozását befelé, hogy Magyarország saját költségén építsen Boszniába vasutakat.

A dalmát vasut.

Kossuth Ferencz elismeri, hogy a közös pénzügyminiszter Boszniában nagyon jól adminisztrál, szinte tulságosan jól, mert Bosznia mindinkább az önálló államiség színezetét veszi fel, ami semmi esetre se lehet Magyarország érdeke. Mikor az annexió kérdése felmerült, a kormány, amelynek szövege is tagja volt, hozzájárult az annexióhoz, mert másképp nem cselekedhetett. Nem tartotta helyesnek, hogy lemondásával krízist provokáljon akkor, mikor az ellenség az ország határánál áll. Az a szempont is irányította szöveget és pártját, hogy bebizonyítsák, hogy nehéz időkben is a legteljesebb mértékben helyt tudnak állni és megvédeni a nagyhatalmi állást. A kmet-kérdésre vonatkozólag helyesli a fakultatív megváltás rendszerét. Magyarország hátrányosnak látja a vasuti ügykezelést is Boszniában. Annak idején hozzájárult ahhoz, hogy a dalmát vasut kiépítsék, de úgy, hogy az osztrákoktól bizonyos kompenzációkat kapjon Magyarország. Ennek a vasutnak az a fontossága lett volna, hogy a magyar állam területén épült volna s a tarifaképzés joga is magyar kézben maradt volna. Ugy hallja, hogy a mostani kereskedelmiügyi miniszter tárgyalásokat folytat egy Novitól Bihácsi és Bihácsi Künig, kizárólag bosnyák területen építendő vasut iránt, ami hallatlan precedens volna arra nézve, hogy idegen országban magyar pénzen vasut épüljön s ezenkívül a magyar tarifajog nem maradna meg magyar kézben. Ha ez megvalósulna, meg van győződve róla, hogy a képviselőházban a magyar ellenzék nagyon erős ellentétet is fejtené ki ellene.

Gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök a dalmát összekötő vasutra vonatkozólag óhajt tájékoztatást nyújtani. A dalmát vasutnak, amely Okulimból kizárólag Otocsázon keresztül Künig volna kiépítendő, a költségei oly magasan állapítottak meg, hogy hogy felmerült az a gondolat, hogy nem lehet-e másképpen is, kevesebb költséggel azt biztosítani. Ennek kipuhatólása végett a magyar kereskedelmi miniszter minden kötelezettség nélkül tárgyalásokba bocsátkozott, amelyek azonban mindig feltételekből indultak ki, hogy a magyar kormány és a magyar államvasutak fenntartása biztosítva legyen, mert ettől a magyar kormány semmiképpen nem tért volna el. Ezek a tervek az Unavölgyi vasutat is magukba foglalták és úgy lett odaállítva a dolog, mintha ez sokkal olcsóbb volna és teljesen biztosítaná a magyar kereskedelem érdekeit. Van más variáns is, amely szerint Horvátország területén volna építendő a vasut és ez jobban felelne meg általános kívánalmaknak. De a fejlemények oda utalnak, hogy nem válik lehetetlenné újra az eredeti gondolatot visszavonni és a vasutat úgy kiépíteni, hogy az feltétlenül biztosítva nemcsak területileg a magyar kereskedelem szempontjait, de azonkívül eleget tegyen annak is, hogy a horvát igények is kielégítést nyerjenek. Az albizottság megnyugtatóra kijelenti, hogy amennyiben az eddig folytatott tárgyalások a megállapított iránytól eltérnének is, a magyar kereskedelmi tarifa fenntartása mindenkoron biztosítottatnék.

Kossuth Ferencz megelégedéssel hallotta a miniszterelnök nyilatkozatát, ami azonban a dalmát vasut költségeit illeti, megjegyzi, hogy mikor a részletes tervekről volt szó, nagyon magas költségvetés terjesztett elő, de ez megvizsgálás vé-

gett egy bizottságnak adatott ki, amely ezen költségeket nagy mérvben redukálja.

A bosnyák agrár-bank.

Bakonyi Samu konstatálni kívánja, hogy az osztrák bizottsági felszólalások és jelentések ama felfogásnak adnak kifejezést, hogy a két annektált tartományban a delegáció tárgyalásaiban való közvetlen részvételre kevésképpen alkalmasak és formát találni. Ez nem más, mint a trializmusra irányuló felfogás és ez ellen tiltakoznunk kell.

Nagy Ferencz arra kéri a közös pénzügyminisztert, hogy csak minél jobban adminisztrálja az annektált tartományokat.

Lánczy Leó konstatálni kívánja, hogy kulturpolitikát is csak úgy lehet folytatni az annektált tartományokban, ha oly gazdasági intézményeket létesítünk, amelyek Bosznia-Hercegovinában gazdasági fellendülést képesek előidézni. Ezután a Bosnyák Agrár- és Kereskedelmi Bank megalapítását ismerteti s az osztrák részről ez ügyben tapasztalt ellenkezést. Kivánatosnak tartja, hogy a gazdasági fellendülés, amely támogatás formájában felülről jön, ne egyoldalul Ausztria részéről áradjon be, hanem a nép ismerje föl, hogy Magyarország is az ő érdekében működő tényező. Ez adta meg annak a jogosultságát, hogy a magyar tőke ezen a téren is fejtsen ki működést Boszniában. Ezután több kérdést intéz a pénzügyminiszterhez a posta- és távírdauügyet illetően. Különösen pedig az ügykezelés és tarifák tekintetében minő rendezés várható a közel jövőben? A költségvetési tételt elfogadja.

Gróf Tisza István azt vitatja, hogy a Bosznia és Hercegovina közjogi hovatartozandóságának végleges rendezésére vonatkozó kérdéseket most nemzeti érdekből nem szabad napirendre hozni, de semmi olyan intézkedést sem szabad megengedni, amely a történeti jogoknak alkalmas időpontban való érvényesítését akadályozná. A jelenlegi pillanatot ezen kérdés elintézésére magyar nemzeti érdekből alkalmasnak egyáltalában nem tartja.

Elnök az ülést berekeszti és a tárgyalás folytatását délután 4 órára tűzi ki.

A délutáni ülés.

A délutáni ülésben elsőnek báró **Burián István** közös pénzügyminiszter emelt szót, aki csatlakozik **Chorin** Ferencz ama kijelentéséhez, hogy a bizonytalan helyzeteknek hátrányai vannak, hogy Boszniát és Hercegovinát illetően első sorban kötelelességünk ezeket a hátrányokat legyőzni vagy legalább is csökkenteni, ha már azokat a helyzet alapos megváltoztatása nélkül teljesen kiküszöbölni nem lehet. Ezért a boszniai és hercegovinai kormányzat legfőbb köteletségének ismeri a surlódásokat lehetőleg kikerülni. Hogyha Magyarország és Ausztria azt kívánja, hogy Bosznia és Hercegovina minél bizonyosabban maga szerezhesse be szükségletét, hogy kereskedelmi összeköttetései felvirágozzanak; ennek alapfeltétele az, hogy Boszniának és Hercegovinának saját kulforrásai minél inkább fejlődjenek, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy bizonyos kifogások, amelyek már az előző években emeltettek és ma is bizonyos fokig hangzathatók, hogy Bosznia saját termelésének bizonyos ágait tarifális kedvezményekkel előmozdítjuk; nem egészen jogosultak. A viszony a magyar államvasutakhoz a lehető legjobb és minden nagyfőntosságú és nehézségben sikerült eddig megtalálni az egyetértést. Minthogy Boszniának is van autonóm vasuti hálózata és üzeme, bizonyos fokú vasuti tarifa-autonomia őt is megilleti. Nagyon természetes azonban, hogy tarifáit első sorban, de mások jogainak sérelme nélkül, bosnyák szempontból állapítják meg. A bosnyák tarifák magasabbak, mint a monarchiában, mert az üzem drágább. Természetes tehát, hogy a szénipart Boszniában azzal támogatja a kormány, hogy vasuti kedvezményeket ad egyik-másik cikknek, ami lehetővé teszi bizonyos fokig a cikkeknek Boszniából való kivitelét. A felemlített szén és liszt kérdését illetően megjegyzi, hogy ha Bosznia ki tud vinni Szlavoniába szenet, azt nem ajándékba viszi ki, és csak azért fogadják el, mert szükségük van rá, noha az a szén nem is olyan kiváló minőségű. Szerajevóban egy gőzmalom épült, amelynek rövid két esztendőre szóló tarifális kedvezményt nyújtottak, ez ellen kifogást annál kevésbé lehet emelni, mert ezt is azért állapították meg, hogy a malomnak módjában álljon ez idő alatt a szükséges gabonát magában az országban szereznie meg, a közbeeső időben pedig olcsóbban hozhasson be gabonát kívülről. Ami a hivatalnoki kart illeti, a kormány szívesen fogadja, ha magyarok jelentkeznek, de nem tehet róla, hogy magyarok, különösen szinmagyarok kisebb számban jelentkeznek. Egyébként nemcsak méltányos, de kötelesség, hogy a horvátokat is a magyar percentszámhoz sorolják, mert ők is a magyar állam polgárai. A kmet-kérdésben kijelenti, hogy a fakultatív kmet-megváltásnak nemcsak híve és előmozdítója, de egyszersmind határozott ellenzője az obligát

kmet-megváltásnak, amennyiben súlyos veszélyt látna ebben az ország biztonsága és nyugalma szempontjából, mert az sem nem szükséges, sem nem célszerű. Kossuth és Lánczy szavaira reflektálva, kifejti, hogy a bosnyák kormányzat tait kerekkel fogadta a jelentkező magyar és osztrák pénzügyintézetek. Az osztrákok előbb jelentkeztek, azután mint első magyar hitelintézet a Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság jelentkezett és az árukereskedés terén nagyon szép sikereket tudott elérni. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal is történtek megbeszélések oly irányban, amelyeket a kormány a kmet-megváltások szempontjából szükségeseknek tartott. Azelőtt a kmet megváltására szükséges tőkének csak a felét adták meg bankszerűleg, a másik 50 százalékot azután akárhányszor uzsora útján szerezték meg és ennek révén sokszor tönkrementek az illetők. Most arról van szó, hogy az egész 100 percent adassék meg bankszerű kölcsönként. A dolog lényege a törvényjavaslat szerint, amely a bosnyák tartománygyűlés előtt fekszik, nem változik, mert ha ez a törvényjavaslat törvénynyé válik, akkor éppen ezzel a kmet-eknek fő módját nyújtunk arra, hogy az egész 100 percent kölcsönt megkapják törlesztésre. Ami a vasutakat illeti, nem szabad Boszniát egészen idegen földnek venni. A bosnyák kormány tarifapolitikája első sorban szem előtt tartja Ausztriára és Magyarországra nézve a paritást. E mellett Magyarországnak még mindig megmarad a geográfiai közelség relatív előnye. A refakciák kivétel nélkül ki vannak hirtetve. A polgári kormányzat hajlandó a posta és távírdauintézményt átvenni, de eddig még nem sikerült a mérvadó tényezők hozzájárulását megnyerni. Ez áll a telefonra is és ezért nem adhat felvilágosítást arra nézve, hogy a budapest-szerajevói telefon miért nem működik. A kataszteri felmérés be van fejezve az érdekkörök teljes megelégedésére. Ami az általános gazdasági programot illeti, ahhoz ezentúl a tartománygyűlés hozzájárulása is szükséges, mert a kiviteléhez szükséges összegeket a tartománygyűlés szavazza meg. A kormány a kezdeményezés terén nem fog lankadni, szándéka a tartománygyűlés elé vasuti programot is terjeszteni olyan vonalakat illetően, amelyek a tartomány saját közlekedési érdekeit vannak hivatva szolgálni. Ehhez csatlakozik majd a közutak kiépítése és a vízszabályozás. Az ezzel járó költségek azonban nem lesznek fedezhetők az évi költségvetésből, hanem szükség lesz beruházási kölcsön felvételére. A Törökországnak fizetendő kártérítési összeg tekintetében hozzá intézett ama kérdésre, hogy mikor lesz a mostani ideiglenes kölcsönművelet véglegesen átváltoztatva, azt válaszolja, hogy erre nézve megkezdte a tárgyalásokat a két kormányval és azok eredménye törvényjavaslat alakjában fog a törvényhozás elé terjesztetni. Kéri válaszáinak tudomásul vételét. (Élnék helyeslés.)

A vita vége.

Chorin Ferencz azért szólal fel, mert a közös pénzügyminiszter fejtegetéseiből azt a következtetést lehetne levonni, mintha valaki gátolni akarná Bosznia és Hercegovina gazdasági fejlődését. Amit szóló a tarifapolitikában kifogásolt, az nem volt az, hogy ez a tarifapolitika a két tartomány gazdasági előnyét tartja szem előtt, hanem az, hogy egyenlőtlen elbánásban részesíti Magyarországot. Kívánja, hogy szerbül beszélő magyar honosokat alkalmazzon nagyobb számban Bosznia. A kmetek kérdésében megnyugvással veszi tudomásul, hogy a miniszter ragaszkodik a fakultatív megváltáshoz, mert ennek ellenkezője megintatná a muzulmánok gazdasági helyzetét.

Sághy Gyula köszönettel fogadja a miniszter felvilágosításait. Azért szólal fel, hogy reflektáljon gróf Tisza István felszólalására. Nem tartaná helyesnek, ha a bosnyák kérdés egyáltalán hallgatással mellőztetnék.

Gróf Tisza István elismeri, hogy erről a kérdésről a delegációban is szó eshetik, de a kérdés rendezése szerinte a két törvényhozás hatáskörébe tartozik. Meggyőződése szerint egy jogi, mint politikai tekintetben a delegáció hatásköréből nem vesztett semmit azért, hogy Bosznia bizonyos helyi autonóm jogokat nyert. Felszólalásának semmiféle ellenzéki célzata nincs. Teljesen megnyugszik abban, amit a miniszter eddig is kezdeményezett, csak azt kéri, hogy egy a delegációnak, mint természetesen a magyar parlamentnek ellenőrzési jogai a közös pénzügyminiszter működése felett a jövőre is megőriztessenek.

Kossuth Ferencz konstatálja, hogy a bosnyák vasutak tekintetében azok a híresztelések, amelyek széles körökben bizonyos aggodalmat keltettek, idő-előttiékké váltak. Kéri, hogy kerültsék minden olyan intézkedés, amely a gazdasági fejlődésnek útjait úgy vezetné Bosznia felé, hogy Magyarországnak erre vonatkozó jogos, praeponderans befolyása mellőztessék, vagy csökkentessék. Ez annyival is inkább jogosult, mert geográfiailag Magyarország közelebb van Boszniához, mint Ausztria, másrészt az a jog, amelynek alapján Bosznia an-

nektáltatott, magyar királyi jog, tehát magyar jog. Ami Bosznia hovatartozandóságának kérdését illeti, belátja ugyan az itt felmerült nehézségeket, mindazonáltal figyelmeztet arra, hogy az e kérdésben való halogatás csak ama törekvéseknek nyújt segédkezet, amelyek a trializmus létrehozásán dolgoznak. A delegációk hatáskörét illetően teljesen egyetért azzal, amit gróf Tisza István mondott.

Nagy Ferencz örömmel veszi a közös pénzügyminiszter kijelentését, hogy mi sem változott Bosznia-Hercegovina közigazgatásának irányítása tekintetében. Kéri, hogy ezt a politikai irányt kövessék a jövőben is.

Báró Burián István közös pénzügyminiszter teljesen osztozik gróf Tisza Istvánnak ama álláspontjában, amelyet ő a delegáció ingerenciáját illetően kifejtett. Már reggeli bevezető beszédében kifejtette, hogy a bosnyák kormányzat a jövőben is úgy fog intézkedni, mint ahogy ezt eddig tette. Nagy Ferencznek és Chorinnak válaszul, megállapítja, hogy közte és a felszólalók között tulajdonképpen elvi eltérés nincs és így csak ismételtén biztosithatja a felszólalókat arról, hogy a jövőben is arra fog törekedni, hogy a magyar gazdasági érdekek sérelmet ne szenvedjenek.

Több felszólaló nem lévén, elnök az általános vitát bezárja.

Papp Géza előadó zárszava után gróf **Zichy** Ágost elnök kijelenti, hogy a javaslatok elfogadtnak és a jelentésbe felvételnek.

Következik a hadügyminisztérium előterjesztése a rendkívüli hitelekre vonatkozólag.

Papp Géza előadó ismerteti a rendkívüli hitelekre vonatkozó előterjesztést, amelyet kisebb vita után elfogadnak. A bizottság az előadót megbizzza a jelentés hitelesítésével és bejelentésével.

Előadó jelenti, hogy egy kérvény érkezett a delegációhoz, amelyben a boszniai tisztviselők bizonyos nyugdíjkezdésményt kérnek a maguk részére. Indítványozza, hogy a kérvény adassék ki a közös pénzügyminiszternek, aki majd megtalálja az utat és módot arra, hogy a kérvényt a méltányosság alapján elintézzék. Kiseb vita után megállapítják, hogy a kérvényezési jog a delegációt nem illeti meg, tehát a kérvény a kérvényezőknél vissza fog adni.

Báró Burián István közös pénzügyminiszter arra a hírre vonatkozólag, hogy állítólag a török-bosnyák határon a csendőrök átlóttek volna, kijelenti, hogy ilyen incidens, amelyhez hasonló már többször is előfordult, csakugyan történt, közelebbi tudósítások azonban nincsenek a határvilongásról.

Ezzel az ülés véget ért.

Munkarend és ünnepek.

A magyar delegáció albizottságai a mai napon befejezték működésüket úgy, hogy most már a teljes ülések következnek. Az első teljes ülés holnap, kedden délután öt órakor lesz. A napirendre a hadügyi költségvetés és a rendkívüli kiadások tárgyalása van kitűzve. A delegáció délelőtt és délután három óra hosszáig tartó üléseket fog tartani.

Első sorban a katonai költségvetést tárgyalja, amelyet valószínűleg esütörtök délig el fog intézni. A tengerészeti költségvetés kapcsán a magyar delegáció tárgyalni fogja az osztrák delegációnak egy eltérő határozatát. Az osztrák delegáció ugyanis bevett az 1910. évi költségvetésbe tengerészeti kísérleti állomás föllállítására egy ötvenezer koronás új tételt. Azt hiszik, hogy a magyar delegáció ehhez a tételhez hozzá fog járulni, úgy, hogy mind a két delegáció költségvetése teljesen egybehangzó lesz.

A magyar delegáció plenáris tárgyalása november 14-én fog végződni, úgy, hogy már csak a zárülés marad majd hátra, amelyet azonban csak akkor lehet majd kitűzni, amikor az osztrák delegáció is befejezte munkáját.

Az első delegációs udvari ebéd e hónap 12-én, a második pedig e hónap 14-én este hat órakor lesz.

Aehrenthal gróf közös külügyminiszter és felesége **Széchenyi** Paulina grófnő vasárnap adták az első delegációs ebédet. A külügyminiszter e hónap 9-én adja a második delegációs ebédet.

Khuen-Hédervary Károly gróf miniszterelnök és felesége, **Teleki** Margit grófnő szombaton, e hó 12-én este kilenc órakor a magyar házban a két delegáció tiszteletére estélyt adnak. Az ebédre hivatalosak a közös miniszterek, az osztrák és a magyar kabinett tagjai, az osztrák és a magyar delegáció tagjai, valamint a közös miniszteriumok főbb tisztviselői.

A tanárok kongresszusa.

— Tiltakozó határozatokat hoztak. —

Budapest, november 7.

Méltóságteljes komolysággal és tisztelettel parancsoló tárgyilagossággal folyt le ma a középiskolai tanárok országos kongresszusának első napi tanácskozása. Sem meggondolatlan kezesség, sem disszonáns láрма nem zavarta meg a tanácskozás menetét, amelyet ezenkívül még két kiemelkedő motívum jellemez. Az egyik az a biztosság, amelylyel a tanárok meg nem adott, illetve veszélyeztetett jogaik tudatában vannak, a másik az az imponáló elszántság, amelylyel követeléseikért harcolni készek. Magas színvonalu, az objektivitás határait túl nem lépő tanácskozás volt ez a mai, mely alkalmas arra, hogy minden komolyan gondolkodó ember szimpátiáját megszerezze a tanárok igaz ügye számára.

A kongresszust Négyessy László, az Országos Középiskolai Tanáregylet elnöke nyitotta meg magas szárnyalású beszédben. Éles kritikát mondott arról a kultúra iránti érzéketlenségről, amelylyel a kultuszminisztérium a középiskolai ügyeket vezeti, de kiapcsolta a tanárok mozgalmából a politikai motívumokat és tiltakozott az ellen, mintha a tanárok mozgalmáért személyek és különösen a kultuszminiszter személye ellen irányulna. Beszédének különösen a befejezése volt igen hatásos, amelyben kijelenti, hogy a tanárok nem keresik az ok nélkül való összetűzést — a kormányhatalommal, de el vannak szánva rá, hogy jogaikért a legvégsőkig küzdjenek.

A mai ülés három tiltakozó határozatot hozott: a státuszrendezésnek elodázása, a heti órák számának emelése, és a szolgálati idő meghosszabbítása ellen és elfogadott egy határozati javaslatot, amely a kultuszminisztérium középiskolai osztályának átszervezésére, illetve szakemberekkel való kiegészítésére vonatkozik.

A kongresszus tagjai holnap a miniszternek és a képviselőház elnökének testületileg fogják átnyújtani a ma hozott határozatokat.

A tanárok kongresszusáról és az ezzel kapcsolatos mozgalmakról tudósításunk a következő:

A kongresszus megnyitása.

A Nemzeti Múzeum dísztermében ma reggel kezdődött meg az országos középiskolai tanárok kongresszusa, a tanárok élénk részvételével. A kongresszuson százhuszonhét gimnázium, huszonnyolc reáliskola és huszonhárom felsőbb leányiskola, tehát összesen százhatvennyolc középiskola képviseltette magát. Ott voltak azonkívül gróf Batthyány Tivadar országgyűlési képviselő, mint az Állami Tisztviselők Országos Egyesületének elnöke, Mátyás Engelbert, Erdődi Béla és Spitzkó Ferenc főigazgató, Badics Ferenc a mintagimnázium igazgatója, dr. Detre László és Biró Lajos, az Állami Tisztviselők Egyesületének titkárai és mások. A kultuszminisztérium részéről a kongresszuson senki sem jelent meg.

A kongresszust Úsetty Ferenc háznagy nyitotta meg, aki az előkészítő-bizottság nevében üdvözölte a kiküldötteket. Indítványára a kongresszus tisztikara a következőképen alakult meg: Elnök: Négyessy László, társelnökök: Erdődi Béla főigazgató és Trautmann Henrik, alelnökök: Révy Ferenc igazgató, Fischer Miklós, dr. Jancsó Henrik, dr. Rácz Sándor, Bódis Jusztin és dr. Gulyás István, jegyző: dr. Székely Ferenc, pénztáros: Müller József, naplószerkesztő: Endrey Akos, a kiadványok szerkesztője: Miklóssy István.

A kongresszus hosszas tapsal üdvözölte a megjelenő Négyessyt, aki nagy tetszéssel fogadott megnyitó beszédet mondott. Magyarország tanársága most másodikban gyűlt össze, mondta, hogy helyzetéről országosan tanácskozzék. Okot ez új kongresszusra két fontos esemény adott. Az egyik a régóta esedékes státuszrendezésnek újabb három évre kitolása és megcsönkítése, a másik a tanárok heti óraszámának és összes szolgálati idejének fölemelése. Főadata pedig lesz a kongresszusnak fölvilágosítani a kormányzatot és a közvéleményt, hogy az intézkedések nemcsak a tanári rendre sé-

relmesek, hanem a magyar oktatásügyre is végzetesek s kieszközölni, hogy a rendezést sürgősen hajtsák végre és a teheremelését vegyék le a napirendről. Tiltakozik a politikai tendenzia vádjá ellen, mert a tanárok mozgalmá nem egyes miniszterek ellen irányul, akiket környezetük tanácsa vezet, amely a tanári hivatás iránt kevés érdeket tanusít. Nem akarják Zichy János grófot megbukaltatni: nem támadni akarják, hanem meggyőzni. A kongresszus messzebb halló szavával jobban akarják informálni, mint eddig történt. És övni akarják attól, hogy odaadja a nevét egy olyan tény fölézésére, amely a leghatározottabban kulturelles, a amelyért, ha megvalósulna, a mai Magyarországot az utókor előtt nagy szégyen érné.

Beszédét így fejezte be: Ma, tisztelt kongresszus, határozatokat fogunk hozni. Hozzuk ezeket a legnagyobb energiával és határozottsággal és egysejtséggel a legnagyobb méltósággal. Tudom, hogy szenvedelmek viharzanak a lelkekben, de uralkodjunk rajtuk az ész hatalmával. Én a tárgyi siker fölül nem esem kétségbe, de ha netalán elmaradna is, az erkölcsi siker maradjon a mi részünkön. Ezt ki ne engedjük a kezünk közül. És noha érezzük hatalmunkat, azt egy nagyobb hatalommal ne vigyük nyílt összeütközésbe csak azért, hogy megmutassuk, hogy ha mi kárt vallunk, másoknak is mekkora kárt okozhatunk. Ha netán a magyar tanárságot a viszonyok arra kényszerítenek, hogy tovább küzdjön és hatalmát éreztesse, ez sohasem fog a kötelességmúltsátság formájában, sem a nemzeti gondolattól való elpártolásban jelentkezni. Az iskola mindig szent lesz előttünk és nem jöhet idő és helyzet, hogy a magyar tanár az iskola falain belül a maga hivatását ne a legodóbb és ilhettebb buzgósággal teljesítse s a hazafiságnak és erkölcsiségnek ezt az oltárát elhanyagolja. És most tanácskozásainkat megnyitom és munkánkra Isten kegyelmét és a nemzet jószágos figyelmét kérem. Isten áldd meg a magyar kulturát!

Percekig tartó viharos taps és éljenzés követte a megnyitó-beszédet.

Gróf Batthyány Tivadar bejelentette, hogy az állami tisztviselők szolidaritása a tanárokkal s küzdelmüket támogatják. A kormány ne gondolja, hogy a tanárok s állami tisztviselők közt viszályt támaszthat.

A kongresszus elnöke ezután üdvözölte a megjelent testvéregyesületeket, a katolikus, református és evangélikus tanáregyesület képviselőit, az erdélyrészi státus-tanárok megbízóit és különösen a kereskedelmi szakiskolai tanárok egyesületét, amelynek nevében ezután Trautmann Henrik köszöntötte lelkes szavakkal a kongresszust. Majd Erdődi Béla főigazgató adott kifejezést ama reményének, hogy a kongresszusnak meglesz úgy a tárgyi, mint az erkölcsi sikere.

A sérelmek tárgyalása.

Ezután áttért a kongresszus a napirendre, amelynek első tárgyaként dr. Sajó Sándor főelőadó mondott nagyhatású beszédet.

Igazainkért küzdünk — ugymond — és meg kell állapítani, hogy az ország tanársága türelmetlenül követelte a küzdelemnek mai döntő harcát. Nyolcz évvel ezelőtt, 1903-ban, az ugynevezett Széll —Wlassics-féle javaslat rendezte volna a középiskolai tanárságnak a többi tisztviselőkéhez melletti javításra szoruló anyagi ellátását. A javaslat azonban a politikai zavarokba fult és a tanárság megmaradt a régi állapotban. 1903-tól 1908-ig kellett küzdeni, amíg végre elvben kimondották a tanárság anyagi helyzete javításának szükségét. Megkapták az elvet. A kormány nyilatkozat oly magyarázatot ad ennek az elvnek, mintha most a tanárok és igazgatók együttes létszámának s nem csak a tanárok létszámának megharmadolásáról lehetne szó. A tanárok és igazgatók együttes számítása ellen a tanáregyesület már akkor tiltakozott és megtette a szükséges lépéseket. Azt a megnyugtatót nyerte akkor, hogy tisztán a tanárok létszámának a harmada jut a VII. fizetési osztályba, az igazgatók beszámítása nélkül. Gróf Apponyi Albert kultuszminiszter a képviselőházban is kijelentette ezt. Az 1909-iki költségvetés azonban nem a létszám harmadát, mintegy 300-at, hanem mindössze harmincz tanárt emelt a VII. fizetési osztályba. Ez év áprilisában arra kérték a mostani minisztert, hogyha már 1910-re nem lehetett, legalább az 1911-iki költségvetésben hajtsa végre a tanári státuszrendezést a már 1908-ban kimondott elv szerint. A miniszter a kérelmet jogosnak mondotta, sőt Európára szóló szövegnek minősítette, hogy a tanárság egyre könyörögni kénytelen azért, ami jogosan megilleti. De hát az 1911-iki költségvetés sem teljesíti a megharmadolás kívánását. Ez hozta forrongásba az egész tanárságot. Az előadó a közvélemény tájékoztatására nyomatékosan hangoztatja, hogy a tanárság nem kíván új dolgot, nem fizettségjavításról van most szó, hanem státuszrendezésről, arról, hogy az állam adja meg a tanárságnak is, amit más tisztviselőknak is már régebben és egyszerre megadott.

A hosszas és zajos taps csillapultával Úsetty

Ferenc háznagy a nagyváradi főreáliskolák előterjesztését mutatta be a kongresszusnak. A nagyváradiak a tanárság jogos kívánásait és súlyos sérelmeit sikerült memorandumban világítják meg.

Négyessy elnök ezután elismerését fejezte ki Sajónak szép munkájáért és a nagyváradiaknak az előterjesztésért, majd felolvasta a kolozsvári tud. egyetem bölcseleti karának sürgönyét, amelyben a kar üdvözi a tanárok kongresszusát.

Ezután Riesz Ferenc a következő határozati javaslatot terjesztette elő:

A kongresszus, a magyar középiskolák egyetemes képviselője, sok évi méltatlan várakoztatás után egyhanguan és a leghatározottabban kívánja a középiskolák és felsőbb leányiskolák tanáraitra vonatkozó, elvben már az 1909-iki költségvetésben kimondott és 1910-ben a minisztertől megígért státuszrendezésnek minden megalkuvás nélküli, teljes végrehajtását; más szóval az igazgatók nélkül számított, tehát a szorosabb értelemben vett rendes tanárok létszámának a IX., VIII. és VII. fizetési osztályokban való megharmadolását, a helyettes tanárok, az igazgatók és a főigazgatók, a gyakorlati főgimnázium tanárai és a tornatanárok státuszának a rendes tanárokkal vonatkoztatott elvnek megfelelő arányban való rendezését, végre az állami iskolák tanári személyzetére vonatkozó státuszrendezésnek ugyanazon mértékben a nem állami iskolák tanárszemélyzetére való kiterjesztését.

A határozati javaslatához Kalmár Elek (Lőcs), Krenner és Hunyadi (Arad) szolt hozzá s aztán a kongresszus egyhanguan elfogadta. A határozat kapcsán az elnök köszönetet mondott a sajlónak a mozgalom támogatásáért, azután áttért a második pont tárgyalására, amely a szolgálati idő s a heti óraszám tervezett fölemeléséről szól. Ezt a kérdést Vizsota Gyula előadó ismertette s határozati javaslatot nyújt be, mely tiltakozik a fölemelés ellen.

Kemény Ferenc igazgató a külföldi kulturá államok példáián igazolja a magyar tanárságot ért sérelmeket. S hozzá teszi, hogy a magyar és osztrák hadsereg katonai iskoláinak tanárai is aránytalan kedvezőbb helyzetben vannak. Egyébként meg van győződve róla, hogy sem a 35 év, sem a 20 óra nem fog megvalósulni.

Sajó Sándor fölolvassa a tiltakozó határozati javaslatot, amelyet egyhangú lelkesedéssel elfogadnak.

Gulyás István hosszabb megokolással, amelyet gyakran szakított meg viharos tetszés, föltárta azt a visszasságot, amely a minisztérium középiskolai ügyosztályának élén állók laikus voltában ered. Határozati javaslatot nyújtott be, hogy tiszteletben tartván a miniszter elhatározásának szabadságát, kéri mégis a kongresszus Zichy Jánost, hogy a legközelebbi alkalommal az ügyosztály élére szakembert állítson.

— Az késő! Mindjárt! Mindjárt! — hangzott föl több oldalról.

Négyessy László elnök magyarázta ezután a végrehajtó bizottság intencióját. Nem ajánlaná, hogy a miniszter jogkörébe a kongresszus beleavatkozzék, az egyhangú határozathozatal érdekében ajánlja olyan határozat hozatalát, amely szerint a kongresszus tiszteletően tartja a miniszternek azt a jogát, hogy bizalmi tanácsosait maga válassza meg, mégis az oktatás érdekében kéri, hogy a legközelebbi alkalommal a központi adminisztrációban középiskolai gyakorlattal bíró embert alkalmazzon. Ezt a javaslatot azután elfogadták. Elhatározták azután, hogy holnap délben küldötté meg a miniszterhez kérelmüket előterjeszteni, innen pedig a házelnökhöz mennek, hogy támogatásukat kérik. A kongresszus holnap délután három órakor folytatódik, amikor a küldöttség beszámol utjának eredményéről.

A kereskedelmi iskolai tanárok.

A Kereskedelmi Szakiskolai Tanárok Országos Egyesülete november hó 6-án a tanárok status- és fizetésrendezésének tervéről a minisztériumból szárnyra kelt elsomorító hírek miatt rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a főváros, mint a vidék tanársága igen nagy számmal jelent meg. — Trautmann Henrik elnök nagyszabású megnyitó beszéde után Zilahi György főtitkár terjesztette elő a választmány javaslatát, melynek alapján a közgyűlés egyhangulag és nagy lelkesedéssel kimondta, hogy csatlakozik a középiskolai tanári kongresszushoz s annak a tanárok status- és fizetésrendezése ügyében, valamint a tanárok egyéb vitális érdekében megindított munkásságában részt vesz s a tanárok jogos igényeit diadalra törekszik juttatni. A nem állami tanárok részére ugyanolyan elbánást kér a közgyűlés, mint aminőben az államiak részesülnek. A mindvégig nagy lelkesedéssel és komoly méltósággal lefolyt közgyűlés, miután még az üresedésben levő egyik alelnöki állásra Mittelmann Nándort választotta meg, Sassi Nagy Lajos meleg köszönetet mondott a magyarországi sajtó hathatós támogatásáért.

A tanárok és az „Egyetértés.”

A löcei főgimnázium tanári karától a következő sorokat kapjuk:

Mélyen Tisztelt Szerkesztőség!

Becsés lapjuk f. hó 3-iki számában közölt vezércikkük nemcsak a magyar kultúra szeretetét, de egyúttal a középiskolai tanárságnak, mint a magyar kultúra munkásának megbecsülését mutatja, ami szép hazánkban még amannál is nagyobb ritkaság akkor, amikor bizonyos körök saját érdekükben oly ferde világlátásban iparkodnak bennünket a közönségnek bemutatni.

Ezért, de már több ízben tanúsított szives érdeklődésben folytatott működésükért fogadják hálás köszönetünket.

Hazafias üdvözléssel

Löcsén, 1910. november hó 4-én.

A löcei kir. főgimnázium tanári kara: Mirkva János, Tittel Lajos, Nesel Alajos, Ranczay, József Murgas Kálmán, Thomay János h. t., Hadik Richárd, Csoltkó István, Horváth János, Bal Jeromos, Láng Rezső, Dénes Ferencz, Vitéz Árpád, Riedl Oszkár, Kalmár Elek.

A helyettes tanárok életkora.

A minisztérium a tanárok mozgalmával kapcsolatosan a minap egy nyilatkozatot adott ki. Ebben többek között az van, hogy a helyettes tanár Lárom évi (egyébként papíron levő) szolgálat után mint rendes tanár azonnal a IX. fizetési osztályba lép bele. Előttünk fekszik a Kalmár Elek löcei igazgató által kiadott Tanárok Évkönyve. Ez a munka, melyet a buzgó tanfőúr hivatalos adatok alapján állított össze, magába foglalja az összes állami és nem állami tanárok személynévi adatait. Ezekből pedig megállapíthatjuk, hogy 1909. december 31-ig 195 helyettes tanár működött az áll. és kir. tanintézetekben. E 195 helyettes közül 5-nek születési éve feljegyezve nincs. A többi 190 helyettes tanár kor szerint így oszlik meg:

35 évnél idősebb	7
35 és 31 év közt van	23
30 éves	15
29 "	15
28 "	34
27 "	28
26 "	27
25 "	41

Összesen: 190

Látjuk tehát, hogy a helyettes tanárok tulajdonképpeni része bizony már nem mai gyerek, hanem oly korban van, melyben más emberek már családot alapítanak. Tehát a tanári pályán az első lépés egyáltalában ne tartozik az irigyelhetők közé.

KÜLFÖLD.

A német tengerészek Vilmos császárnak. Berlini jelentés szerint 1913. június 15-én lesz 25 éve Vilmos császár trónralépésének. Már most mozgalom indult meg a haditengerésztisztek körében, hogy a császárt jubileumára egy pompás yachttal lepják meg. A terv az, hogy a yachtot közadakozásból fogják a császárnak ajándékozni.

Nincs török kormányválság. A „Tanin“ megczófolja a küszöbön álló kabinetváltásról szóló híreket. A lap szerint Hakkí basa kabinetje a kamara jövő ülészakájában is hivatalban fog maradni és legfeljebb néhány miniszteri tárczánál lesz változás.

A spanyol kulturharc. Hivatalos jelentések szerint egész Catalóniában nyugalom van. A spanyol szenátus 149 szóval 85 ellenében elfogadta azt a kormányjavaslatot, amely szerint Spanyolországban nem szabad többé új kolostorokat nyitni.

Madridból éjszaka jelentik, hogy Barcelonában és Sabadellben teljes a nyugalom. Holnap Sabadellben a legtöbb gyárban ismét megindul az üzem.

Oroszország és Németország. Miklós császár előtt 10 órákor Egelsbach állomásra érkezett és a wolfgarteni kastélyba utazott.

Bethmann-Hollweg birodalmi kancellár ma délután Szasszonov leendő orosz külügyminisztert fogadta és vele tanácskozást folytatott.

Szasszonov, az orosz külügyek vezetője ma

délelőtt fél 12 órákor Pétervárra utazott. Bucsur, vételre a pályaudvaron megjelent Kiderlen-Waechter államtitkár, Pourtales gróf pétervári német nagykövet, valamint az orosz nagykövetség egész személyzete. Párisból jelentik: A császár németországi látogatásáról többféle kombináció kelt szárnyra. A *Matin* tudni véli, hogy a császár néhány hónap múlva látogatást fog tenni a bécsi udvarnál. A perzsa kérdésben a császár látogatás azzal az eredménnyel járt, hogy Németország és Oroszország között teljes az egyetértés. A két nagyhatalom megállapodott abban, hogy Perzsiában a nyílt ajtó politikáját követi minden állammal szemben. Ugyancsak Párisból jött az a jelentés, hogy a császár Bécsbe is ellátogat. Ezzel szemben Berlinből most azt jelentik, hogy ott illetékes helyen semmit sem tudnak arról a párisi jelentésről, hogy a császár a legközelebbi hónapokban látogatást fog tenni az osztrák udvarnál.

Az új Briand-kormány. Briand és kormánya már megállapította főbb alapvonalait a miniszteri nyilatkozatot, melynek végleges szövegét holnap, kedden fogják elkészíteni. A nyilatkozatban szó lesz a választótörvényről, a közigazgatási reformról, a világi iskolákról, az állami intézmények biztosításáról és az állami szolgálatban alkalmazott munkások jogos érdekeinek megóvásáról. Az új kormány az előbbi kabinet törvényjavaslatai közül fenntartja a választóreformot, az ipari oktatásról, a magánoktatás felügyeletéről és a hivatalnokokról szóló törvényjavaslatot. Az új kabinetet a parlament és a sajtó barátságosan fogadja, de egyelőre várakozó álláspontra helyezkedik. A kormány új tagjai közül Girard, miként Jean Dupuy és Raynaud a demokrata baloldali tagja, 59 éves, szenátor és a szenátusnak ismételt titkára volt, jogi kérdésekben elsőrendű tekintély hírében áll. Faure közoktatásiügyi miniszter markánsabb egyéniség, mint elődje Dourmergue. A szenátusban Dromo megyét képviseli és többször volt államszolgálatban. Egyik alapítója a „Közársasági szocialisták egyesülésének“ és néhány modern irányú művészeti és irodalmi társulat tagja. A kabinet egyik erősségének tartják. Jean Morel, az új gyarmatminiszter baloldali republikánus és a bizottságokban szorgalmasan munkálkodott. Andre Lefevre, az új pénzügyminiszter elnöke volt a párisi köztégtanácsnak és a független szocialistákhoz tartozik. Parlament körökben azon a nézetben vannak, hogy ama kormánynyilatkozat, melylyel az új minisztérium a kamara elé fog lépni, azonnal élénk megvitatás tárgyává fog tétetni. Painleve tanár képviselő (független szocialista) bejelenteti, hogy interpellációt fog benyújtani a kormány általános politikájáról. Leroi Beaulieu (mérsékelt republikánus) Lefevrenek a kabinetbe való belépéséről fog interpellálni. Lehetségesnek tartják, hogy azonnal heves vita fog kifejlődni a közszolgálati ágak alkalmazottainak sztrájkjogáról.

Kormányzóválasztás Newyorkban. Newyorki kábeltávirat alapján jelentik, hogy Newyork államban holnap lesz a kormányzóválasztás. A választás előreláthatólag Dix demokratapárti jelölt győzelmével fog végződni, a republikánuspárti Stimsonnal szemben. A köztársasági párt bukását az okozza, hogy a párt jelöltje Rooseveltnek az embere s mivel Roosevelt ellen ennek diktatori viselkedése miatt Newyork államban ellenséges a hangulat. Igen sok köztársasági párti a demokrata jelöltre fog szavazni. Több mint 20 éve nem volt demokrata jelölt Newyork államban. Az utolsó demokrata kormányzó David E. Hill volt, aki a múlt héten halt meg. A demokrata jelölt győzelme valószínűsíti a szenáció számba menne s a köztársasági elnökválasztásra is nagy kihatással volna.

Határvillongások. Tegnap reggel a török-bosnyák határon, Uvac és Rada között határincizidens történt. Bosznia-hercegovinai csendősrök és ottmáns határőrök több lövést váltottak. A csendősrök közül senki sem sérült meg. Az incidens oka valószínűleg a határ nemismeréséből származó határlépés. A vizsgálatot megindították.

Római felhivatalos kijelentés szerint Cima Dodicin megvont és vitásnak tartott osztrák-olasz határ az 1905-iki megállapítás szerint véglegesnek tekinthető és nincs ok arra, hogy a két kormány

annak idején történt hozzájárulása által rendezett kérdést ismét felszínre hozzák, annál kevésbé, mert precedenst teremtenének, amely a másik szerződő félnek megadná a jogot, hogy más határmegállapításokat szintén szövegére hozzon.

Preveza környékén újból összeütközés volt görög bandák és török határőrök között. Három görög komitási elesett, egy török katona súlyosan megsebesült. A bandák üldözésére külön hadtestet állítottak össze.

A belga parlament megnyitása. Brüsszelből jelentik: A képviselőház holnapi megnyitó ülésén Albert király személyesen fogja a trónbeszédet felolvasni. A király a palotától a képviselőházig az utat lóháton fogja megtenni fényes kísérettel és a szocialisták ebből az alkalomból tüntetésre készülnek a király ellen. A katonaságot is ki fogják rendelni és a hatóságok megtették minden óvintézkedést. A parlament előtt a térséget és a mellékutakat katonai kordon fogja elzárni. Az egész helyőrség konzignálva lesz s így nem valószínű, hogy komolyan rendzavarásokra kerüljön a dolog.

A képviselőház új ülészakájának megnyitása alkalmából Charleroi-ban, a belga szénipar központjában nagy progresszista tüntetést rendeztek a liberálisok és a szocialisták az általános tankötelezettség mellett. Az ország minden vidékéről jöttek a gyűlésre s körülbelül félszázezer ember vonult fel zászlók alatt. A községi iskolák igazgatói megengedték, hogy a gimnáziumok felsőbb osztályainak növendékei tanáraik vezetésével elmeheszenek a gyűlésre.

EGYHÁZAK.

— (A szerb egyházi kongresszus összehívása.)

Bogdanovics Luczián karlócai szerb patriárka a napokban Budapestre érkezik, hogy a miniszterelnökkel a szerb egyház ügyeiről tanácskozzék. Valószínűleg szóba kerül ez alkalommal a szerb egyházi kongresszus összehívása is, amit különösen a károlyvárosi egyházmegye papsága sürget, a papság fizetésének rendezése céljából.

— (Főpapi kinevezések.) A király a vallás- és közoktatásiügyi miniszter előterjesztésére a pozsonyi társaskáptalanban Zandt Odön éneklő kanonoknak az olvasó, Ferenczy József örkanonoknak az éneklő és dr. Való Simon kanonoknak az örkanonokká való fokozatos előléptetését jóváhagyta, az ekként megüresedő kanonokká dr. Mikló István tiszteletbeli kanonok, szomorai esperes-plébánosnak adományozta; továbbá Tornay János sajtópüspöki esperes-plébánost a roznyói székeskáptalan tiszteletbeli kanonokjává nevezte ki.

— (Az ág. ev. egyház jogügyi bizottságának ülése.) Az ágostai hitvallású evangélikus egyház jogügyi bizottsága szombaton délután báró Prónay Dezső elnöklété alatt gyűlést tartott, amelyen az egyetemes közgyűlés elé terjesztendő szakügyekről Szehtló Kornél, dr. György István és dr. Zsigmondy Jenő referáltak. Vasárnap délután a kerületi elnökség folytatta üléseit ugyancsak báró Prónay Dezső elnöklétével, amelynek egyetlen tárgya a reformáció négy százados évfordulójára felállítandó emlékmű kérdése volt. Beható tanácskozás után abban állapodott meg az értekezlet, hogy országos gyűlést indítanak a humanitárius intézmény érdekében. Este hat órákor az egyetemes nyugdíj-bizottság tartotta meg ülését, amelyen a folyó ügyeket tárgyalták.

— (A Luther Irodalmi Társaság közgyűlése.)

A magyarországi evangélikusok országos jellegű irodalmi társasága, a Luther-társaságának ma este közgyűlése volt a pesti ev. egyház Deák-téri disztermében. A gyűlésen dr. Zsilinszky Mihály és Scholtz Gusztáv püspök elnökölt.

Dr. Zsilinszky Mihály megnyitó beszédében örömet fejezte ki afelett, hogy a gyűlésre a tagok oly tekintélyes számban jöttek el, ami az ev. irodalom iránti érdeklődés növekedését jelenti. Szükség is van erre, mert senki figyelmét nem kerülheti ki az a nagy mozgalom, amelyet e téren az ellentétekről fejtenek ki. A protestánsoknak az ő régi, nagy fegyverüket, az irodalmat nem szabad a legkisebb mértékben sem kiengedni kezükből s a felvilágosodás és a lelki szabadság egyházának nem hogy elmaradni, de vezetni kell az irodalom terén. A nagy helyesléssel fogadott beszéd után Majba Vilmos titkár a kedvező évi jelentést olvasta fel. Alapszabályok módosítása és a társaság könyvkereskedésének több ügye került ezután tárgyalásra

Az indítványok során *Banczik* Sámuel alesperes általános helyeslés között javasolta, hogy a társaság pályázat útján az evangéliom szellemével megegyező népiskolai tankönyvet irasson, amelynek egyetemes használata révén a társaság igen tekintélyes jövedelemhez jut s azzal az irodalom fejlesztését határozatosan előmozdíthatja. A közgyűlés a javaslatot *Scholtz* Gusztáv püspök, dr. *Wagner* Géza s többek támogató felszólalása után egyhangulag magáévá tette.

— (Bécsi tüntetés a pápa mellett.) A bécsi katolikus polgárság tüntetett a pápa mellett. Vasárnap délután a város háza néposarnokában a *katolikus tiltakozó bizottság* által egybehívott közgyűlést tartották meg, amely tiltakozott *Nathan* római polgármesternek a pápáról szóló beszéde ellen. Jelen voltak *Gruscha* és *Szrbenszki* bíborosok, valamint a püspöki konferencia alkalmából Bécsben idős érsekek, püspökök. A gyűlés elfogadta *Porzer* alpolgármester határozati javaslatát, amely kimondja, hogy több, mint tízezer katolikus bécsi férfi tiltakozik a pápa és a katolikus egyház kigunyolása ellen, amit *Nathan* polgármester elkövetett. A katolikusok biztosítják a pápát az egész katolikus Ausztria gyermeki és feltétlen hűségéről és ragaszkodásáról.

A Szocialdemokratische Korrespondenz jelentése szerint *Seitz* képviselő és társai a delegáció holnapi ülésén kérdést intéztek a külügyminiszterhez *Porzer* alpolgármesternek Olaszország integritása ellen intézett támadása, valamint a tegnapi katolikus tiltakozó gyűlés ügyében.

— (Az erdélyi református egyházkerület közgyűlése.) Kolozsvárott az erdélyi református egyházkerület ma folytatta és befejezte tanácskozásait. Miután *Bánffy* Dezső báró elnök megnyitotta az ülést, a választások eredményeit hirdették ki. Ezek között szerepel *Csiszár* Gyula megyei főjegyzőnek igazgató-tanácsossá lett megválasztása is, ugyszintén az egyes megüresedett tisztségek betöltése.

Az egyházkerületi közgyűlés a tárgyalások során kimondotta az evangéliumi egyesületek szervezését. A szeretetházzal kapcsolatban egy polgári leányiskola szervezését mondotta ki. A fiatal büntetettek erkölcsi gondozását minden egyes lelkész kötelességévé tette a közgyűlés. Néhai *Bartók* György dr. püspök emlékére 4000 koronát adtak a szeretetházra, 1000 koronát a felállítandó polgári leányiskolára és 1000 koronát a marosvásárhelyi *Bethlen* Kata Nőegylet javára. A Ne temere és a *Provida* pápai rendeletekkel vonatkozásban az egyházkerületek főgondnokai és püspökei által kidolgozott lelkészi utasítás szigorú betartására hívták fel a lelkészeket. Kilencz kérvény érkezett be az iskolák államosítása tárgyában. Ezek közül az egyházkerület letet visszautasított, mivel elvből állást foglal az államosítás ellen. Az énekvezérek országos egyesülete anyagi és erkölcsi támogatást kértek, amit a közgyűlés megadott. Ezután bizottsági jelentések kerültek színpadra.

Az indítványok során *Incze* Lajos vizaknai lelkész javasolta, hogy az egyházkerület hasson oda, hogy az idegen, főleg oláh kézre kerülő magyar birtokokat igyekezzék visszavásároltatni és általában az e kérdés való teendőkre és figyelemmel kísérelésekre bizottságot küldjön ki. *Bánffy* Dezső báró elnök kijelenti, hogy nála sovíniszámba nemzeti magyar nincs, de ő mégis kivihetetlennek tartja ezt a javaslatot. A kerületnek erre nem is volna anyagi ereje. Azonban nincsen kifogása az ellen, hogy ezt az ügyet az igazgató-tanácsnak tanulmányozás végett kiadják. A mostani gyűlésen való állásfoglalást nem tartja helyesnek előzetes tárgyalás és tanulmányozás nélkül. Több bizottsági jelentés elfogadása és ezekkel kapcsolatos határozat kimondása után báró *Bánffy* Dezső elnök zárószavai és *Kemessey* Béla dr. püspök imája után a közgyűlést berkesztették.

Tegnap, vasárnap délelőtt az egyházkerületi közgyűléssel kapcsolatban, lelkészfelszentelés volt. Harminecznyolcz megválasztott lelkészt szenteltek fel.

— (Egyházi ünnep a Zuglóban.) A Pádúai szent Antalról nevezett zuglói kápolnaegyesület, amelynek fővédnöke *Vaszy* Kolos bíbornok hercegprímás, felajánlotta az egyesület védnökségét dr. *Kohl* Medárd püspöknek és dr. *Bárczy* Istvánné polgármesternek. A védnökséget mind a ketten elfogadták és most vasárnap délelőtt 10 órakor *Kohl* Medárd püspök szentmise keretében a zuglói kápolnában levő Szűz Mária szobrot megáldotta. A mise után az Angel-utcai elem iskola nagyszobrában közgyűlés volt, melyen számosan vettek részt az egyház hívői közül.

— (Az Országos Református Lelkészegyesület) november hó 14-én, hétfőn, választmányi ülést tart a Lónyay-utca 4/c. alatti református főgimnázium dísztermében. A választmányi ülés tárgya a létesítendő Kálvineum ügye lesz.

Szenzációs muzeumtolvajlás.

— Magyar fiu letartóztatása Bécsben. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 7.

A budapesti rendőrségnek egy igen érdekes bűntény kibogozásában kellett résztvennie. Ma délelőtt a *Zrinyi-utcai* rendőrfőkapitányság a bécsi Polizeidirection-tól a következő tartalmu sürgönyt kapta:

Rendőrfőkapitányság, Budapest.

Balázs Arthur budapesti fiatalember Rákóczi-ut 86. muzeumtolvajlásért letartóztatásban. Kérünk azonnali házkutatást és értesítést. Polizeidirection, Wien.

A sürgöny tartalma nem elégítette ki a főkapitányságot és visszatáviratozott, hogy az adat kevés, ilyen alapon nem lehet házkutatást tartani és bővebb részleteket kértek, miután a rendőrség — pláne muzeumtolvajlásról lévén szó — nagy körültekintéssel akarta végezni ugy a nyomozást, mint a házkutatást.

Válasz azonban késő éjjelig sem jött a bécsi rendőrségről s csak annyit sikerült megtudnunk hogy valami régiség eltűnéséről van szó s hogy az udvari muzeumban történt tolvajlással Balázst gyanúsítanak, mint aki ott utóbbi időben többször megfordult.

A huszonegyéves fiatalember hozzátartozói sehogyan sem tudják elhinni, hogy Balázs tényleg bűnös lenne.

A bécsi távirat következtében egy detektív járt Balázsnak Rákóczi-ut 86., III. em. 9. szám alatti lakásában, ahol ő mint tudakozó-irodai utazó van bejelentve. Anyja és nővére, özvegy *Hartmann* Antalné hivatalnoknő kétségbeestek a lesújtó hír hallatára és szegény özvegy édesanyja a mai déli gyorsvonattal Bécsbe utazott, fegudni a váltó s ha lehet, megmenteni a fiát.

A muzeum-tolvajlással gyanúsított Balázs Arthur igen kalandozó multu fiatalember. Bejárta a nagyvilágot, de eddigelé nem ütközött a törvények paragrafusaihoz s valószínűleg rossz anyagi helyzete készítette a tolvajlás elkövetésére.

Balázs szegény családból származott. Korán vesztette el apját s anyja mindenképen azon volt, hogy két keze munkájával keresse meg a neveléséhez szükséges pénzt. A szegény jóra való aszszony kártyatisztítónő volt, özvegy *Bloch* Vilmosné kisebb kávéházakba dolgozott. Átvette a régi átírt szott kártyákat és kitisztogatta. Ebből tengette életét és nevelte a fiát. Tizennyolczéves korában a fiu mellbajt kapott. Kiment tehát Kairóba azzal az összeggel, amit anyja a meglakarított pénzből adhatott neki. A meleg afrikai levegő jót tett a beteges fiatalembernek. Visszanyerte életerejét, ugy, hogy néhány havi kairói tartózkodás után állás után nézhetett. Kapott is egy export-czégnél alkalmazást. Nyelvismeretre tett szert, szorgalmasan dolgozott s annyira megszerette az ottani kairói viszonyokat, hogy egyáltalában nem volt szándékában többé hazajönni.

Sorozásra sem jött haza s így katonaszökevénynek minősítették. Ugy, hogy amikor elfogta a honvágy és szerette volna látni az édesanyját, utra nem kelhetett. Ott marasztalta a letartóztatástó való félelem. Közbejött az ottani császári jubileum. A katonaszökevénynek deklarált emberek kegyelmet kaptak és Balázs hazajött. Jelenkezett a hatóságoknál, sorozás alá került, de nem látták katonai szolgálatra alkalmasnak.

Miután kiélvezte a viszontlátás örömeit, elbucszott édesanyjától s visszament Kairóba s elfoglalta régi állását. Amióta azonban belekóstolt a zajos, vidám budapesti életbe, nem tudott megszokni Kairóban s a tavasszal véglegesen otthagya Afrikát. Budapestre jött, itt állás nélkül lézengett, máskét két hónap előtt felment Bécsbe s azóta többször utazott oda és vissza. Legutóbb egy hét előtt ment Bécsbe, azóta nem látták.

Lapunk zártáig a budapesti rendőrség nem kapott értesítést Bécsből.

Előléptetett szivarok

egymás között.

Britanika: Gratulálok kedves kolléga ur az előléptetéshez. Hallom, hogy január elsejétől két fillérrel avanszírozt.

Trabucco: Köszönöm, kedves kolléga ur, de fogadja az én szerencsekívánataimat is. Kolléga ur is előlépett két fillérrel.

Britanika: Régi állami tisztviselők vagyunk: megérdemeltük ezt a kis emelkedést.

Trabucco: Bizony kedves kolléga ur, elég régen várunk már erre az előmenetelre. Pedig ki érdemelné meg, ha nem mi? Ki hívebb szolgálja az államnak nálunknál?

Britanika: Én már elkeseredtem és láttam magamat nyugdíjban az öreg negyvennyolczas honvédeknel... Ez a kitüntetés új erőt ad... Ugyen tovább fogom szolgálni az államot és hasznára lesznek hazámnak.

Trabucco: Én is... Tele vagyok munkakedvvel, tele ambícióval. Vannak új ötleteim, amelyeket az állam javára hasznosítani akarok. A ropogó-trükk helyébe eszeltem ki hat másikat.

Britanika (söhajt): Hej de nagy csacsiságot követtek el, amikor a vevőt eltöltötték a ropogtatástól. A ropogásra mindenki bedőlt, mert nálunk még azok is tudtak ropogni, akiket csak esernyővel lehetett szívni, olyan nedvesek voltak.

Trabucco: Én most a vályu-formációt fogom praktizálni. Leégek a jobb oldalon, le egészen az adófizető szájáig, a baloldalam azonban ép marad. Olyan lesz, mint a vályu, melyikben a hamu a takarmány.

Britanika: Az alagutformáció se rossz. Meggyulok, mint a legfinomabb bock, a tűz azután behuzódik a belsembé és úgy vonul végig rajtam, hogy a burok sértetlen marad.

Trabucco: Ismerem azt a trükköt. Mit szól a krátertrükkhöz? Váratlanul a közepén kezdek füstölni és semmiféle nyálazással nem hagyom magamat eltéríteni szándékotól.

Britanika: Ja, kolléga ur bizonyára ismeri a „menyő csapjon a finánczba”-fogást? Amikor nem akarunk meggyulni és az adófizető káromkodva a földhöz csap minket.

Trabucco: Igen, igen, ismerem. Hát a „pénzügyminiszternek legyen mondva az ilyen rongy” nevezetű trükk? Amikor keserű patakok folynak a szivarból.

Britanika (nevet): Ez jó fogás. Különböznél, valljuk meg, csaknem minden dolgunk beválik. Az adófizető káromkodik, földhöz vág minket és vesz másik szivart. Így jóval több fogy, mint amennyit tényleg elfogyasztanak és végül ez a fő.

Trabucco: Kenyéradó gazdáinkat így szolgáljuk leghibeiben. És én fogom is szolgálni tovább hiven és reméltem, hogy be fog teljesedni vágyam netovábbja...

Britanika: Mire vágyik, kolléga ur?

Trabucco (szemérmesen): Egy olyan kitüntetésre, amelyet a regalitász visel.

Ray.

TÁVIRATOK.

A török kölesön.

Konstantinápoly, november 7. A kölesönszerződés egyik pontja fentartja a porta azon jogát, hogy az előlegek visszafizetése esetén a kölesönről lemondhasson.

Az ex-sah Bécsbe megy.

Pétervár, november 7. Az exsah párisi uja összefüggésben van a perzsiai eseményekkel. Párisban a volt sah találkozni fog nagybátyjával, *Zil* es *Sultaneh*-val, aki állandóan Párisban lakik. A francia fővárosból az ex-sah Bécsbe utazik.

Az angol király koronázása.

London, november 7. (Saját tudósítónktól.) A király proklamációt irt alá, amely a koronázást 1911. június 21-ére tűzi ki.

A bolgár követ bucsukihallgatása.

Bécs, november 7. A király ma délután fogadta bucsukihallgatáson Gesovot, a Berlinbe áthelyezett bolgár követet, akinek az elsőosztályú vaskorona-rendjelet adományozta.

Közgazdasági táviratok.**Amerikai tőzsdék zárata.**

Newyork.		nov. 7.	nov. 5.	nov. 4.
Buza	helyben	95 $\frac{3}{8}$	95 $\frac{1}{4}$	94 $\frac{5}{8}$
	decemberre	96 $\frac{3}{8}$	96 $\frac{1}{2}$	95 $\frac{5}{8}$
	májusra	102 $\frac{3}{8}$	102 $\frac{3}{8}$	101 $\frac{1}{2}$
Tengeri	decemberre	55 $\frac{1}{4}$	55 $\frac{3}{4}$	55 $\frac{3}{4}$
	májusra	56 $\frac{1}{2}$	56 $\frac{1}{4}$	56 $\frac{3}{4}$
Chicago.				
Buza	decemberre	89	89 $\frac{1}{4}$	88 $\frac{3}{8}$
	májusra	95 $\frac{3}{8}$	95 $\frac{3}{4}$	94 $\frac{7}{8}$
Tengeri	decemberre	46 $\frac{3}{4}$	46 $\frac{3}{8}$	47 $\frac{1}{4}$

Newyork, november 7. Gyapot Newyorkban, helyben 14.95 (14.80). Gyapot decemberre 14.64 (14.64). Gyapot februárra 14.62 (14.53). Gyapot New-Orleansban, helyben 14 $\frac{1}{2}$ (14 $\frac{3}{8}$). Petroleum Stand white Newyorkban 7.4 (7.40). Petroleum Stand white Philadelphianban 7.46 (7.40). Petroleum Refined in Cases 8.90 (8.90). Petroleum Credit Blancs at Oil City 1.30 (1.30). Zsir Western steam 12.15 (12.10). Zsir Rrho és Brothers 12.50 (12.53).

Chicago, november 7. Zsir novemberre 12.30 (12.30). Zsir januárra — (—). Szalonna short clear 10.87 (10.87). Sertéshus januárra 17.32 (17.30).

Családirtás féltékenységből.

— Három halott. —

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 7.

A kőbányai családirtónak, Molnár József postaszolgának követője akadt. Ma este a fővárost rémes családirtás híre járta be, ami csakhamar valónak bizonyult. Csakhogy míg Molnár tragikus esetében a nyomor volt a borzalmas tett indító oka, a legújabb családirtás rugóját a féltékenység alkotta. Olyan féltékenység, amelyet másfél évtizeden keresztül viselt magában Szabó Sándor, a gyermekölő. A tizenötéven keresztül féltékenység rabigájában görnyedő embernek elég volt egy liter bor ahoz, hogy borotvát és kötelet ragadjon, s hogy gyermekeit önmagával együtt kivégezze. A megrázó családi drámáról tudósítónk a következő értesüléseket szerezte:

Szabó Sándor negyvenhétéves ember, évek óta a Hornyánszky-féle nyomdában dolgozott. Szelíd természetű, megbízható munkásnak tartották. Sokat nem keresett, de a felesége is hozzájárult a háztartáshoz. Az asszony mbsni járt s így kettőjük keresetével megéltek valahogy és nevelhették öt gyermeküket. A 13 éves Erzs, a 11 éves Etel, a 8 éves Margit már iskolába jártak, csak a 6 éves Imre játszadózott naphosszat otthon a szoba-konyhából álló egyszerű lakásban, a Mohácsi-utca 15. sz. alatt. A legnagyobb leány Julis két éve van férjnél. Gillányi Árpád boltiszolga felesége.

Szabó Sándor, mint máskor, úgy ma reggel is munkába ment. Reggel szívélyesen elbucsuozott a feleségétől és gyermekeitől. Aztán a nagyobb gyerekek elmentek az iskolába, az asszony pedig elment mosni. Szabó azonban délelőtt tíz óra után visszajött. Állítólag reuma volt a karjaiban, nem tudott dolgozni. Betegét jelentett s a pénztári orvossal megvizsgáltatta magát. Odahaza eljátszadózott a gyerekeivel, ebédet hozatott nekik és jóízűen befalatoztak.

Délután két óra elmúlt, amikor a két nagyobb gyereket, Erzsit és Etelt valami ürüggyel elküldte. Ő magára maradt a két kisebbikkel és bezárta az ajtót. A szerencsétlen ember elővette a borotváját és nekiment a nyolcz éves Margitnak. A jelek arra vallanak, hogy a kis lány rémülten védekezhetett apja gyilkos terve ellen. De Szabó letéperte, rátérdelt, borotvával elvágta a nyakát. Aztán a kis ártatlan hat éves Imrénél rontott, leszorította a diványra és egy nyisszantással elmetesztette a gégejét. A rettentő szívű apa megvárta,

míg gyermekei elvreznek. Aztán elővette a baltát és egy hatalmas kampós szegyet vert a konyhából a szobába vezető ajtó félfájába. Elővette az előkeresett czukorspárgát, hurkot vetett a nyakába és felakasztotta magát.

Néma csend volt az egész házban és a szomszédoknak sejtelmük sem volt a közelükben történt sőtét tragédiáról. Este hét órakor hazajött a Szabó-család albérlője Kacsák János. Előszedte a kulcsot, de nem tudta a zárba illeszteni, mert belülről kulcsal volt bezárva s az benne maradt. Néhányszor kopogtatott. Választ nem kapott. Várt tehát, mert tudta, hogy hét után haza szokott kerülni Szabóné a mosásból. Félnyolczkor megjött az asszony, magával hozta a két nagyobbik gyereket is, akik a ház előtt játszadoztak. Az asszony csodálkozott rajta, hogy a többszöri ajtózörgetés felelet nélkül maradt. Tanácskoztak Kacsákkal, hogy mitevők legyenek. Végre az albérlő beverte az ajtó üveg-tábláját és belülről forgatta meg a kulcsot.

Az asszony előre sietett s amint be akart sietni a szobába, beleitközött egy spárgán lógó holttestbe. Rémülten sikoltott fel. Nem tudta mire vélni a dolgot. Kacsák meggyújtotta a konyhalámpát s ott látták függni szederjes ajakkal Szabó Sándort, a két elvzert gyereket pedig a szoba egy-egy sarkában. A rémületes látványra az asszony ájultan bukott a földre. Kacsák fellármázta a szomszédokat, ezek betódultak a tragédia színhelyére és őszinte részvételt vették körül az egyik ájulásból a másikba eső szerencsétlen asszonyt. Értesítették a rendőrséget, ahonnan bizottság szállt ki a véres családirtás megvizsgálására.

Szabó Sándor levelet hagyott hátra a barátjához, Faragó Csordás Sándorhoz intézte Héregre. Megírta benne, hogy ő nem tudja elviselni azt a tudatot, hogy a felesége 45 éves kora dacára megcsalta és állandóan csalja. Valahogy el kell intézni a dolgot s ő így találja a legjobbnak. Miután csak a két nagyobbik gyereket tartja a magáénak, azokat nem bántja, de a kisebbik két gyereket magával viszi a halálba; így kell büntetni a csalfa asszonyt.

A szerencsétlen asszony, aki egy napon vesztette el férjét és két gyermekét, csak nagy nehezen tudott választ adni a bizottság hozzá intézett kérdéseire. Elmondta, hogy a férje mindenkivel gyanuba vette, még a bátyjával Szabó Jánossal is és az albérlőkkel. S úgy látszik, ez a minden alap nélküli rögeszme vitte az iszonyu tettere.

A három holttestet a bonczteni intézetbe vitték. A szegény asszonyt a két árvával a szomszédok vették pártfogásukba, hogy ne töltsse az éjszakát a véres padlós lakás kísérteties magányosságában.

UIDONSÁGOK.**Tömeghalál.**

* * *

Szűzát mernék tenni egy ellen, hogy abban a pillanatban, amikor egy automobil halálra gázolna egy igen nagy urat, teszem azt a Nemzeti Kaszinó egy oszlopos tagját: vége volna az automobilok garázdalkodásának. Nem rohanhatnának a villámvonatok sebességével a legforgalmasabb utcákon végig. Nem mint ha eddig is nem volna szabályrendelet a száguldozás ellen. Csak az a baj, hogy nem hajtják végre. Nagyon is nagy urak azok, akik a gépkocsikban ülnek. És addig, amíg csak szegény gyalogjárók látára szalad az automobil, bizony nem lesz rend ebben a szép fővárosban.

Másképpen van ez egyéb katasztrófák bekövetkezésekor. Ha valamely okból tömeges szerencsétlenség történik, például: ha egy áruház leég és benn sül husz-harmincz ember, akkor a hatóság gondolkodni kezd. És rá is jön a katasztrófa okára. Annak idejében, amikor a párisi áruház leégett, pontosan kiderítették, hogy ennyi meg ennyi áruház van a fővárosban és mind átkozottan tűzveszélyes. A pokol katlanává válhatik valamennyi, ha tűz támad. Ilyenkor a szegényebb emberek szörnyhalála is elég, hogy a hatóság eszméljen és cselekvésre

határozza el magát. De azután sokan meghaljanak ám. Mert egy ember borzalmas pusztulása nem elég.

Most is történt ilyen katasztrófa. Egy épülőfélben lévő háromemeletes bérkaszánya beomlott. Miért omlott be? Nyilvánvaló, hogy az építkezés hihetetlen fölületessége és könnyelműsége miatt. És egyebek miatt is, amelyekre még rá fogok térni. De bizonyos, hogy mindekkoráig az illetékes hatóságoknak kisebb gondja is nagyobb volt, mint felügyelni arra, hogy az építkezések legalább a szabályoknak feleljenek meg. És vidáman építkeztek s most is építkeznek házakat, melyeknek falai tényleg vastagságuk, alapzatai nem elég mélyek, traverzei nincsenek eléggé a falakba beeresztve és gyöngék is a teherhez képest, amelyek el kell bírniok. A háztulajdonosoknak csak egy gondjuk van: hogy minél hamarabb tető alá kerüljön a ház és hogy minél hamarabb megkapják a lakhattási engedélyt. Mert a pénzéhes házbéruzsorások csak ezt az időt várják.

Hogy megszámlálhatatlan ember életét fenyegeti szörnyű veszedelem, azzal a háztulajdonosok és az építkezési vállalatok édes-kevesec törődtek.

Ezek az egyéb okok, amelyek az István-uti építkezési katasztrófát előidézték. S mily szerencsés volt, hogy vasárnap történt, a munkaszünetes napon és csak két halott s ugyanannyi súlyos sebesült volt. Ha történetesen hétfőn következne be a katasztrófa, ötvenhatvan ember leli ott iszonyu halálát.

Azokban négy ember katasztrófája is elegendő arra, hogy ez esetben a hatóság eszméljen és eszébe jusson, hogy az István-uti bérpalotán kívül vannak, vagy lehetnek még épülőfélben lévő házak, amelyeknek építkezése felülvizsgálatra, vagy legalább is ellenőrzésre szorul. S most majd megindul a vizsgálat mindenfelé — talán. Lehet, hogy néhány napszám borzalmas megsebesülése és még borzalmasabb halála nem lesz elég súlyos ok a közbélelésre és megvárják a tömeghalált. De a felháborodás oly nagy most is, hogy talán a hatóság nem tud majd elzárkózni a cselekvés elől.

És éppen ez a jellemző a dologban. Mindenhol van valami providencia. Lehetőleg megelőzik a veszedelmeket oly közhatósági intézkedésekkel, amelyek legalább emberileg kiszámíthatóan csökkentik a veszedelmet. Nálunk megvárják, amíg vér folyik; amíg emberek pusztulnak el félelmes halállal. Amíg tömegek kerülnek a tűzbe, vagy a romok alá.

Igy történt, hogy hatósági intézkedéseket léptettek életbe a tűzveszélyes áruházakkal szemben. Hogy megfelelnek-e ezek? Hogy valamennyi áruházban figyelembe vették-e, azt majd akkor tudjuk meg, ha megint új katasztrófa történik.

S így történik most, amikor a szerencsétlenség már megese, hogy hatósági intézkedéseket léptetnek életbe az építkezésekkel szemben. ahelyett, hogy az ilyen lehetőséget megelőzték volna. De az is lehet, hogy csak úgy tesznek, mintha cselekvésre határoznák el magukat. És bevárják az új katasztrófákat és akkor megint úgy tesznek majd, mintha intézkednének (t.)

NAPIREND. Naptár: kedd, november 8. — Róm. kath.: Gottfried pk. — Prot.: Gottfried. — Gőz-üzem: október 26. Demeter vt. — Zsidó: Marcheván 6. — A nap két reggel 6 óra 55 perczkor, nyugszik délután 4 óra 32 perczkor. — A hold két éjjele 12 óra 56 perczkor, nyugszik este 8 óra 54 perczkor.

A képviselőház elnöke fogad délután 5 órakor. A kereskedelemügyi államtitkár fogad déli 12—2-ig. Petőfi-ház (Bajza-utca 21.) 10—2. Belépődij nines. — Uránia műkiállítás (Kisgyőr tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődij nines. — Háziipari szövetség kiállítása (Kisgyőr-tér 1.) Nyitva egész nap. Belépődij nines.

Nyitvalevő múzeumok: Nemzeti Múzeum régiség-tára 9—2. — Erzsébet Múzeum 9—4. — Iparművészeti Múzeum 9—1. — Mezőgazdasági Múzeum 10—1. — Ráth Múzeum 10—4. — Széchényi Múzeum 10—12. — Tanszermúzeum 3—7.

Nyitvalevő könyvtárak: Akadémiai Könyvtár 3—7. — Egyetemi Könyvtár 9—6. — Fővárosi Könyvtár 9—2. — Iparművészeti Múzeum Könyvtára 9—12 és 6—8. — Kereskedelmi Múzeum Könyvtára 9—2. — Nemzeti Múzeum Könyvtára 9—4. — Pedagógiai Könyvtár 3—7. — Statisztikai Könyvtár 9—2. — Technológiai Könyvtár 9—1.

Nyitvalevő képtárak: Glatz-képkiallítás a Nemzeti Szalonban 9—5. Belépődij 1 korona. — Hollósy-Felki-kiallítás a Könyves Kálmán Nagymező-utczai

szalonjában. Nyitva egész nap. Beépődij 60 fillér. — Történelmi Képesarnok 10—2. — Szépművészeti Múzeum régi képtára 10—2.

— A szász király Bécsben. Frigyes Ágost szász király e hó 16-án több napi tartózkodásra Bécsbe érkezik és nővérénél, Mária Josefa hercegnőnél száll meg az Augarten palotában. A király innen vadászatra Tarvisba utazik.

— A beteg szerb trónörökös. Belgrádi jelentés szerint a beteg trónörökös állapotáról a következő bulletint tették közzé: „A trónörökös az éj folyamán többször felébredt. Reggel felé az alvás nyugodtabb volt. A beteg ritkán köhögött. Éjjel után könnyű izzadás állott be. A hőmérsék 38.3 és 38.5 között ingadozott. Légzés szabad, érverés 80—84. Reggel a beteg kissé fáradtnak érezte magát. Maga kért táplálékot. A vizsgálat könnyű bronchitist konstatalt. A lép nem nagyobbodott. Hőmérsék 38.5 érverés 84, légzés 20.“ Egy másik jelentés, amelyet kilenc óra körül adtak ki, azt mondja, hogy a hőmérséklet éjjelkor 39.3 fokot ért el és ma reggel 37.6-ra süllyedt. Ma este 9 órakor a következő bulletint adták ki: A beteg hőmérséke a mai nap folyamán szűk határok közt ingadozott. Maximum 38.9. A beteg subjektív, valamint objektív állapota változatlan. Hőmérsék 38.8, érverés 90, lélegzés 24.

— Az osztrák közoktatásügyi miniszter a királynál. Bécsből jelentik, hogy a király ma délelőtt kihallgatáson fogadta gróf Stürgkh közoktatásügyi minisztert.

— Katonai főparancsnokság Debreczenben. A debreczenieket kellemetlenül érintette, mikor az őszszel elhelyezték onnét a 61-ik gyalogezred egyévi önkéntesiskoláját. Nem is nyugodtak meg ebben az intézkedésben és meg is volt a sikere. Visszahelyezték a közös gyalog-önkéntesi iskolát, sőt most másik nagyobb óhajok is teljessédfélben van a debreczenieknek, ugyanis lépéseket tettek és abban reménykednek, hogy az új véderőtörvény keretében még egy honvédkerületi parancsnokságot állítsanak fel, amelynek székhelye Debreczen lesz.

— Herczel professzor balesete. Dr. Herczel Manó orvosnővér, a híres műtör, baleset érte ma délelőtt. Herczel tanár autóbiliján a Váci-uton járt, ahol a gépkocsit egyik pneumatikája szétpattant. Az automobil ennek következtében féloldalra billent. A zökkenés oly hirtelen és oly erővel történt, hogy Herczel tanár nekiesett az automobil ablakának, amely betört és széthulló szilánkjaival a tanárt arczán, nyakán és homlokán megesebesítette. A megsérült tanárt a baleset helyéről egy másik automobil a Fásor-Szanatóriumba vitte, ahol rögtön bekötötték a sérüléseket, amelyek néhány nap alatt teljesen gyógyulnak.

— Távozik az orosz főkonzul. Pétervári jelenlése szerint Nelidov Dimitri budapesti orosz főkonzult legközelebb az orosz külügyminisztérium első osztályának főnökévé fogják kinevezni.

— Dessewffy Arisztid ünneplése. Berzeviczy Albert képviselőházi elnök ma adta át Dessewffy Arisztid képviselőházi elnöki tanácsosnak a Lipót-rend jelvényét, amelyet a király a minap adományozott Dessewffynak. Jelen voltak a Ház tisztviselői is. Berzeviczy üdvözlő beszédet mondott, amit az elnöki tanácsos meghatva köszönt meg. Este az ünneplést a Ház tisztviselői kara bankettre rendezett, amelyen Berzeviczy Albert elnök is megjelent. Az első felköszöntő dr. Lázár Lajos, az elnöki hivatal osztálytanácsosa tartotta, aki általános tetszéssel fogadott szavakban tolmácsolta a Ház tisztviselői karának őszinte, meleg gratulációját és azt az örömet, amelyet Dessewffy Arisztid kitüntetése a tisztviselői kar tagjai között kellett. Dessewffy Arisztid meghatva köszönt meg az ünneplést, amelyben részesítették. Beszéde után számos felköszöntő hangzott el. A társaság a késő esti órákig a legjobb hangulatban maradt együtt.

— Viktor Napoleon és Klementina. Brüsszelből jelentik nekünk: Viktor Napoleon herceg a télen át San Remóban fog lakni nejevel, ott fogja fogadni híveit, Klementina hercegné pedig eladja franciaországi birtokait, mert addig nem akar Franciaország földjére lépni, míg férje számkivetésben kénytelen élni.

— Nemességnév átnevezés. A király dr. Gömöry László külügyminisztériumi udvari és miniszteri titkárnak és törvényes utódainak a magyar nemességet, „admiral” előnévvel, díjmentesen adományozta és egyúttal megengedte, hogy nevezett, örökbefogadó atyja: néhai lovag Laiml Sándor után, a „Laiml” családi nevet saját családi neve mellett használhassa.

— Elmaradt miniszteri kihallgatás. Székely Ferenc igazságügyminiszter csütörtökön, e hó 10-én más irányú elfoglaltság miatt kihallgatást nem ad.

— Dr. Décey Zsigmond meghalt. Dr. Décey Zsigmond nyugalmazott kuriai tanácselnök vasárnap hajnalban félnegy órakor 71 éves korában Budapesten meghalt. A kiváló magyar jogtudós halálával mély gyászba borította a magyar bírói kart, amelynek kiváló jogi tudásánál fogva díszelt. Három nappal ezelőtt agyszélhűdés érte, majd agyvérzést kapott. Ettől a pillanattól kezdve eszméletlenül feküdt betegágyán, amíg vasárnap hajnalban megváltotta a halál. — Dr. Décey Zsigmond született 1839-ben a pest megyei Aszódon. Középszkolai tanulmányait Budapesten végezte, ahol ügyvédi oklevelet nyert. 1870-ben az akkori igazságügyi kormány a semmitörvényes tanácsjegyzővé nevezte. Rövid tanácsjegyzői működése után a királyi ítélőtábla pótírájává, majd röviddel reá a királyi tábla reades írájává választott. 1886-ban a királyi Kuria írájára lett Ezen működésében maradt néhány esztendőig, mikor újabb előléptetés következtében a királyi ítélőtábla tanácsába jutott, ahol a kereskedelmi és váltótanácsot vezette. 1900-ban nevezték ki a királyi Kuria tanácselnökévé, amely méltóságából 1919. év augusztus hó 2-án negyven évi bírói szolgálat után kérte nyugalmába helyezését és szeptemberben, amikor nyugalmába vonult, a király, működése közben kifejtett érdemei elismerésül a második osztályú vaskoronarendet adományozta. Szava a törvényelőkészítő szaktanácsokmányban döntő befolyású volt. — Elhunytát leánya Amália, aki dr. Darvai Fülöp ügyvéd országgyűlési képviselő neje és fia, dr. Décey Manó, a Magyar Általános Hitelbank főhivatalnokja siratják. Halála hírére kitűzte a gyászlobogót a királyi Kuria, a nemzeti munkapárt és számos olyan intézmény és egyesület, amelynek az elhunyt tagja volt. Részvétüket kifejezték a mai napon baró Fejérváry Géza, a darabont testőrség kapitánya, Lukacs László pénzügyminiszter, Zsilinszky Mihály nyugalmazott államtitkár, Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter és számosan a bírót és ügyvédi karból. Temetése kedden délután félhárom órakor lesz a Szabadság-tér 15. számú gyászszobából.

— Osztokodás Lipót király milliói fölött. A boldogult Lipót király hagyatéki ügye mégis a bíróságok elé kerül. Lónyay Stefánia grófné, a belga lapok jelentés szerint, ugyan kiegyezett a belga állammal. Apja hagyatékából négy millió frank készpénzt kap a grófné. Lujza hercegnő azonban a felajánlott egyezséget nem fogadta el és megindotta a pert.

— Magyarok idegen rendjelei. A király megengedte, hogy Felsőtömösi Geduly Gyula miniszteri tanácsos, m. kir. államvasuti igazgató a porosz II. oszt. vörös sasrendet, dr. Grósz Emil m. kir. udvari tanácsos, egyetemi nyilv. rendes tanár, az I. sz. egyetemi szemklinika igazgatója a holland Oranje Nassau-rend közepkeresztjét és a francia becsület-rend tisztí keresztjét, Borhi Borhy György udvari tanácsos, cs. és kir. asztalnok, földbirtokos a pápai Szent Sír-rend csillagos közepkeresztjét, dr. Silberer Sándor m. kir. államvasuti segédtitkár a bolgár polgári érdemrend lovagkeresztjét, Hirsch Antal módosi lakos, zágrábi káptalani felügyelő a pápai „Pro Ecclesia et Pontifice” diszkeresztet, Nersch Ferenc esztergomi főszékesegyházi kar-nagy a bolgár polgári érdemrend lovagkeresztjét, Gerő Félix kereskedelemügyi minisztériumbeli hivatalosolga a román „Serviciul Credincios” érem I. osztályát és Villányi Gyula szepeshelyi lakos, székesegyházi sekrestyés, a bolgár Sándor-rend ezüst keresztjét elfogadják és viseljük.

— A brüsszeli kiállítás bezárása. Brüsszelből jelentik nekünk: Ma ójszaka kivilágították a kiállítás egész területét és fényes lakomával bezárták a kiállítást, amelynek anyagi sikere minden vára közöst felülmul. Tizenötmillió ember látogatta a kiállítást és az üzleti forgalom milliókra rug.

— Az új földesur. Schöller Gusztáv lovag, a magyarországi Schöller uradalmak kormányzója, aki Brünneben oltárhoz vezette Ligethy Annát, a bécsi művészvilág egyik kiváló tagját, állandó lak-helyül a lévai gyönyörű kastélyt választotta és ma este nejevel együtt állandó tartózkodásra Lévára érkezett. Schöller lovag csak néhány év óta lakik Magyarországon, de annyira megkedvelte a magyar földet és a magyar szokásokat, hogy állandó lak-helyül sok birtokai közül a magyarországit választotta.

— Kitiltott olasz újság. A belügyminisztérium vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök a Milanóban megjelenő „La Grande Italia” című időszakos lapról a postai szállítási jogot a magyar szent korona országai területére nézve megvonta.

— A Nobel-díj nyertesei. A stockholmi tudományos akadémia tegnap elhatározta, hogy a fizikai Nobel-díjat I. D. Van der Waals-nak (Amsterdam) adja a gázok és folyékony testek állapotáról szóló munkálataiért. Az 1910. évi irodalmi Nobel-díjat Heise Pál német és Heidenstam svéd író között fogják felosztani.

— Lezuhant vonat. Az épülő pécs—báttaszéki vasutnál nagy szerencsétlenség történt. A pécsi új sörház közelében épült magas hidról a talaj meglazulása következtében egy anyagvonat lezuhant és több munkást maga alá temetett. Két munkás súlyosan megsérült. Sürgős megkeresésre nyomban megjelentek a hatóság képviselői és szigorú vizsgálatot indítottak abban az irányban, hogy kit terhel a szerencsétlenségért mulasztás. — Mint utóbb értesülünk, a pécs—báttaszéki vasutépítésnél történt katasztrófának egy halottja és egy súlyos sebesültje van.

— Hofrichter vádaskodik a börtönéből. A möllersdorfi katonai-fegyházból érdekes hírek szivárogtak ki Hofrichter felől. A „cziankális” főhadnagy nem adta még meg magát a sorsnak. A legújabb híradások Hofrichter reménykedéseit bizonyítják. Hofrichterné a napokban meglátogatta férjét a möllersdorfi fegyházban. — Bejelentette neki, hogy színész nő lesz és ezért engedélyt kér a belügyminisztériumtól, hogy más nevet vehessen fel. Hofrichter helyeselte felesége szándékát. Kérte őt, hogy ne váljon el tőle, mert most újabb reménye van, hogy sorsa jobbra fordul. Perújítási kérvényt adott be és reméli, hogy az új tárgyaláson kiderül ártatlansága. Tovább nem beszélhetett Hofrichter, mert a fogházőr megtiltotta neki. Való azonban az, hogy Hofrichter egy hatvan éves perújítási kérvényt adott be és ebben egyes esemő új bizonyítékot sorol fel annak igazolására, hogy nem ő küldte a cziankális leveleket. A hadbírósg pár nap óta foglalkozik ezzel a beadvánnyal. A kiszivárgott hírek szerint Hofrichter egy őrnagyot gyanúsít a gyilkossággal. Katonai körökben nem hiszik, hogy a hadbírósg Hofrichter kérését teljesíteni fogja.

— Löw Tivadar meghalt. Ma délelőtt tízenegy órakor, hosszas betegeskedés után meghalt dr. Löw Tivadar. A budapesti ügyvédi karnak egyik tekintélyes tagja s a főváros közéletének kedvelt és ismert alakja volt, aki nemcsak kiváló jogi tudásának köszönhető, hogy a legnevesebb ügyvédek között emlegették, de rokonszenves modora, humanus gondolkodása voltak ama kiváló tulajdonságai, amelyek a legszelebb körben szerezték neki becsületet és tiszteletet. Löw Lipótnak, a nagy-hírű szegedi rabbinak volt a fia, 1848-ban született s 1872-ben megszerezvén az ügyvédi oklevelet, Budapesten nyitott irodát. Irodája rövid idő alatt a főváros egyik legkeresettebb ügyvédi irodája lett. Abban az időben alakult ipari vállalkozások igyekeztek megnyerni jogi tanácsadójuknak Löw Tivadart s 1875-ben az Országos Központi Takarékpénztár választotta jogtanácsosává. Tagja volt a főváros törvényhatóságának, az ügyvédi kamara, az ügyvédvizsgáló bizottság tagjává tette meg, több ipari vállalat igazgatóságának volt tagja s alelnöke a Magyar általános közszékbánya s a nyugotmagyarországi közszékbánya részvénytársaságának. A főváros politikai mozgalmában is élénk részt vett s bár többször ajánlották neki képviselőiséget, kitért még a jelölés elől is. Halálát négy fia, hajadon leánya s kiterjedt rokonság gyászolja, felesége Vajda Ernesztin néhány év előtt halt meg. Szerdán délelőtt tíz órakor temetik el Löw Tivadart a rákoskereszturi temető halottas házából. — A Pénzügyi Tisztviselők Országos Egyesülete ma este választmányi ülést tartott, amelynek egyedüli tárgya az egyesület ellunyt jogtanácsosa, dr. Löw Tivadar emlékeztetének volt szentelve. Az egyesület báró dr. Madarassy-Beck Gyula elnök indítványára elhatározta, hogy az elhunytnak egy egyesület körül szerzett érdemeit jegyzőkönyvileg megörökíti, a családhoz részvét-iratot intéz, a tisztelesen testületileg képviselteti magát és ravatalára koszorút helyez; érdemeit pedig az egyesület alelnöke dr. Stein Emil fogja a végtisztoséggel gyászbeszédben méltatni.

— Tarnowska és Naumow házassága. Velencéből jelentik nekünk: Tarnowska grófné arra kérte a Giudecca fegyház igazgatóságát, hogy a börtönben megesküdhessek Naumowval. A kiszabadult Naumow december elején Velencébe érkezik és ha a fegyház igazgatósága megengedi, akkor a börtönben lesz az esküvő.

Londonban... hogy C... akasztar... szerint... pen véde... be, ame... hamis l... pent. C... leségét... Le Neve... taivá le... ban mo... ját. Ali... esábitot... Crippen... tette ve... őt nőül... dott. Őt... gyerme... volt vis... szen. A... s nem... áldozata... jazni fo... pen üld...

lentik: ... négy gé... totta. A...

zett jel... (Bácsbo... dés, nov... két kole... fordult... né 38 é... koleragy... asszony... koleragy... asszony... ügymini... 7—20 k... dés for... zódott... nem tör... szá éte... A legu... mányok... Róna k... ember b... meghalt... lerameg... regben... 7 halál... Mérvad... tok utá... kolerab... bírodala... Tuzla k... leg 100... Tuzláb... katonai... Épp ug... tegedés... dott. K... és 11 h...

jelentik... latosan... szövetk... sára, ha... dig kör... Seinfek... egymill... ahol ny... kártyáz... látogatt... a fürdő... berlini... őrség, l... váltói l... mert b... fognak... milliót...

44 eszt... iváni u... idő ala... nusitot... szolgál... részére... Helyes... ermet...

— **Crippen kivégzését elhalasztották.** Londonból jelentik nekünk, hogy úgy volt, hogy Crippent holnap reggel fel fogják akasztani, azonban újabban érkezett jelentés szerint a kivégzést 22-ére halasztották. Crippen védőügyvédje kegyelmi kérvényt adott be, amelyben azt igyekszik bizonyítani, hogy hamis bizonyítékok alapján ítélték el Crippent. Csikagóból jelentik, hogy Crippen feleségét ott látták. A halálraítelt orvosnak Le Neve és Dew detektívfelügyelő áldozataivá lettek. Miss Le Neve egy londoni lapban most közli életének borzalmas tragédiáját. Alig volt tizenhétéves, mikor atyja elcsábította és világgá ment a szülei háztól. Crippennél talált menedéket. Az orvos elhitette vele, hogy felesége faképnél hagyta és őt nőül veszi. A gyilkosságról semmit se tudott. Öt hónap óta szíve alatt hordja Crippen gyermekét s most éhezés vár rá. Kénytelen volt visszatérni szüleihez, nehogy éhen veszzen. Atyja felajánlotta neki, hogy eltartja, s nem volt más menekülése. Crippen másik áldozata Dew detektívfelügyelő, aki nyugdíjazni fognak, mert őt okolják érte, hogy Crippen üldözése olyan sokba került.

— **Tűz egy hajógyárban.** Hellevoetsluisból jelentik: Az állami hajógyárban tűz támadt, amely négy gépet és a tüzcsergi műhelyeket elpusztította. A kár igen jelentékeny.

— **A kolera.** A belügyminisztériumhoz érkezett jelentés szerint november 6-án Zsablyán (Bácsbódogma megye) egy kolera-gyanús megbetegedés, november 7-én Románecskán (Torontál megye) két kolera-gyanús megbetegedés és egy haláleset fordult elő. Románecskán tegnap Ghilezán Györgyné, 33 éves földmivesasszony és Mária nevű leánya kolera-gyanús tünetek között megbetegedtek. Az asszony meghalt. Némecskán szintén fordult elő kolera-gyanús megbetegedés. Bucu Anna, 60 éves asszony betegedett meg. Belgrádból jelentik: A belügyminisztérium kommunikéje szerint október 7-20 között egész Szerbiában öt kolera megbetegedés fordult elő, melyek közül egy halálosan végződött. Miatán október 28. óta újabb kolera eset nem történt. Szerbia a párisi konvenczió 9. szakasza értelmében nem tekintendő kolerajárványosnak. A legutóbbi 24 órában Gigeni és Nápoly tartományokban egy-egy kolera megbetegedés fordult elő. Róma kerületben három, Palermo kerületben két ember betegedett meg. Róma kerületben egy ember meghalt koleraiban. — Konstantinápolyban 11 kolera megbetegedés és 3 haláleset történt. A hadseregben az elmúlt két napon 23 megbetegedés és 7 haláleset történt. — Konstantinápolyból jelentik: Mérvadó körökben azt hiszik, hogy a Ladgyakorlatok után elbocsátott tartalékosok hurczolták szét a kolera betegséget, amely az utóbbi napokban az egész városban terjed. A Márvány-tenger mellett lévő Tuzla kórházban, kiszivárgott hírek szerint, jelenleg 100 kolera beteg katoná van. Híre jár, hogy Tuzlából 400 beteg katoná megszökött. A rodostói katonai táborban táborban szintén kitört a kolera. Épp úgy Driápolyban is, ahol tegnap 13 megbetegedés történt, amelyek közül 5 halálosan végződött. Konstantinápolyban tegnap 22 megbetegedés és 11 haláleset történt.

— **A sikkasztó ügyvéd fosztogatói.** Krakóból jelentik nekünk: Dr. Seinfeld bűnügyével kapcsolatosan sok letartóztatás várható. Egész szélhámos-szövetkezet alakult a könnyelmű ügyvéd kifosztására, hamiskártyások és uszorások. A sipisták mindig körülötte állkodtak s így érthető, hogy dr. Seinfeld mint maga mondja, az utolsó évek alatt egymillió 700.000 koronát játszott el. Kissingenben, ahol nyaralt, felesége folyton ügyelt rá, nehogy kártyázhasson. Egyszer aztán két állítólagos angol látogatta meg egy pör ügyén s azokkal Seinfeld a fürdőszobában kártyázott. Az állítólagos angolok berlini hamiskártyások voltak. Kiderítette a rendőrség, hogy akárhány uszorás tudta, hogy Seinfeld váltói hamisak, de leszámították száz perczentre, mert biztak benne, hogy a gazdag rokonok fizetni fognak. Ügyfeleinek letétjeiből Seinfeld egynegyedmilliót sikkasztott.

— **Diszcretem két öreg eselédnek.** Hatos István 44 esztendő óta szolgál gróf Széchenyi Kálmán iváni uradalmában. Az öreg kocsis ezalatt a hosszú idő alatt a legnagyobb hűséget és ragaszkodást tanúsította szolgálatadójá iránt. Ezért a király a hű szolgálatért adományozott diszcremet engedélyezte részére. Ugyancsak a soproni megyei pusztasalád, Helyes Pál bérengazdának szintén a szolgálati diszcremet engedélyezte a király.

— **Zavargó bányászok.** Londonból jelentik: A walesi bányavidékeken ma újabb zavargások történtek. A sztrájkolók, akikhez sok nő is csatlakozott, megakadályozták a gépészeket, fűtőket és bányászokat, hogy munkába álljanak. A rendőrség erőltlen volt a tömeggel szemben, mely ködöbásokkal fogadta és visszaszorította a rendőröket. A rend helyreállítására csapatokat küldöttek ki.

— **Kémkedés gyanúja alatt.** Az olaszok előtt még ma is gyanus minden osztrák ember és daczára a szövetséges viszonyoknak, mindenütt hajszojják az osztrák kémeket. Most Veronából érkezik hír egy ilyen kémkedési affér felől. Az olasz államvasutak Dél-től felől jövő gyorsvonatának ellenőre azt jelentette az állomásfőnöknek, hogy a gyorsvonat egyik utasa utközben Ceraino, Rivoli és más erősségekről fényképfelvételeket készített. Erre Tripepi hadnagy vezetésével a karabimierik bementek az illető utas fülkéjébe és lefoglalták a fényképező készüléket, az utast pedig letartóztatták. A tárczájában talált irásokból megállapították, hogy osztrák százados.

Nagy képes karácsonyi melléklet

Felkérjük olvasóinkat, hogy a mult hó végén lejárt előfizetéseiket idejekorán ujjtsák meg, mert az

EGYETÉRTÉS

karácsonyi ajándékát

csak állandó előfizetőink kapják. Karácsonyi meglepetésünk igen díszes kiállítású, művész

nagy képes melléklet

lesz, amelyet már előre az ujságpiacz szenzáció-jának jelezhetünk.

— **Öngyilkos orfeuménekesnő.** Petrovits Stefi orfeumi énekesnő Budapestről került Nagyváradra. A Bonboniere-kabarcában tegnap este is fellépett az éjszakai mulatóvilág művésznője, sőt előadás után jót mulatott a szeparéban két ur és Dányi Maneci kolleganője társaságában. Éjrel után hazament a Fekete-sas szállóban levő lakására, ahová már dél előtt morfiumot hozatott egy recepttel a patikából. Ugy látszik a mérget nem tartotta elegendőnek, mert amikor éjszaka hazament, felcsengette a portást és újra megakarta hozatni a mérges gyógyszert. A patikában azonban természetesen nem szolgáltatták ki a mérget. Erre Petrovits az egész éjjel mérget megitta. A gyorsan előhívott orvosok ellenmérget adtak be neki, majd a kórházba szállították, ahol most élet-halál közt van. Levelet nem hagyott hátra, de egy sürgőnyt intézett az anyjához ezzel:

— Boesánatot kérek, hogy ennyire elszámítottalak. Nem lehettem máskép.

Egy fiatal orvosba volt reménytelenül szerelmes. Ezért akart meghalni.

— **A köröshegyi mérgezett bprok.** Ma adta át jelentését dr. Felletár Emil országos vegyész a köröshegyi mérgezett gyógybor ügyében folytatott tudományos vizsgálatról dr. Barta Endre rendőrfogalmazónak. A tudományos vizsgálat arra az eredményre jutott, hogy a mérgező fűtlenül Köröshegyen került a borba.

— **Nagy hajókatasztrófák a tengeren.** A Tromsøbe érkezett Giela norvég gőzös jelenti, hogy a Gamma nevű hollandi gőzös a Fehér-tengeren nagy viharban egész legénységével együtt elmerült. Látták, amint a hátsófedélzet és a kormánycsavar a levegőbe emelkedett, mire a hajó egy percz alatt elsüllyedt. A viharban minden segélynyújtás lehetetlen volt. Londonból jelentik, hogy egy Teneriffából érkezett Lloyd-távirat szerint, a Santa Ursula nevű Lloyd-gőzös ott két matrózt szállított partra, akik a Kurdistan nevű angol gőzösn voltak, amely Manchesterből Bassorába való útjában október 20-án mintegy 60 mérföldnyire a Scilly-szigetektől elsüllyedt. A két matróz 26 óráig hanyatott a tengeren és halászok mentették meg őket. A 2513 tonnás „Kurdistan“ gőzös többi legénysége, számszerint harminczhat ember, a hajóval együtt a tengerbe veszett. — Ugyancsak Londonból jelentik, hogy a „Preussen“ nevű német gőzhajó, amely Hamburgból indult Valparaiso felé, az angol partok közelében tegnap este egy postagőzössel összeütközött és az összeütközés folytán súlyosan megsérült. A veszedelem hírére négy vontatóhajó sietett az összeütközés színhelyére, ahol azonban a nagy viharban nem tudtak a „Preussen“ közelébe jutni. A vihar a „Preussen“ gőzöst hevesen dobálta a sziklákon és a gőzös helyzete mind veszedelmesebbé vált. Éjjel 11 órakor jelentették Dowerből, hogy a „Preussen“ gőzös még mindig nem használta rakétára szerelt mentőkőteleit, most azonban vészjeleket ad. Ezért a mentőcsónak ismét kísérletet tett a hajóhoz való közeledésre. A Reuter-ügynökség doveri jelentése szerint a zátonyra került Preussen gőzös legénysége még a hajón van és vonakodik azt elhagyni. — Londonból jelentik: A Lloyd igazgatóságához Bluethből érkezett jelentés szerint a Capella gőzöst, mely szerény rakományal utban volt Hamburg felé, a Prince vontatógőzös Flensburgba hozta. A csavar eltört. A hajó most a száraz dokkon van és rakományát ki kell rakni. — Quebecből érkezett Lloydjelentés szerint a Hamburgba menő Prinz Adalbert teherhajó Sorel előtt zátonyra jutott. A hajó anyira megrongálódott hogy Quebecbe vontatóval kellett vinni Dowerből táviratozzák, hogy ma éjjel sikerült rakéták fénye mellett kötelet hajtani a zátonyra jutott és süllyedő Preussen vitorlás hajóra és nagy erőfeszítéssel megmenteni a 48 főnyi legénység közül 17 embert. A kapitány és 30 matróz még a hajón van, de remélhetőleg azok is megmenekülnek, mert a vihar alábbhagyott.

— **A Hétház sátorlakói.** Vasárnapi számunkban előre jeleztük a Hétház lakóinak tüntető felvonulását. Ezt tegnap tartották meg. Kétezer ember ment a központi városházára tüntető menetben, gunydalokba és a háziurak abczugolásába fojtva elkeseredésüket. Rózsavölgyi Gyula polgármester fogadta a tüntetők tiztagu deputációját, akik memorandumot nyújtottak át neki. A memorandum elmondta, hogy egyre nőnek az izgalmak a Hétházban, a háziurak folytatják az erőszakosságokat és kilakoltatásokat, tehát hasson oda a főváros ötszáz munkásalád, vagyis kétezer ember érdekében, hogy vége legyen ennek a rettenetes állapotnak. Ha a főváros nem segítene, meg fog történni az a hallatlan kotrány, hogy kétezer ember az utcára költözik sátrak alá és nem mozdul addig onnan, míg elhelyezésükről nem gondoskodnak. Az alpolgármester megígérte, hogy közbenjár az érdekükben. Ugyanekkor a lepszik lakóinak is megígérte, hogy panaszukra megvizsgáltatja a lakásokat közegészségügyi szempontból.

— **Budapesti detektívek Londonban.** A budapesti rendőrség két detektívje: Kalmár és Dániel ma Londonba utaztak, hogy egy kiadatási eljárást végrehajtsanak. Két galicziai ékszerügynök egy budapesti ékszerész kárára 20.000 koronás csalást követett el. A budapesti rendőrség távirati megkeresésére a bűnösöket Londonban letartóztatták. A két detektív ment értük és hazahozták őket, hogy itéljen felettük az igazságszolgáltatás.

— **Házasság.** Kettős esküvő lesz a hó 9-én Szollár János adai földbirtokos családjában: János fia Tóth Juliskát Mátyas fia Körteföldesi Julis vezeti oltárhoz az adai r. kath. templomban.

Sille Sándor honvédfőhadnagy a hó 5-én vezette oltárhoz Gábel Gizellát Nyitrán.

Zichy Gabriella grófnét, néhai gróf Zichy Jenő és özvegye, született Rodern Hermin grófnő leányát, Zichyfalvára eljegyezte gróf Coreth Rudolf, belső titkos tanácsos, es. és kir. kamarás, szolg. kiv. százados Wirth Ernő, a „Budapesti Giro- és Pénztár Egyesít. Részvénytársaság“ tisztviselője eljegyezte Ullmann Rózsikát, Pollák Henrik unokahugát, Szekesfehérváron.

— **Szolgálati jubileumok.** A nyugati pályaudvar szertári személyzete ünnepségekben részesítette vasárnap főnökének, *Beke István*nak 25 éves szolgálati jubileumát. *Gyömbér István* hivatalnok köszöntötte fel az ünnepeltet és nyújtotta át a személyzet ajándékát. A jubileum megemlékezést megemlékezőt. Ugyanezeken tegnap ünnepelt a vasúti szövetség barcsi kerületének három déli vasutas alkalmazottját. *Westely Ferenc* raktárfelügyelő, *Drescher Lajos* pályőr és *Marrics József* munkás negyvenéves szolgálati jubileumát. Az ünnepély diszkógyűléssel kezdődött, amelyen *Berger* kerületi elnök, *Koch Ede* főfelügyelő és *Faludy József* üdvözölték a jubilánsokat, majd *Sarkány János* főszolgabíró lendületes beszéd kíséretében átnyújtotta nekik *Hieronymi* Károly kereskedelmi miniszter elismerő oklevelét és a negyvenéves szolgálat jutalmazására létesített díszermét.

— **Titokzatos betörés.** Ma délelőtt megjelent a főkapitányságon *Schrecher* Jakab gyáros és feljelentést tett, hogy ma éjszaka betörők jártak a Nyul-utca 4. szám alatti lakásában. Odahaza volt *Kőhegyi* Krisztina cseléd, aki a cselédszobában aludt. A gyáros és felesége pedig a hálószobájukban voltak. A cseléd negyedegy óra tájban feküdt le. Amikor reggel felkelt észrevette, hogy a konyhaajtónak az egyik üvegtáblája be van törve és bár az ajtó zárva volt belülről, rosszat sejtett és felkeltette *Schrecher*t, aki nyomban utána nézett, hogy nem-e járt a lakásban betörő. Ekkor konstataulta, hogy az íróasztal egyik fiókjában levő vaskazettából 7000 koronát érő ékszer hiányzik. A tolvaj *Schrecher* véleménye szerint az éjszaka betörte a konyhaajtónak zár fölötti üvegtábláját és azon keresztül benyúlt, kinyitotta a konyhát, bement egyenesen a középső szobába, rögtön az íróasztal fiókját törte fel és a vaskazettából kiszedte az ékszer. Bár a középső szoba mellett a szalonban az asztalon heverték sokat érő ezüsttárgyak, ezeket nem bántotta. A betörő munkáját senkisémet vette észre, senkisémet látta a betörőt a házban, sőt olyan eseményben dolgozhatott, hogy a középső szoba mellett hálószobában sem hallottak semmi zajt. A lakás 20.000 koronára van biztosítva. A rendőrség megindította a nyomozást.

— **Adományok a luznai tűzkárosultak javára.** *Rózsaszék* István, a rózsahelyi járás főszolgabírájától vették: A f. évi október hó 15-iki luznai nagy tűzvész alkalmával károsultak segélyezésére a következő adományok folytak be: *Sinály* Lajos Kassa 2 korona, *Szerep Antal* Hosszúmező 5 korona, *Lehoczky* Tivadár nyug. grad. főügyész Munkács 10 korona, *Ettenberger* Lajos kir. törvényszéki bíró Szekszárd 2 korona. Fogadják a nemesszervi adományozók a szegény károsultak nevében is ez uton kifejtett halás köszönetemet.

— **Tanítói jubileum.** A lévavidéki róm. kath. népnevelők egyesítése a hó 3-án Aranyosmaróton tartotta meg az évi rendes közgyűlést, melynek keretében *Pomcsányi* János királyi és *Guzsényi* Vilmos főgyűlési megyei tanfelügyelők szép és lelkes ünnepi beszédben méltatták *Jaross* Ferenc levai igazgatótanítónak s az egyesület társelnökének érdemeit 40 éves tanítói működésének betöltése alkalmából.

— **Automobilserencsétlenség.** Brassóból jelentik: *Knaller* Ferenc brassói kereskedő automobilja Szászmagyaros község mellett felborult. *Knaller* oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy néhány percznyi kintlódás után meghalt.

— **Hadapródok szemléje.** A 32. hadkiegészítőparancsnoksághoz tartozó tiszthelyettesek és hadapródok részére ma tartották meg a fővárosban a főszemlé. A szemle a különböző kaszárnyákban ugyanolyan formalitások között folyt le, mint a tiszti főszemle. A hadapródok előtt a szemlé tartó ezredparancsnok felolvasta a mult szemle óta kiadott rendeleteket, figyelemztette a jelölteket bejelentett kötelezettségeikre, végül aláírták a könyveket és ezzel a szemle végét ért. A honvédtiszthelyettesek és hadapródok részére a Ludovika Akadémia vivóteremben folyt le a szemle, ugyanolyan módokat mellett, mint a közös hadseregbelieknél. Azok, akik bármely okból a főszemlén nem jelenhettek meg, november 10-án, szerdán délelőtt 9 órakor utószemlére tartoznak megjelenni. A közönséghoz tartozók részére a Mária Terézia lakonyában, a honvédséghez tartozók részére a honvédszállásügyi kaszárnyában tartják meg az utószemlé.

— **Turistahalál.** Megirtuk, hogy *Derganz* tanár és *Himmelbauer* mérnök bécsi turistáknak nyomuk veszett a Stájer-hegység között. Most Gráczból azt jelenik, hogy a Plan-csucs északi oldalán holtan találták meg a két bécsi turistát. Az utóbbi napokban a hegycsúcson erősen havazott és jagyott s a két turistát a fagy ölte meg. Eltévették és egy barlangban huzódtak meg éjszakára; itt lepte meg őket a fagy. Tíz fok hideg volt. Álomba merültek és fel sem ébredtek többé. A holttesteken semmi sérülést sem találtak.

— **A részeg férj halála.** Zágrábban ma éjjeli véres családi dráma játszódott le. *Madenheim* 51 éves kereskedő az utóbbi időben teljesen elzüllett, napról-napra részegen jött haza, ütötte-verte feleségét és gyakran fenyegette, hogy megöli. Ma éjjel is holtrezegen tért haza és megverte a feleségét, aki önvédelemből baltát kapott és három ütést mért férje fejére, aki holtan a földre zuhant. Az asszony a tett elkövetése után maga jelentkezett a rendőrségen, ahol letartóztatták.

— **Kettős rablógyilkosság.** Berlinben rémes rablógyilkosság történt vasárnap este tíz órakor a Poisdamerstrassen, ahol egy bérházban lakik *Teiske* divatárúüzlettulajdonos feleségével és kis gyermekével. A házaspár vasárnap délután nem volt otthon. Mikor este hazaértek, lakásukat feltörve találják. A hálószobába mentek, ahol az egyik betörő a szekrényeket fosztogatta. A kereskedő rá akart rohanni, de a betörő revolvert fogott és rá lökött *Teiskere* felesége ezalatt a lépcsőházba rohant, hogy segítségért kiáltson, de itt utólrte őt a másik betörő és az asszony halántékába ütött. A két betörő elmenekült és mikor a házbőliek a lövések zajára összefogtak, a griffosokat már nem lehetett megtalálni, *Teiske* éjjelre kiszenvédett, felesége a halállal vívódik. A hálószobában eszméletlenül találták a házaspár kis gyermekét akit a betörők addig ütöttek, míg elájult. A vizsgálat megkezdése után a betörők egyikét az esetben is, hogy a házaspár cseléde cinkosa volt a tetteseknek. Az utóbbi időben sűrűn fordulnak elő Berlinben rablások, amelyeket cselédek segítségével követnek el. Gyakori eset, hogy lopott vagy hamisított cselédkönyvvel állanak be szolgálatba szakácsnők és szobalányok, mikor aztán kikémlelik az illető ház szokásait és körülményeit, éjszakán idején bebocsátják cinkostársaikait, a lakást kifosztják és odébb állanak. Most is így történt. A rendőrség a cselédszobában egy kis papírszeletet talált, amelyre a szakácsné ezt írta: „Nem jövök többé vissza.” A szakácsné csak néhány nap óta volt ezen a helyen, összezede minden holmiját és még vasárnap eltűnt.

— **Kirabolt muzeum.** Braunschweighből jelentik: A mult éjjel az itteni nemzeti muzeumban betörést követtek el. A tolvajok az összes pénztárcákat, rendkívül becses rendjeleket elrabolták.

— **Börtön elől a halálba.** Innsbruckból jelentik nekünk: *Grindle* Frigyes Adolf sikkasztó kereskedelmi alkalmazottat ma itt letartóztatták. Mikor a rendőrök a vasutról bekisérték, *Grindle* főbelötte magát és meghalt.

— **Két halál egy asszony miatt.** Sárafalváról jelentik: Tegnap *Miucz* Ignya megleste *Blazsován* Simont, mikor az a korcsmából kijött és elleno revolvertámadást intézett. Az első lövés átlötte a karját, mire a nagyerejű *Blazsován* egy kerítésből egy dorongot szakított ki és azzal úgy agyba-főbe verte *Miucz*ot, hogy az összeesett. Mielőtt *Miucz*ot ártalmatlanná tette volna, ez még négy lövést intézett *Blazsován*ra. Mindkettőt halálos sérülésekkel a kórházba szállították, azonban az orvosok véleménye szerint egyik sem éri meg a reggelt. A támaszkodó az szolgáltatott okot, hogy *Miucz* Ignya Amerikából, ahol pénzszerzés céljából tartózkodott, hazaérkezett és feleségét *Blazsován* lakásában találta, aki vonakodott hozzá visszatérni.

— **Revolveres családi jelenet.** Nagy Mihály 32 éves napszamos tegnap részegen ment haza *Práter* utca 25-ik számú lakására, ahol az anyósa, özvegy *Gábré*l Mihályné szemrehányásokkal fogadta, majd zivódás közben arcul ütötte a részeg embert. Erre ez revolvert vett elő. Az anyós hozzá ugrott, ki akarta csavarni a kezéből a fegyvert, miközben az elsült és a golyó *Gábré*lné baltenyerét átfúrta. Nagy Mihályt bevitték a főkapitányságra, ahol azzal védekezett, hogy ő nem akart löni, csak az asszonyokat akarta megijeszteni. *Gábré*lné ellenben azt állította, hogy Nagy Mihály a feleségére fogta a fegyvert és azért ugrott oda, hogy a merényletet megakadályozza. A rendőrség Nagy Mihályt letartóztatta.

— **Halálozás.** Szárhegyi gróf *Lázár* Vince rövid szenvedés után, élete 69. évében meghalt *Kolozsvárott*. Holttestét a róm. kath. egyház szertartása szerint november 5-én délután 2 órakor *Dengelegen* tiszteletes beszéd után *Megyesfalvára* szállították, hol 6-án délután 12 órakor a családi sírboltba helyezték örök nyugalomra nagy részvét mellett.

Vagner József a pápa házi főpapja, nyitrai székesegyházi olvasó-kanonok hosszas betegség után életének 78-ik évében elhunyt *Nyitrán*.
Dr. *Gombocz-Bágyér*, de *Rogács*, főorvos, hosszas betegség után *Zombolyán* meghalt.

— **Royal-Orfeum, Budapest, Erzsébet-körút 31.** színház és variété-műsor. Kezdeté 8 órakor.

— **Bob** hashajtó a legkellensebb, 10 fillér.

— **Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeginé 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermekeknek és vívásra.**

— **Zene.** Késégtelen, hogy ma már az általános műveltséghez tartozik az, hogy mindenki legalább egy hangszerhez értsen. Közélg az ősz, mikor az ország és a főváros zeneköltőiben a beiratkozások megkezdődnek. Jó előre rá akarjuk terelni a közfigyelmet az alkalmából *Marrits Frigyes* műhangszerkészítőre (József-körút 37-39.) a fővárosi és derék és megbízható célegre, ahol mindenki a maga kiválasztott hangszerét a legszebb és legfőbb kivitelben a legújanyosabb kaphatja meg. *Marrits Frigyes* ur szívesen küld mindenkinék díjmentesen prospektust.

— **Hivatalnoknap.** Az osztrák-magyar monarchia első általános tisztviselő-egylete a 1911. évre egy zsebnaptárt adott ki magyar, német, cseh, lengyel és olasz nyelveken, továbbá egy kártyanaptárt magyar, német, cseh, lengyel, szlovén, horvát, rutén és olasz nyelveken. A zseb- és kártyanaptárak megrendelésénél portó és csomagolás fejében darabonként 10 fillér küldendő be belyegeken.

Beomlott ház.

— Két halott, két sebesült. —

— Saját tudósítónkól. —

Budapest, november 7.

A házbeomlások az utóbbi időben mind gyakoribbak lesznek. A könnyelműség, mely bontásnál, építkezésnél egyaránt megnyilvánul, egyenesen felháborító és itt az ideje, hogy a hatóságok megalkuvást nem tűrő szigorral kérjék számon tetűket a katasztrófa okozóitól s hogy az a zavar, amely a felelősség megállapításánál mindenkoron tapasztalható, egyszersmindkorra eltűnjék.

Az *István*-ut 81. száma alatt történt a legirisebb házkatasztrófa. Az épülő ház, amely két emberéletet temetett mag alá, a *Marillavölgyi* Betőti Társaság, dr. *Hoffenreich* és *Társaság* cégé tulajdona. Az építvállalkozók: *Müller* és *Katona*. Munkavezető-pallér: *Katona* Imre. A bűnös gondatlanság szerencsétlen áldozatai: *Nagy* Mari tizenöt éves napszamosleány és *Major* József negyvenkétéves kubikos.

A háznak az *István*-ut felőli részén az oldalt kiugró épületrészeket mind a két emeleten vas-traverzen nyugvó balkonok kötötték össze. A balkonok tíz méter hosszúak és két és fél méter szélesek voltak. Az egyik balkon pillérei vasárnap reggel összeomlottak, magukkal rántották a falakat, a második emeletől egész a földszintig és nagy robajjal omlottak a szuterén helyiség boltozatára, azt is áttörték és nagy romhalmazban a földszinten állottak meg. A földszinten volt az éjjeli őrnök lakásul szolgáló helyesége, amelyben több munkás tartózkodott. Ezeket a beomlott ház romjai maguk alá temették.

Vasárnap reggel hét óra után *Pintér* József 1726-os rendőr bement az épülő házban levő fabódéba. Figyelmeztetni akarta az őrt, hogy seperjen az építkezés előtt. A fabódében munkások aludtak, akik nem hallották a kopogást. Ekkor arra ment az egyik napszamos, *Megtért* Ferenc, akit a rendőr az éjjeli őrért beküldött. Ebben a pillanatban olyan hangosan, mint a menydörgés, beszakadt az erkély, a második emeletről lezuhant, az első is átszakított és a földszintet is összezúzta. *Pintér* azonnal értesítette a mentőket, a tüzoltókat és a rendőrséget.

Hét óra után megjelentek a helyszínen *Málnássy* László rendőrfogalmazó, dr. *Szalkay* László rendőrorvos, dr. *Kendi* Elemér soros vizsgálóbíró, dr. *Kiss* Ferenc előljáró, *Boda* László kerületi mérnök. A mentők dr. *Melha* vezetésével automobil és több kocsival vonultak ki. A tüzoltók pedig *Blaschnek* Hugó vezetésével hozzáláttak a romok eltakarításához. Sietniök kellett, mert a pinczében több munkás aludt. Csakhamar felszínre került két munkás sebekkel elborított, összeroncsolt teste. A szerencsétleneket hordágyra fektették s a mentők gondozásuk alá vették, sebeiket kimosták, bekötötték. Mind a kettő élt s lassanként magukhoz tértek. *Nagy* József és *Megtért* Ferenc a borzalmasan összeroncsolt két munkás, akik közül *Nagy* József nyösörgő, fájdalomtól szagpatott hangon elmondotta, hogy négyen aludtak a pinczében s a romok alatt leánya, *Nagy* Mari és *Major* József nevű munkás vannak.

Nagy József felvilágosításai után ismét hozzáláttak a mentési munkálatokhoz tüzoltók, rendőrök és a közönség egyaránt. Egyszer csak panaszos nyösörgés, fájdalommal sikoltózás hallatszott ki a romok alól. *Blaschnek* Hugó tüzoltóparancsnok és dr. *Melha* Armand mentőorvos vállalkoztak arra, hogy a pinczébe lemennek. Kezükből lámpával, lassan, óvatosan indultak veszélyes utjukra, zólitgatva a szerencsétleneket.

— Ki van itt? Merre van? — kérdezték *Blaschnek*.

— *Nagy* Mari van itt... Segítsé! Segítsé! — nyösörgötte egy fájdalmas hang.

A tüzoltótiszt és az orvos óriási erőfeszítéssel igyekeztek utat nyitni a hanghoz, de sikertelenül. A romok alól a hang mind erőteljesebbül hangzott ki, majd egyszerre vérfagyasztó éneklésbe ment át. A szerencsétlen leány rettenetes kínjaitól és a föle-

lemtől megörült. A mentés munkásainak verejték verte ki homlokát a halálének hallatára. Az ének egyre halkabb, elhalóbb lett, majd egészen elcsendesedett; szegény Nagy Mari a romok alatt kiszényvedett.

Órák óta folyt már a munka, amikor a tetőzet felől újabb recsegés, ropogás hallatszott. Az épületben dolgozók és a kíváncsiak tömege nagy sikoltozással, ijedten menekült, mert azt hitték, hogy beomlik a tetőzet. A menekülésnél újabb szerencsétlenség is történt. — Füzik István dr. rendőrfogalmazót a menekülők lelítették egy állványról. A rendőrfogalmazó kezén súlyosan megsbesült.

Az újabb ijedelmet körülbelül egy órai szünet után a városi mérnökök észlelték el, konstatálva, hogy minden közvetlen veszedelem. A tüzoltók újabb munkálkodást láttak csakhamar megtalálták Nagy Marinak még meleg holttestét. Egy óra tájban megérkezett egy század utászkatona Tiefenthal százados vezetése alatt, akik a kimerült tüzoltóknak segédkeztek. Egy óra után két utászkatona kimentelte a romok közül Major József teljesen összeroncsolt holttestét.

A rendőrség a halottak és sebesültek elszállításán után vizsgálatot tartott a beomlott épületben s megállapította a helyszínén kihallgatott szakértők véleménye alapján, hogy a szerencsétlenség oka a két középső falpiller hanyag falazása, amelyek nem bírták el a rájuk nehezedő terhet. Az összesen ki zárva, hogy az első és második emeleti balkonokat tartó vasravezek nem voltak kellő mélyen beelerősítve a pillérekbe és oldalfalakba. Ennek következtében valamelyi vasravezek vége kimozdulhatott helyéből és magával rántotta az egész épületet.

A rendőrség, hogy a szerencsétlenség okaira teljes világosságot derítsen, bírói halott- és építési szakértői szemlélt indítványozott. A szemle célja: megállapítani, hogy az építés anyagában vagy szerkezetében, tervszerinti kivételben van-e hiba, illetve elírás. Ettől függ a nyomozás további iránya.

A szemlélt ma délután 1 órakor kezdték meg dr. Kendy Elemér vizsgálóbíró, Krisztinkovich Ede bírósági építési szakértő és Kapy Péter Géza beton- és építési szakértő, a rendőrségi nyomozat vezetőjének, Becker Ádám rendőrfogalmazónak, a fővárosi építészeti osztály mérnökének és a vállalkozók ellenőrző szakértőinek jelenlétében. A hivatalos szakértői szemle a késő délutáni órákban ért véget.

Az építési vállalkozók azzal védekeznek, hogy az építés anyaga, ugyancsak a főpillérek vastagsága és teherbírása megfelelő s őket nem, hanem csak a pallért terheli a felelősség.

A rendőri orvosi vizsgálat a meghalt Nagy Marira és Major József megállapította, hogy a halálukat fuladás okozta. A rájuk szakadt törmelék-halmaz mellkasukat benyomta s a fuladás ezért következett be.

Tegnap este a Rókus-kórházban Becker Ádám kihallgatta a sebesült Nagy Józsefet és Megtért Ferencet, kiknek sebesülései súlyosak ugyan, de nem életveszélyesek. Nagy Józsefnek számos zúzódásán kívül, a ballába eltörtött, Megtért Ferenc a balszeme felett szenvedett súlyosabb zúzódást.

Nagy József elmondotta, hogy szombaton éjfél felig dolgoztak az épületen s ekkor ő leányával és két munkástársával bement a pinczébe, ahol aludni szokta. Reggel 6 órakor a rendőrszem bezörgött és felszólította, hogy seperje meg a ház előtti járdát. Mikor öltözködni kezdett, meghallotta a nagy recsegést s pár perc alatt a leomló téglák betemették őket a pinczébe. Ő és Megtért Ferenc csak úgy menekültek meg, hogy a leszakadt vasravezek fejük felett összeroldódtak és valósággal felelet képeztek felettük.

Megtért Ferenc ugyanígy mondja el a ház összeomlását s okát abban találja, hogy a vasbeton-nyozást nem hagyták megszáradni, hanem tizen-négy nap helyett, nyolc nap mulva kiszedették alóla a támasztékot, azért, hogy az építést stettessék. Ő figyelmeztette erre a pallért, de felszólalásának nem volt semmi sikere.

A rendőrség a további nyomozást a szakértői vélemények meghallgatása után folytatni fogják.

REPÜLÉS ÉS LÉGHAJÓZÁS

© **Dráma a repülőgépen.** Még augusztus 8-án történt, hogy az orosz Matievics aviatikus Szentpétervárról repülőgéppel lezuhant és halálra zúta magát. Matievics haláláról most különös hír került forgalomba. Matievics, — így szól a fáma, — tagja volt a forradalmi szervezetnek és ettől azt a megbízást kapta, hogy gyilkolja meg Stolypin miniszterelnököt. Erre a legkedvezőbb alkalom kínálkozott, amikor a miniszterelnök megkérte Matievicsot, hogy vigye magával egy légi utazásra. Mikor az aviatikus utasával már a levegőben lebegett, így szólt a miniszterelnök:

— Rád bízom az életemet, remélem, nem ér veszedelem.

Ez a bizalom úgy meghatotta Matievicsot, hogy letett szándékáról és utasával simán leszállt. Az aviatikus a szervezet ezért halálra ítélte és ő, hogy a halálos ítéletet végre ne hajthassák rajta: készakarra zuhant le gépével a magasból.

© **Az aviatikus hődólatá Tolsztoj ellőtt.** Pétervárról jelentik, hogy Effimov orosz aviatikus, aki Budapesten szerencsétlenül járt, táviratilag engedelmet kért Tolsztojtól arra, hogy repülőgéppel Jasznaja-Poljanaba repüljön és megkérdezze tőle azt, hogy mi a véleménye a léghajózásról.

© **Román herceg a repülőgépen.** Bukarestből jelentik nekünk: Vlaicu Aurél román aviatikus ma délből saját találmányu repülőgéppel innen Octreenibe repült s magával vitte az utra Károly herceget és a közoktatási minisztert. A repülés 20 percig tartott és a leszállás simán ment.

© **A debreczeni repülőnap.** Hamel G. W. angol aviatikus vasárnap délután óriási közönség előtt megismételte a debreczeni nyulasi téren felszállását. Hamel 25 percig repült 300 méter magasságban. A közönség nagy lelkesedéssel tüntetett, s mikor az aviatikus leszállott, számos tiszteletajándékot kapott. Hamel legközelebb Nagyváradon száll fel.

© **Egy léggömb útja.** Az egyik lévai uradalom gazdasági épületei között ért földet egy kisebb léggömb, amelyet a bécsi meteorológiai intézet bocsátott fel. A léggömb átmérője 170 centiméter s alatta lógott egy figyelési eszköz, ehhez volt erősítve a megtaláló számára egy borítékban utasítás és kérdőív. A léggömb az uradalom majorjának magtár-épületét érintette és szétpattant. A roncsokat s a figyelési eszközt visszaszállították Bécsbe.

SZINHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

A Képzőművészeti Tanács körül.

Budapest, november 7.

A napokban több lap azzal támadta a minisztérium művészeti osztályának vezetőjét, hogy egyéni véleménye van a művészetről. A művészeti osztály vezetőjének a feje nem fáj nekem, de az egyéni véleményről és az egyéniségről általában egészen más fogalmaim vannak.

Ugy vélem ugyan, hogy a közélet minden területének csak haszna származhatik abból, ha minél több egyéniséggel rendelkezik. Az egyéniség: erő, energia és intenzitás. Az egyéniség: invenczió, gyors, ösztönös elhatározás és eleven lelkiismeret. Az egyéniség végül természetes és született pártfogója minden egyéniségnek, tehát tehetségnek. A művészeti osztály vezetőjéről lévén pedig szó, talán ez az utóbbi sem mellékes.

A közélet minden területére általánosítani nem érem ezt a tételt. Még a statisztikai hivatalnak is legalább a vezetőjére, aki a számológépek billentyűin tartja a kezét. Itt azonban mintha művészetről volna szó. Vajjon lehet-e művészetet elbírálni, irányítani, rendezni — vagy tudom is én mire, ha valamire való egy minisztérium művészeti osztálya — lehet-e a művészetről való meggyőződés, vagy szerényebben: vélemény nélkül?

Ha II. Gyula pápának nem lett volna egyéni véleménye a művészetről, akkor nem Michelangelo, hanem Bandinello festette volna ki a sixtusi kápolnát, vagy csinálta volna meg a mediciek sírboltját. Ha a medicieknek nem lett volna egyéni véleményük a művészetről, akkor Firenzében nem a Botticelli-k, a Ghirlandajo-k, a Gozzoli-k és a

Lionardó-k művészete jutott volna virágzásra, hanem a véletlennek (vagy a népszavazatnak?) akár-milyen választottjaié.

Persze, az egyéni vélemény lehet helytelen és káros is. De hát a tömegvélemény nem éppen így? Az egyéniség tévedhet, de tévedése is termékeny. A tömegvélemény és azé, aki képviseli, csak természetellenes, csak merdő lehet.

A művészet ügyeit nem lehet népszavazat után ítézni. A művészetben nincs alkotmányosság, mert a művészet születésénél fogva arisztokratikus. A politikai parlamentarizmus szellemi értékéről is lehet vitatkozni; a művészeti parlamentarizmusról már vitatkozni sem lehet. A művészek többségének alkotmányos szerve végezhet talán hasznos adminisztratív munkát, de hatalomra nem szabad vergődnie.

A jó és rossz művészet kérdésében nem lehet szavazni. Már csak azért sem, mert a szavazók között a rossz művészek rendszeren többségben vannak. Nemcsak azért, mert jó művész kevesebb van, mint rossz, hanem azért is, mert az alkotmányos érzület csodálatosképpen sokkal jobban van kifejlődve a rossz, mint a jó művészeknél.

A demokratikusan szervezett művészet és az egyéniség harcán túl különben itt egy ténybeli tévedés is fenforog. Az említett támadások a Képzőművészeti Tanács intézménye körüli vitában tikkantak fel. A Képzőművészek Egyesületének (ennek a czéhszerűen szervezett művészeti ipartestületnek) a vezetősége az ellen foglalt már évek óta, s most újabban a miniszter előtt állást, hogy a Tanácsban a művészeket kívül a minisztérium államtitkára és művészeti osztályának vezetője is helyet foglal.

Hát ez nemcsak hogy az egész világon így van (közelebbről ismerem például a francia szépművészeti minisztérium szervezetét), hanem ez helyesen is van így. A képzőművészeti osztály vezetőjének, igenis ott kell lennie a Tanácsban, éppen azért, hogy a Tanács konzultatív véleményét személyesen kikérhesse. Itt ismét az a fontos, hogy a művészet ügyeit ne aktszerűen, hanem mindig specializáltan, hogy úgy mondjuk: minél személyesebben kell elintézni. Hogy ugyanannak, aki a tanácsot kéri, magában a testületben szavazata is van! — ez ismét az egész világon nemcsak hogy így van, de nem is fontos. Elvégre csak egyetlen szavazattal bír és ez talán még sem döntheti el a dolgot. Azzal pedig, hogy befolyásolhatja a művészek szavazatát, a művészek önmagukat vádolják meg. Hát ha ilyenek az erkölceik és a meggyőződések, akkor milyen etikai alapon követelnek önálló hatáskört? . . .

Azt kell hinnünk, hogy itt nem elvi kérdésekről, hanem egészen másról van szó. Itt pillanatnyi érdekekért instancziákat döngöttek, még pedig azon kevesek egyikét, melyeket helyesen alkottak meg. Csalódnánk K. Lippich Elek egyéni kiválóságában és meggyőződésének erejében, ha apró, személyes kellemetlenségek miatt bármilyen koncessziót is tenné, vagy engedve tenni a „többség“ gágogásának.

(*) **Erkel emlékezete.** A mai estét az Opera — mint minden évben — Erkel Ferenc emlékeztetésének áldozta, ezuttal születésének századik évfordulója alkalmából. Az előadást a Himnusz vezette be, az Opera összes magánénekesi és karnalosa zenekari kísérettel énekelték. A színpad gyönyörű délszaki növényekkel volt díszítve, a közép háttérben pedig, mintegy lugastól körülveve állott Erkel Ferenc életnagyságúnál nagyobb szobra. A színpad gyönyörű díszítése Alsóghy Kálmán főrendező izlését dicséri. A „Hunyadi László“-t ezuttal a szokottnál is odaadóbb és gondosabb interpretálásban hallottuk. A zenekar és a művészi kar egyforma kegyelettel és szeretettel rótta le a maga adóját a halhatatlan szerző iránt. Sebestény Sári és Sándor Erzsébet, dr. Székelyhidny, Kertész és Erdős Richard méltók voltak a legnagyobb magyar muzikus legnagyobb művéhez, amely ma is újra meghódította magának azt illusztris és lelkes közönséget, amely ünnepelni jött és emlékezni.

A m. kir. Operaház igazgatósága az évforduló alkalmából, ma délelőtt koszorút helyezett a nagy zeneköltő sírjára, nemkülönben az Operaház bejáratát díszítő szobrára is.

Holnap, kedden este Brankovics György előadásával folytatják az Erkel-ünnepséget, megnyitórnap pedig előadja a zenekar Erkel Ferenc „Unneki nyitányát”. Brankovics György ugyanabban a szereposztásban és ezuttal olesó helyárák mellett kerül színre, mint amelylyel az Operaház idei szonját nyitották meg szeptember elején. A cím-szerepet Takáts alakítja, Marát M. Medek Anna, Murad szultánt Arányi, a despota két fiát: Payer Margit és Pichler. Az előadást Szikla vezeti. — A Bánk-bán-reprizt, amelyet — Sándor Erzsivel és Környei Bélával a vezető szerepben, — szintén bele akartak illeszteni az ünnepi ciklusba, a kellő előkészületek hiánya miatt, későbbre kellett halasztani.

Erkel Ferenc századik születésnapját országos ünnepség keretében fogja megülni szülővárosa, Békésgyula. Hetek előtt mozgalom indult meg Gyulán az évforduló megünneplésére. A város polgármestere és kultúregyesületei kérelmére a közoktatásiügyi miniszter megengedte, hogy a magyar királyi Operaház is részt vegyen az ünnepen. A rendezőség megállapodott Mészáros Imre, az Operaház igazgatójával, hogy az ünnepélyen az igazgató vezetésével résztvevő az egész operai zenekar, továbbá Sándor Erzs, Környei és Takáts. Az ünnepi beszédet Lukács György képviselő fogja mondani. Kozma Andor pedig erre az alkalomra írt ódáját személyesen szavalja el. A szobor előtt és gróf Andrássy Dénes kastély-parkjában is lesz ünnepség az Erkel-fa alatt, ahol a halhatatlan mester 1860-ban Bánk-Bánját komponálta. Az ünnepet előreláthatólag november utolsó hetében rendezik.

A szatmárnémeti dal- és zeneegylet dr. Csaba Adorján és Vajna Károly kir. tanácsos, polgármester védősége alatt tegnap este a városi színházban Erkel Ferenc nagy zeneköltő születése 100-ik évfordulója alkalmából nagyszabású díszhangversenyt rendezett. Előadásra került Hunyady László operanyitánya, s második fölvonásának esküjelenete. Az utóbbit a városi színtársulat juttatta érvényre. Az egyesített dalárdák Erkel Takarodóját énekeltek. A műsor utolsó száma a Himmusz eléneklése volt, amelyet 250 tagú ének- és nagy zenekar adott elő. Az összes zeneszámokat Hermann László zeneigazgató vezényelte.

(*) Vasárnapi hangversenyek. A vasárnap délutáni s esti muzsikát a Grünfeld-Köszegi kvartett vezette be, a társaságból kivált Danzinger helyén méltó utódként Fodorral kiegészülve. Strasser E-moll vonósnyegye és Schubert zongoratriója, amelynek zongoraszólamát K. Térey Emma asszony kivételes művészettel játszotta, teljes mértékben érvényesült. E hangverseny másik vendége, Hardy Helén igen nagy sikerrel énekelte meg kell állapítanunk, hogy tavaly óta annyit és oly mértékben fejlődtek már akkor is elismert képességei, hogy rövid idő alatt a legelső sorban reméljük visszontlátni.

Az országos szimfóniai zenekar. Kun László ma is kivételes élvezetet szerzett a maga hűséges közönségének. Weber híres Oberon-nyitánya tele finomsággal, Mozart gyönyörű Es-dur szimfóniája csupa mély megértéssel jött ki a szimfónikusok gondos előadásában. Meglepo volt azonban, hogy Debussy Rondes de Printemps-ja, amely egész Európát dicsőséggel írta be és amely a szimfónikusok hurjain teljes szépségében érvényesült, nem váltotta ki azt a hatást, amelyet joggal elvártunk volna. Annál melegebben ünnepelték Siklós Albert bravuro Suite-jét, amely aratott hangszerelésével és öntudatos felfogásával meg is követelhetette azt a viharos tetszést, amelylyel a publikum a szerzőt és zenekart elhálmozta.

A Budapesti Kamarazenekeör első nyilvános hangversenyét tartotta a Lloyd-társulat díszteremben. Dr. Weinek Károlyné pompásan iskolázott hangon énekelte néhány dalt, a szimfónikus zenekar négy kiváló tagja pedig Harmati Sándor hangversenymester vezetésével Beethoven 59. mű első vonósnyegyét játszották kifogástalan összetanulással és finomsággal. A műsor utolsó száma Schubert híres vonósnyolcása, amelynek első hegedűszólamában Emar Licco remekelt, a többiek harmónikus segítségével. Az előkelő közönség elhálmozta tapsal az összes előadókat.

(*) „György barát” bemutatója. Az Operaházban szombaton, e hó 12-én mutatják be a „György barát” című eredeti magyar történelmi tárgyú zenedrámát, melynek szövegét Tardos Viktor, zenéjét Rékai Nándor írta. A darabból most folynak az utolsó próbák az Operaház színpadán Alszevgy Kálmán főrendező és Rékai Nándor zeneszerző vezetésével. A dalnői címszerepében Szemere Árpád új nagyszabású alakításához, a női

főszerepet: Izabella királynét Dömötör Ilona kreálja, dr. Székelyhidú Frangepánt, a két palotahölgyet Ambrusné és N. Valent, Rosalindát Hardy, az apródokat Payer és N. Bodor K., János Zsigmondot Kertész V., a pátert Venczell, Török Bálintot Várady Sándor, az orvost Hegedüs, Ah esauszt, a szultán követét dr. Dalnoki, Dalos diákokat Rózsa, a muezzint Déri, Castaldot Ney B., a pápai követet Kertész Ödön, a bérenczet Zolnai fogja adni.

(*) Mészáros Imre betegsége. Mészáros Imre, az Operaház igazgatója napok óta ágyban fekvő beteg. Remélhető, hogy légesóhurutját egy hét alatt kiheveri.

(*) Házi hangverseny. Egy barátságos five o'clock keretében pompásan sikerült otthoni hangversenyt rendezett Thoman István és felesége, mindketten művészvilágunk elismert kiválóságai, e hó hatodikán. A hangversenyen közreműködtek az illusztris házigazda és neje legjobb tanítványai, finom és érett művészi tudásukkal megadva az egész zenei konventikulumnak arisztokrata jellegét és megadva azt a megbecsülést a két mesternek, amelyért sokszorosan megdolgoztak. Perczel Sárika Brahms dalait, Tóth Sári pedig Tannhauserből énekelte, Neogrady Dóra pedig Schumanntól és Brahmtól, mindhárom meglepo virtuozitással és készséggel a vendégsereg ünneplése közt. A mester legkiválóbb tanítványának, Linz Jenőnek — aki már egész Európában szertevitte a maga és tanárja művészetének jó hírnevét — pompás Chopin-interpretálása volt azonban a házi műsor clouja, mély és hatalmas zenei intellektusa, bámulatlan bevezetést és öntudatos értelmezése mindenkit valószággal elkápráztatott, bár a fiatal művész tehetsége felül a legjobb vélemények és reménységek voltak Budapest zenei életében elterjedve. Linz Jenő különben e hó 14-én Bécsben, 20-án Budapesten rendez hangversenyt, amelyek elé — különösen a tegnapi főpróba után — a legvérmesebb igényekkel nézhetünk.

(*) Magyar hangverseny Berlinben. A „Magyar művészek egyesülete Berlinben” Goldmark Károly 80-ik születésnapját egy „magyar hangverseny” keretében ünnepelte meg. A megerősített Blüthner-Orchester Stransky József karmester vezénylete alatt a nemes ügyhöz méltó őszinte lelkesedéssel mutatta be a magyarokat. Előadták Radó Aladár, Petöfi hasonló című verse nyomán készült „Faluvégén...” nevű szimfonikus költeményét. A benne megnyilvánuló magyar érzés, — bár igen távol áll a német lélek megnyilvánulástól. — igen tetszett. Majd Kössler „Canticáját” adta elő Szigeti József a zenekar kíséretével. E káprázatos orchesterális ismerettel megcsinált mű hatalmasan hatott a németekre, kiknek tudvalevően a zenei tudás mindenfelett imponál. Ezután Hubay Jenő „Változatok egy magyar témán” című kompozíciója került sorra, mely viszont az elemi erővel felzúduló magyarsága és eredetisége miatt zajos elismerésben részesült. Goldmark „Falusi menyegző”-je és „Hegedűkonzert”-je után Liszt I. Rhapsodiája zárta be a sikerült hangversenyt.

(*) A nagybányai új színház megnyitása. A nagybányai új Lendvay-színházat november 5-én nyitották meg. A megnyitó ünnepélyen a kormányt gróf Festetics Andor országos színészeti felügyelő, a Színészegyesület Tompa Kálmán képviselte. Az ünnepély délután a Lendvay-szobornál vette kezdetét. Este a színházban díszelőadás volt. A prólog után a társulat a „Bánk bán”-t adta elő, Bakó László, a Nemzeti Színház művészenek és Tompa Kálmán, a soproni színház tagjának vendégszereplésével. Este a város díszvacsorát rendezett a vendégek tiszteletére.

(*) A Szerzők Egyesületének közgyűlése. A szerzők egyesülete vasárnap délelőtt tíz órakor Berceik Árpád elnöklése mellett közgyűlést tartott. Az egyesület tagjai közül megjelentek Bródy Miksa, Drasche Lázár Alfréd, Faragó Jenő, Ferenczy Ferencz, Forró Pál, Földes Imre, Gábor Andor, Hellai Jenő, Hevesi József, dr. Huszka Jenő, Márton Miksa, Márkus József, dr. Szalai Gyula, dr. Szirmai Albert, Várady Antal, Pakots József, dr. Márton Sándor titkár bemutatta a titkári jelentést, amely az egyesület egész évi működését felelte. A titkári jelentést a közgyűlés élénk tetszéssel tudomásul vette. Ezután a titkár bejelentette, hogy az amerikai államszerződés ügyében megindított akció sikerrel járt. Nagy meglepéssel vették tudomásul, hogy az egyesületnek sikerült a fővárosi színházak igazgatóival oly értelmi megállapodásra jutni, hogy a színházak ezután csak egyesületi tagok darabjait fogják előadni. Beszámolt a titkár arról az eljárásról, amelylyel a szerzők érdekeit megvédik azokkal a vidéki színházakkal szemben, akik nem számoltak el a jegydíjakról és engedély nélkül adtak elő darabokat. Ezután a közgyűlés az alapszabálmódosítás kérdésével foglalkozott. Az alapszabálmódosításban kimondják, hogy az egyesület tagjainak tilos bármilyen szerzemény előadási jogát ingyen átengedni. Dr. Márton titkár előterjesztette indítvá-

nyát, hogy Magyarország csatlakozzék a szerzői jogok oltalmára alakult berni nemzetközi egyezményhez. Az egyesület elhatározta, hogy az indítványt, amely a szerzők vitális érdekeit védi meg, felterjesztik a kormányhoz. Ezenkívül utasították az egyesület igazgatóját, hogy az ügyet mindaddig napirenden tartsa, amíg megvalósítható. Végül Bródy Miksa indítványára a közgyűlés köszönetet mondott a titkárnak azért a buzgalmaért, amelylyel az egyesület működését életképesse fokozta.

IRODALOM.

* Az Akadémia felolvasó ülése. A Magyar Tudományos Akadémia II. osztálya ma este Plósz Sándor dr. elnöklésével felolvasó ülést tartott, amelynek egyetlen úrgya Angyal Dávid levelező tag értekezése volt a szegedi békéről. A nagy körültekintéssel, mélyreható történelmi készséggel megírt munkát a hallgató közönség igen nagy tetszéssel s elismeréssel fogadta.

* Ismeretterjesztő előadások. Az Erzsébet Népakadémia vasárnap nyitotta meg népszerű művészeti és tudományos előadásainak sorozatát. Az első előadás Mexikó ismertetéséről szolt földrajzi, közgazdasági, néprajzi és művészeti szempontból. Az érdekes előadást, amelyet Bánó Jenő, a Mexikói Egyesült Államok budapesti főkonzulja tartott, a hallgatóság feszült figyelemmel kísérte. A következő előadást Rómáról fogják tartani, amelyet vetített képek kíséretében dr. Finály Gábor főgimnáziumi tanár magyaráz.

FŐVÁROS.

Arkádok a Fürdő-utczában.

— Dr. Heteés Antal előadása. —

Budapest, november 7.

Művészi izlés és a főváros önzetlen szeretete vezeték dr. Heteés Antal bizottsági tagot, amikor azon fáradozik, hogy az otrombán és torz kialakult-lanságban végződő Andrassy-utat a számító, szűkeklü művészietlenségtől megmentse. Gyönyörű és technikailag tökéletes tervet dolgozott tehát ki, mely megvalósulás esetén kétségtelenül egyik fő nevezetessége lehetne fővárosunknak. A közmunkák tanácsa a terv egyik részét elfogadta, a tervező most pedig azzal fordult a Mernök és Építész-Egy-lethez, hogy részesitené tervét olyan erkölcsi támogatásban, hogy a terv egészének elfogadása is lehetővé váljék. Ami kívánatos is lenne. Erre vonatkozóan ma este dr. Heteés Antal érdekes előadást tartott a fentnevezett egyesületben.

Dr. Heteés Antal előadta, hogy az Andrassy-utnak a Marokkói-utczába leendő mikénti betorkolásának kérdése már három évtized óta nyílt kérdés és már számos szabályozási terv készítésére adott alkalmat. Legutóbb a fővárosi közmunkák tanácsa Bakos miniszteri tanácsos és Devecis Ferenc középítési igazgató terveinek művészi módon való összeegyeztetését mondotta kívánatosnak. Ezt az összeegyeztetést tervezte meg az előadó olyképpen, hogy az Andrassy-ut utvonálával szemközt keresztbe fektet egy szögletes square-szerű teret, melynek két szögletében szines szökőkutakat, fontaine lumineuseket helyez el és az intim jellegű teret 9 méter magasságu és 6 méteres nyílásokkal kialakított karsu arkádokkal szegélyezi, az arkádok mennyezeteit vízszinteseknek tervezi, stukkó, mozaik, csosin vagy gazdag fadiszítéssel és eme díszes mennyezetekbe előkelően tompított színeket szóró villamos világító testeket aplikál. Eme modern vasbeton szerkezetű igen magas és karsu arkádokat folytatólagosan tovább vinné a square után megmaradó fél Marokkói-utczán és az Erzsébet-térnek keleti, déli és nyugati oldalain, ugyszintén a Fürdő-utca déli oldalán, egészen a Dorottya-utczáig. Minthogy a square-téren hat méternyi, a folytatólagos arkádokban pedig négy méter mélységű, de mindenkor kilenc méter magas arkádok feletti légeszlop a háztulajdonosok által beépíthetővé válik, ez által részben kisebb lesz a kisajátítás folytán szükséges megváltási összeg, részben pedig a supraedificialis jogot a háztulajdonosok váltánák meg, minek folytán a terv keresztülvitele egy millió koronával válik olesőbbá. A betorkolásnak square-szerű megoldása szintén egy millió koronával teszi olesőbbá a megoldást és így végeredményben dr. Heteés arkádszerű tervezete több mint két millió koronával olesőbb, mint a közmunkák tanácsának eddigi terve. A tervezet a kialakítás költségeit 3 millió koronára

redukálta s e költségekből egy-egy millió koronát vállalta a kormány, a székesfőváros és a közmunkák tanácsa. A közmunkák tanácsának vegyes bizottsága az előadó tervezetnek squareszerű betorkolási részét legutóbb egyhangulag elfogadta, az arkádsor kiképzését azonban egy szótöbbséggel mellőzendőnek vélte. Az előadó ezek után nyílt kérdésként teszi fel, vajjon az arkádsoroknak szépséget szempontról egyhangulag elismert előnyösége azért mellőzendő-e, mert kétmillió koronányi megtakarítást jelent, és kéri, miért kelljen a sablonoszerűt fentartani és a művészi szöveget mellőzni, amikor a szebbet jelentékeny összeggel bőséggel alkothatnók meg. Az előadó végül kérte a Mérnök- és Építész-Egylet erkölcsi támogatását.

Az előadást a nagyszámú hallgatóság élénk tetszéssel fogadta.

(A Sárosfürdő. A Sárosfürdőt tervező műépítészek ma mutatták be a főváros tanácsának a fürdő építésének összes kiviteli és részletes terveit, egyben a föld, elhelyező és vasbeton munkákra vonatkozó ajánlati feltételeket is. A főváros tanácsa ezeket a feltételeket most át fogja vizsgálni és azok megvizsgálása után azonnal kiírja az árlejtést, hogy a fürdő építkezését még ebben az évben meg lehessen kezdeni.

(A Terézvárosi munkásgimnázium. A VI. kerületi előjáróság disztermében vasárnap délelőtt tartották meg a terézvárosi munkásgimnázium megnyitási ünnepélyét nagy közönség jelenlétében. Az ünnepélyt a Ganz-gyári énekkar éneke nyitotta meg. *Benszay* Gida karmester vezetésével. Utána *Vászonyi* Vilmos üdvözölte a gimnáziumegyesület tagjait, a hallgatókat és a vendégeket. Beszédét után *Walter* Károly igazgató mondotta el évadmegnyitó beszédét. Elmondotta, hogy az intézetbe 219 hallgató iratkozott be, akik október huszadika óta pontosan hallgatják hétköznapokon az esti órákban és vasárnaponként a délelőtti órákban az igazgató és a működő hét tanár előadását. Az ünnepélyt *Vászonyi* záróbeszéde és a daloskör Szózat éneke rekesztette be.

(A városi gázgyár szervezési szabályzata. Szerdán, e hónap 9-én rendkívüli közgyűlésen tárgyalják a városi gázgyár szervezési szabályzatát. A közgyűlés iránt nagy az érdeklődés.

(Tisztviselők tanulmányuton. Dr. Rényi Dezső tanácsos, a közlekedési ügyosztály vezetője és dr. *Magyarovits* Mladen tisztviselő főorvos a Németországban, Belgiumban és Angliában végzett tanulmányutjukról visszatértek és átvették hivataluk vezetését. Dr. *Rényi* Dezső, az autotaxaméter és a személtetés kérdését tanulmányozta, dr. *Magyarovits* Mladen ugyancsak a személtetés és ezenkívül a halotthamvasztás kérdésének tanulmányozása végett időzött a külföldön.

(A főváros minden részében épülnek modern, artisztikus házak és gyárak, azokat építkezés előtt, közben és ha készek, legjobban tudja lefényképezni a Magyar Sokszorosító Műpar R.-T. (ezelőtt *Divald* Károly) Grafikai Műhely, Kisfaludy-utca 9., Budapest.

(A temetői utak. A köztemetőket látogató közönség köréből igen számos esetben hangzott fel az a panasz, hogy a temetők utjai nem jók. A főváros tanácsa ezeknek az állandó panaszoknak a megszüntetése érdekében a költségvetésben 325.000 koronát vett fel a temető utjainak rendezésére és felhívta a mérnöki hivatalt, hogy a rendezésre vonatkozólag a költségelölírányzat figyelembe vétele mellett terveket készítsen. A mérnöki hivatal elkészítette már a terveket. A tanács most már intézkedni fog, hogy az utmunkákat a bemutatott tervek és költségvetések alapján a kora tavasszal megkezdjék.

EGYESÜLETEK.

(A Magyar Gazdasszonyok Országos Egyesülete e hó 5-én tartotta meg november havi rendszeres választmányi ülést öv. gróf *Batthány* Gézáé egyesületi pártfogónő Teréz-körúti palotájában *Gruz* Albertné és *Ruffy* Pál miniszteri tanácsos elnöklésével. A gyűlés elsősorban néhai *Laky* Adolt iránt rótta le a háláját, aki 21.000 koronát hagyományozott az egyesületnek. Kegyelettel emlékezett meg a választmány néhai *Braun* Lajosné volt egyetemi alelnök nemrég történt elhunytáról is. Ezek után tárgyalták a jövő évi költségvetés előirányzatát, amelyet a gazdasági bizottság tagjai terjesztettek a választmány elé.

(Az Országos Magyar Gyorsíró Egyesület tegnap délután hat és fél órakor a képviselőház hírlapírói termében *Hencz* Károly volt országgy. képviselő elnöklésével látogatott felolvasó gyűlést tartott.

(Balaton-bál. A Balaton-Szövetség a balatonvidéki népipari akciója segítésére és a Balaton körül nyaralók összetartozandóságának előmozdítására az idei farsang első szombatján Balatonbált rendez a fővárosi Vigadó összes termeiben. A bálbizottság dr. *Óvári* Ferencz orsz. képviselő elnöklésével most alakult meg.

KÖZIGAZGATÁS.

Jegyzők és az adómunkálatok.

Budapest, november 7.

A m. kir. pénzügyminisztérium 1910. évi 111.600 számú terjedelmes rendeletben foglalkozik az egyenes adók 1911. évre, illetőleg 1911. és 1912. évekre vonatkozó kivetésének megindításával.

A rendelet I. része a kir. pénzügyigazgatóságának általános teendőit határozza meg az adókivétési előmunkálatok és az adókivétel körül; II. része a kir. pénzügyigazgatóságoknak különös teendőivel foglalkozik, míg III. része a községi közegeknek az adókivétési előmunkálatok és az adókivétel körüli teendőit részletezi. Bennünket a rendeletnek ezen III. fejezete érdekel.

A rendelet 12 pontban öleli fel a községek teendőit, melyeknek anyagát havonként osztja be.

A rendelet községi közegekről beszél, pedig igazában csak a jegyzőről beszélhetne, mert hiszen a községek hatáskörébe utalt teendők, természetükénél fogva, olyanok, hogy községeink nagy részében azokat csak a jegyző képes ellátni, mert előjáró társai éppen semmi szakképzettséggel nem bírnak, sőt sok esetben az irás mesterségében egyáltalán nem, vagy csak annyi jártassággal bírnak, hogy nem kis gond mellett képesek nevüket felírni. Ilyen elemekből álló segítőtársakkal teljes képtelenség a rendeletben előírt, nem kisszámú teendőknek csak némi részét is megosztani. Nézzük közelebbről a teendőket.

November hóban összeirandók az adókötelezetek és az adótárgyak és pedig:

- a) minden családfő,
- b) a családfővel közös háztartásban élő
 - külön keresettel nem bíró, 16 évet betöltött családtagok névszerint,
 - külön keresettel bíró családtagok, mint önálló adózók külön tétel alatt,
- c) a 16 éven aluli családtagok számszerint,
- d) a családfőnek, mint munkaadónak szolgáltatásban álló cselédek, segédek, egyéb alkalmazottak és ezek családtagjai, valamint a mezőgazdasági cselédek névszerint,
- e) gyárakban, iparosműhelyekben alkalmazottak,
- f) a napszámosoknál e minőségük megállapításáért és megerősítéséért,
- g) II. o. ker. adót, illetőleg a bárhol fizetett egyenes adók összevonásának,
- h) a haddij fizetési kötelezettség alatt állók e kötelezettsége feltüntetéséért,
- i) azok, akik adóköteles tárgyakat vagy személyeket eltitkolnak, ezeket illetőleg valótlan adatokat mondanak be, megbüntetésének,
- j) az összes adótárgyak pontos összeírása mellett a metaláni adómentességek feljegyzendők;
- k) a házakat és azok lakrészeit számát a törzsi-ivekből a vonatkozó nyomtatványba átvezessék;
- l) közzevendők a házbérvallomási iver beadását tárgyazó hirdetmények;

l) hivatalból kézbesítik a házbérvallomási iverket az ált. házbérvadó alá tartozó helyeken valamennyi háztulajdonosnak, másutt ellenben azoknak, akik házbérvadó fizetésére kötelezettek;

m) oly helyeken, hol a nyári időszakban vallomások követeltettek be, de általános házbérvadó alá még nem kerülhettek, azokat újból beköveteljük;

n) a benyújtott vallomási iverket átveszik, azokat beérkezésük sorrendjében adóközzetek szerint külön készítenő jegyzékbe foglalják.

December hónapban:

a) házbérvadóra vonatkozó jegyzéket lezárják, a hirdetmény közzétételét igazoló községi bizonyítvány kapesán 1910. december 1-én a kir. pénzügyigazgatóságához beterjesztik;

b) ha a beadott vallomás hiányos, vagy ha a

fél vallomást nem adott, az illetők külön-külön, vétív mellett írásban hívják fel a vallomások beadására, illetőleg pótlására s ezeket az adózzokat külön jegyzékbe veszik s ebbe foglalják azokat is, akik november 30. után elkészítten, de önként adták be vallomást.

c) a III., IV. o. ker. adó, a tőkekammat és járadékadó, bányaadó, valamint az általános jövedelmi pótdadóra vonatkozó bevallások benyújtása iránti hirdetményt közzéteszik s figyelmeztetik az adózzokat, hogy akik vallomási iverket nem adnak be, adójuk hivatalból fog megállapítani.

1911. január hónapban.

a) kivetik egyenként az adófelosztási jegyzékektől a földadót s beterjesztik;

b) kivetik a házbérvadó alá tartozó helyeken a hivatalos becslések alapján;

c) a házbérvadó kivétési lajstromokat a házbérvallomási iverkekkel s a vallomások pótlólagos beadására történt felhívást igazoló vétivekkel és pótgjegyzékekkel együtt beterjesztik a kir. pénzügyigazgatóságához;

d) gyűjtik s beterjesztik a III., IV. o. ker. adóra, a bányaadóra, a tőkekammat és járadékadóra vonatkozó, valamint

e) az általános jövedelmi pótdadónál tekintetbe veendő adóssági kamatokra vonatkozó bevallásokat.

(Folytatjuk.)

A drágaság és a vármegyei tisztviselők. Segesvárról jelentik: Nagyküküllő vármegyei tisztviselői kara, illetve a vármegyei alkalmazottak a minap Segesvárt, dr. *Schaser* Gyula alispán elnöklésével értekezletet tartottak, amelyen elhatározták, hogy a már türethetetlenül nyomasztóvá vált drágaság miatt lehetetlenné vált megélhetési viszonyaik orvoslása végett 15 százalékos drágasági pótlékért folyamodnak a törvényhatósági bizottsághoz. Egyben felkérlik a bizottságot, írjon fel a kormányhoz és a képviselőházhoz, hogy a státuszrendezést sürgősen valósítsa meg, az erre szükséges összeget állítsa be már most az 1911. évi állami költségvetésbe; felkérlik továbbá a vármegyei képviselőket e föliratnak pártolására és megkeresik a Vármegyei Tisztviselők Országos Egyesületét, indítson mozgalmat a czélból, hogy e kérdés mielőbb megoldassék.

A fiumei tisztviselők sérelme. Fiuméből jelentik: *Corissecz* Ferencz első alpolgármester *Dárdy* Vazul főtanácsos és *Zanella* Rikárd, mint a reprezentáció tagjai ma Budapestre utaztak, hogy a város képviselőletében a belügyminisztériumnak a tisztviselők fizetésemelése ügyében előterjesztett tetteinek s arra kérék a kormányt, hogy az ügyben elfoglalt elutasító álláspontját adja fel. A reprezentáció tagjai Budapestben érintkezésbe lépnek néhány budapesti ügyvéddel is, hogy általuk a belügyminisztériumnál tett előterjesztés sikertelensége esetében a közigazgatási bírósághoz elfolyamodást nyutsanak be.

A temesvári postapalota. Temesvárról jelentik: A temesvári postapalota építéséhez a kereskedelmi miniszter megadta az engedélyt. A két millió költséggel épülő palota építését tavasszal kezdik meg.

Arad vármegye közigazgatási bizottsága. Aradon *Urban* főispán elnöklésével tartott ülésén elhatározta, hogy felír a kormányhoz, kérve, készítsen törvényjavaslatot az ipari munkaházak építésének állami támogatása dolgában. A javaslat támogatására megkérlik az összes törvényhatóságokat.

Somogy vármegye törvényhatósága ma délelőtt tartotta ott évnegyedes közgyűlését Makfalvay Géza főispán elnöklésével. Gróf *Hoyos* Miksa a ragadós állapotbetegségek elterjedésének megakadályozását kívánja. Gróf *Somssich* László panaszolja, hogy a kisbirtokosok nem törődnek az állattenyésztéssel. Igazolja ezt a legutóbb tartott tenyészállatdíjazás, amely alkalommal azt a tapasztalatot szerzették, hogy a községi bírák a hirdetést erre vonatkozólag nem közlik a szükséges komoly körültekintéssel. Kéri az alispánt vizsgálat indítására. *Kacs Kovics* Lajos alispán válaszában kifejti, hogy a vizsgálat megtörtént, az eredmény azonban még nem nyilvánvaló. Ellenben tény, hogy a kihirdetés hanyagul történt. A közgyűlés a Somogyvármegye területén létesítendő telefonhálózat érdekében elfogadja dr. *Christ* Béla indítványát, hogy az alispán lépjen összeköttetésbe az érdekeltekkel, akikből az előfizetésre való kötelező belépési nyilatkozatot vegye át. Csak ennek megtörténte után állapítható meg, vegyen-e föl a vármegye 200.000 korona törlesztéses kölcsönt. Az indítványt záros határidő kijelölése mellett elfogadják.

TÖRVÉNYSZÉK!

§ Tömeges nyugdíjazás a bírói karban. A magyar bírói kar olyan nagyarányú változásnak tekinthet elébe, amelyben eddig része még nem igen volt és amely hatásában reorganizálni hivatott az egész intézményt. Hiteles forrásból tudjuk, hogy Székely Ferencnek, a jelenlegi igazságügy-miniszternek az új polgári perrendtartás életbe léptetésével az a terve, hogy az idősebb bírákat, mindmegannyiukat, fel fogja kérni, kérelmezzék nyugdíjaztatásukat. Ilyenformán a régi bírók egész tömege vonul vissza a bírói pályától a jövő esztendő folyamán. Egyébként már a mostani év folyamán öt táblai elnök megy nyugdíjba, még pedig: a budapesti, a nagyvárad, a temesvári, a kassai és a kolozsvári. Mind az öt táblai elnök jóval meghaladta a negyven esztendői szolgálati időt. Nyugdíjaztatásuk alkalmából ezt az öt táblai elnököt legfelsőbb kitüntetésre is fölterjesztik. Nyugdíjba megy most két kuriai tanácselnök és nyolc kuriai bíró is.

§ Az igazságügy-miniszter és a temesvári kamara. Székely Ferenc igazságügy-miniszter tudvalevően megelégedett és autonómiájának felüggesztésével fenyegette meg a temesvári ügyvéli kamarát, mert jelentésében kritika tárgyává tette a temesvári bíróságot. A kamara tegnap tartott rendkívüli közgyűlése foglalkozott az igazságügy-miniszter leiratával és elhatározta, hogy hosszabb memorandumot terjeszt a miniszter elé, melyben hangzólatni fogja, hogy csupán igaz dolgokat a maguk valóságában mutatta be. A miniszter ama fenyegetése ellen, hogy a kamara autonómiáját felüggeszti, ha a jövőben még egyszer ilyen eset előfordul, a törvényre hivatkozva, a kamara tiltakozik.

§ A perrendtartás reformja. A Budapesti Ügyvédi Kör ma este látogatott vitaestélyt rendezett a képviselőház igazságügyi bizottsága által elfogadott polgári perrendtartás szövege felett. Az első felszólaló dr. Opler Emil volt, aki szerint a jogászságnak minden eszközzel oda kell hatnia, hogy a váltópereknek és a részvényes jogviszonyból eredő pereknek kiváltságos hatáskörét megtartsák és meghagyják a törvényszék hatáskörében. Balog Arnold főleg a kereskedelmi és váltótörvényszékek eltörlése ellen szállt síkra. Az utolsó felszólaló dr. Teller Miksa volt, aki állást foglalt a járásbírói értékhatalmak 2500 koronáig való felemelése ellen. Este kilenc órakor a vitát félbeszakították. A tanácskozást holnap, kedden este 6 órakor folytatják. Ugyancsak élénk vitára adott okot a perrendtartás reformja a Jogászegyletben is. Dr. Nagy Odón, a kereskedelmi és váltótörvényszék volt elnöke gyakorlati okok alapján szintén a bíróság fenntartása mellett foglal állást. Schwarz Gusztáv egyetemi tanár azt fejtegette, hogy senki sem hozott föl adatokat és érveket a kereskedelmi törvényszék ellen, holott egy intézmény eltörlésének a gondolata is csak azon az alapon volna fölvetendő, hogy káros. Csapó Ferenc táblai bíró attól tart, hogy a szaktanácsokba nem mindig teljes szakképzettséggel bíró előadókat fogunk beosztani s ez a judikatura színvonalának leszállítására vezet. Boros Soma kereskedelmi ülnök fontosnak tartja, hogy az ülnökök bevonásával számos esetben felesleges a szakértői bizonyítás. Engel Aurél, Teller Miksa, Proszwimmer Béla és Miesner István felszólalásait után Nagy Ferenc egyetemi tanár, elnök konstatálta a vélemények egyhangúságát s vállalkozott arra, hogy a jogászegyletben megnyilvánult véleményt megfelelő helyen tolmácsolja.

§ Monstre-pör Zágrábban. Zágrábban ma kezdődött a 43 vidovaci parasztgazda és 9 parasztasszony ellen indított monstre-pör tárgyalása, akik annak idején egy községi erdő felosztásánál ostromot fejtettek ki a hatóság ellen. A parasztek ellentállottak a csendőröknek, kövekkel dobáltak ezekre és kaszákkal, vasvillákkal fenyegetőztek. A csendőrök tüzeltek és egy paraszt holtan rogyott össze. Egy parasztasszony súlyosan megsebesült. Tanúnak 32 gazda van beidéve. A vád irat felolvasása a mai egész napot igénybe vette. A pör tárgyalása 14 napig fog tartani.

§ Megszűnt sajtópör. Két évvel ezelőtt a legtöbb fővárosi napilap erős támadást intézett a fővárosi vízműtörök dolga miatt több fővárosi képviselő, Kajlinger Mihály vízmű-igazgató és dr. Buzáth János fővárosi tanácsjegyző ellen. A megtámadott képviselők közül Kajlinger Mihály és dr. Buzáth János sajtópört indítottak hat napilap ellen. Ebben a sajtópörben mára volt kizúvva az esküdtzéki főtárgyalás dr. Jamnitsky bíró elnöklésével. Tekintettel arra, hogy köztisztviselőkről volt szó, az ügyészség vállalta a vád képviselőségét és dr.

Atzél ügyész jelent meg a tárgyaláson. A vádolt hat hírlapíró dr. Dési Géza és dr. Ács Jenő ügyvédek védtek. A tárgyaláson a megvádolt hírlapírók belátták, hogy tévedtek, a tárgyalás során tett nyilatkozatukban a legteljesebb erkölcsi elégtételt ajánlották föl Kajlinger Mihálynak és Buzáth János tanácsjegyzőnek, akik ezt az elégtételt elfogadták s ügyvédjük, dr. Zboray Miklós útján viszsavonták a panaszt. A királyi ügyész erre elejtette a vádat s a bíróság megszüntette a további eljárást.

§ Elítelt rablógylkos. Brassóbol jelentik: Ez év június 16-án a fogarásmezei Sárkány községben Szócs József 18 éves mészárosinas négy feleséscsapással megölte mestere feleségét, Buchholzer Matildot. A gyilkosság elkövetése után felfeszítette a Wertheimer-szekrényt és 900 korona elrablása után Budapestre szökött, ahol a brassói csendőrség távirata alapján a vonatból való kiszállása alkalmával letartóztatták. A gyilkos felett ma mondott ítéletet a brassói esküdtbíró, amely emberölés és rablás bűntettében mondotta ki bűnösnek és tíz évi fegyházra ítélte.

§ A szobahér miatt. Szigeti László nyugalmazott telekkönyvezető két hónapig lakott öv. Haufel Józsefnél. A bérelt szoba ára fejében azonban 50 koronával adósa maradt háziasszonyának. Hiába kérte az özvegy asszony a hátralékos lakbér megfizetését, Szigeti László nem fizette ki tartozását. Erre az özvegy asszony a múlt év április 23-án egy nyílt levelezőlapon megfenyegette volt lakóját hogy ha ki nem egyenlíti tartozását, virgácsal fogja őt inzultálni a kávéházban a vendégek szemelátára. Ezért a levelezőlapért Szigeti László zsarolás kísérletének vétségéért jelentette fel volt háziasszonyát. Ma tárgyalta ezt a zsarolási ügyet a büntető törvényszék Szepessy bíró elnöklése alatt. A tárgyaláson öv. Haufelné beismerte, hogy ő írta a levelezőlapot és célja az volt, hogy jogos lakbérkövetését megkaphassa Szigeti Lászlótól. A bíróság dr. Biró kir. ügyész vádjá után öv. Haufel Józsefné zsarolás kísérletének vétségéért öt korona pénzbüntetésre ítélte, de ezt a büntetést is felfüggesztette a novella 1. szakasza értelmében. Az ügyész a felfüggesztés ellen felebbezést jelentett be.

§ Egy toilette miatt. Karlovsky Vilmos nemzeti színházi jegyellenőr felesége ez év július havában kosztümöt rendelt Mészáros Izidor Kossuth Lajos-utcai divatruházában. A megrendelés után próbára jelent meg Karlovsky Vilmos az üzletben és ez alkalommal kifogásolta a megrendelt ruhát. Mikor a tulajdonos tiltakozott a meggyanúsítás ellen, Karlovsky Vilmos idegességében összeszedte Mészáros nagy lármát csapott a boltban. A botránynak rendőri közbelépés vetett véget s az esetből kifolyólag Mészáros rágalmazás és becsületsértés vétségéért panaszt emelt Karlovsky Vilmos ellen, aki viszont személyes szabadság megsértésének vétségéért és becsületsértés vétségéért panaszolta be a divatruház tulajdonosát, azt adva elő panaszában, hogy Mészáros, az áruház tulajdonosa és üzleti személyzete őt benn az üzletben tettleg és szóval is inzultáltak. De panaszt emelt ezenfelül Mészáros Izidor még a férj, Karlovsky Vilmos ellen is, mert ez a botrány után megjelent üzletében és kérdőre vonva a történetekért, kutyakorbáccsal fenyegette meg. Ma tárgyalta ezt az ügyet folytatólag a büntető járásbíró s a bizonyítási eljárás befejezése után Karlovsky Vilmosét becsületsértés vétségéért 100 korona, Karlovsky Vilmost becsületsértés vétségéért tíz korona pénzbüntetésre ítélte, Mészáros Izidort ellenben a személyes szabadság megsértése, valamint a becsületsértés vétségének vádjai alól felmentette. A Karlovskyékra hozott marasztaló ítélet végrehajtását a bíró a büntető novella 1. szakasza alapján felfüggesztette. Az ítélet ellenben Karlovskyék és ügyvédjük felebbezést jelentett be.

Nyiltter.

En rovatban közöltékert nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Értesítés.

A zord idő beálltával kezdem őszi és téli kuráimat, melyek kiváló sikert hoznak: **asthma, köszvény, görvéllyör, idült és szervi s. iv. gyomor, tél, vese, máj, súlyos ideg. (Paralysis, Tabes, Neurasthenia, Migraine) és nemely makacs bőrbajban (Psoriasis, Lupus, Eczema).** Szélhűdés és elmezavar beálltát meg lehet akadályozni. Új, eredeti gyógymódot 22 év alatt 4300 súlyos betegnél 80% tartós sikerrel alkalmaztam. — Elveimet és gyógymódot híven ismereti most megjelent népszerűen megírt **Hemoptia** című orvosi művem. Ára díszes vászonkötésben 2 kor. Kapható minden könyvkereskedésben és a szerzőnél.

Dr. Kovács Izsó

a vörögyógyászati gyógymód megalapítója.

Intézet: Budapest, V. Váci-körút 18. I.
Bendelés: 9-1 és 3-6-ig, ünnepnapokon 9-1-ig. Intézetben kívül is kezel.

SPORT.

Alagi versenyek.

— Második nap. —

A második futamot képező *Katonatiszti akadályverseny* bővelkedett izgalmakban. Négy steepler indult 3600 méterén, közülük *Fabricius* lett a favorit. Egy csomóban haladnak egész a köfalig, ahol *Faxenmacherin* elbukott. Az esés súlyos természetűnek látszott egy pillanatra, de Csernyák hadnagy hamarosan felkelt és újra nyeregbe ült. Közben a tribünugrás után *Portorico* kitört és átragadta lovását a külső barriéren. Azonban Bregant is újra versenybe hozta lovát, de az első ugrásnál kiesett a nyeregből, amidőn újra felült rája s most már végig vette a gátakat. Közben *Fabricius* és *Justitia* gyors iramban haladnak a cél felé s a küzdelemben az előbbi bizonyult jobbnak s az egyenesen teljesen ellankadt *Justitia* ellen könnyen tíz hosszal nyerte a versenyt. Harmadik messze hátul *Portorico* lett, melyet szintén számtalan hosszal követett *Faxenmacherin* a negyedik pénzért. A *Tilay-akadályverseny* szintén a legszebb versenyek egyike volt s a győzelmet remek végtusa után a favorit *Pengő* ragadta magához a rendkívül rosszul lovagolt *Colette* ellen. Ebben a futamban sajnálatos baleset érte báró Neimans-ot mindjárt a dropnál, ahol kiesett *Tiny Tim* nyeregből és kulcs-csontját törte. A *Hubertus-gátverseny*-ben *Györgyike* és *Palkó* egyenlően voltak pártolva, de közülük csak az előbbinek volt valamirevaló momentuma. Győztes az új metierjében teljesen otthonosan mozgó *Margit* lett, mely heves finish után félhosszal vitatta el az első pénzt *Rasseur*-től. Győnge harmadik *Györgyike* lett *Foolhardy* előtt.

Részletes eredmény a következő:

I. Eladóverseny. Díj 1500 korona. Táv 1200 méter. 1. Br. Rothschild A. 36 pk *Minjém* 52 és fél kg (Mach), 2. Br. Huszar Zs. 36 pk *Macsola* 49 kg (Machian), 3. Geist G. 36 stpk *Ákác* 52 és fél kg (Lipták). — Futottak még: Nancy, Toujours le même, Rivoli, Tocsanyi Móni, Lotto, Rugany, Scarely, Dictator, Páfrány, Formosa, Caecadeuse, Vebeta, Bouquet. — Könnyen öt hosszal nyerve, félhosszal harmadik. — Tot.: 10:21, 20:35, 150, 59.

II. Katonatiszti akadályverseny. Díj 1500 korona. Táv 3600 méter. 1. Keresztes A. id. ph *Fabricius* 81 kg (tul.), 2. Br. Baich P. id. pk *Justitia* 70 kg (Folis), 3. Bregant K. 46 pm *Portorico* 73 kg (tul.). — Futott még: Faxenmacherin. — Könnyen tíz hosszal nyerve, rossz harmadik. — Tot.: 10:21, 20:26, 28.

III. Tilay-akadályverseny. Díj 1800 korona. Táv 4000 méter. 1. Jéki ménes 46 sh *Pengő* 72 kg (Sibir), 2. Gr. Orsich P. 46 sk *Colette* 67 és fél kg (Pintér), 3. Br. Baich P. 46 pk *Esz* 67 kg (Folis). — Futottak még: Orgazda, Tiny Tim, Campanile. — Küzdelem után nyakhosszal nyerve, három hosszal harmadik. — Tot.: 10:28, 20:34, 46.

IV. Hubertus-gátverseny. Díj 1800 korona. Táv 2800 méter. 1. Molnár L. fh 46 sk *Margit* 70 kg (Genesy), 2. Issekutz Gy. 3 ph *Rasseur* 66 kg (tul.), 3. Jankovich Gy. 4 pk *Györgyike* 70 kg (Keresztes). — Futottak még: Szentelen, Grand Duc, Palkó, Foolhardy, Spaniel. — Küzdelem után félhosszal nyerve, három hosszal harmadik. — Tot.: 10:74, 20:39, 39, 31.

V. Kétévesek handicapja. Díj 1500 korona. Táv 1000 méter. 1. Geist G. fh *Potyka* 44 és fél kg (Peschka), 2. Fay I. pk *Praterspaz* 50 és fél kg (Abos), 3. Mr. Redgry pk *Seullery* maid 49 kg (Fétting). — Futottak még: Azizie, Bleriot, Myneer, Stiech in time, Future. — Küzdelem után félhosszal nyerve, félhosszal harmadik. — Tot.: 10:33, 20:29, 55, 44.

VI. Katonatiszti sikverseny. Díj 1200 korona. Táv 2400 méter. 1. Jeszenszky El. 36 pm *Goldouke* 66 és fél kg (Szakonyi), 2. Fanta G. 36 pk *Psyche* 66 kg (Wodianer), 3. Br. Baich P. 36 pk *Vengeance* 73 és fél kg (Sibir). — Futottak még: Hptm. von Köpenick, Immergrün, Suffragette II., Repülj feekém. — Biztosan háromnegyed hosszal nyerve, két és fél hosszal harmadik. — Tot.: 10:103, 20:49, 42, 28.

— Harmadik nap. —

Véget ér holnap az alagi meeting, egyben pedig a versenyszezon is. Utolsó nap még a *Hadsereg akadályverseny*, melyben *Fabricius*-t, *Tinkabelle*-t és *Nevermore*-t tartjuk legjobbnak, továbbá a *Háromévesek akadályverseny handicapja*, ahol *Wrangler* és *Majd ha fagy* vetekedhetnek és a *Bucsverseny*, melyet *Szepegő*-nek kellene megnyerni *Rivoli* és *Orsata* előtt, érdemelnek említést.

Jelöltjeink:

I. Azizie—Rough—Carlotta.

II. Dávid-ist.—Páfrány—Ladoga

III. Fabricius—Tinkabelle—Nevermore.

IV. Wrangler—Majd ha fagy.
V. Baich-ist—Issekutz-ist.
VI. Szepegő—Rivoli—Orsata.

Bécsi löversenyek.

— Harmadik nap. —

A zárnapon legtöbbnyire outsidersék nyertek s így bucsuzásképp sem a legszebb emlékekkel távozott a publikum. Egy szép futama a napnak a Zár-handicap volt, ahol négy ló fej-fej mellett haladt át a célon *Half and Half, Margate, Carrière, Frog* sorrendben.

Részletes eredmény a következő:

I. Kétévesek handicapja. Díj 2000 korona. Táv 1100 méter. 1. Baltazzi A. pk *Curly* 59 kg (Winkfield), 2. Egyedi A. sm Patikáros 41 kg (Suster), 3. Br. Springer G. pk Granica 56 és fél kg (Miles). — Futottak még: Cobden, Honfi, Wardia, Maudi. — Könnyen három hosszal nyerve, két hosszal harmadik. — Tot.: 10:32, 20:30, 51, 46.

II. Háromévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv 1600 méter. 1. Zangen I. pk *Alfa* 53 és fél kg (Winkfield), 2. Weininger J. sk *Boule de Neige* 50 és fél kg (Gulyás), 3. Gr. Wenckheim I. pk *Black Girl* 49 és fél kg (Vivian). — Futottak még: Gyémánt, Ruszt, Schön Ágnes. — Könnyen három hosszal nyerve, négy hosszal harmadik. — Tot.: 10:26, 20:33, 51.

III. Zár-handicap. Díj 5000 korona. Táv 900 méter. 1. Gr. Merán J. sk *Half and Half* 48 és fél kg (Vivian), 2. Mautner V. pk *Margate* 55 kg (Korb), 3. Mr. Adrien pm *Carrière* 48 és fél kg (Smutny). — Futottak még: Theodora II., Sever, Frog, Petiote, Tengernagy, Mimi, Enigme, Hep-Hep, Gabi. — Küzdelem után fejhosszal nyerve, fejhosszal harmadik. — Tot.: 10:126, 20:39, 40, 51.

IV. Jaegerhaus-verseny. Díj 3000 korona. Táv 2000 méter. 1. Szemere M. 36 pm *Ibykus* 50 és fél kg (Dyk), 2. Jankovich-B. Gy. 36 pm *Most* vagy *soha* 52 kg (Pretzner), 3. Egyedi L. 46 pk *Gracieuse* 54 és fél kg (Miles). — Futottak még: Tété de Chien, Pelote. — Könnyen három hosszal nyerve, hat hosszal harmadik. — Tot.: 10:29, 20:25, 24.

V. Vigasz-handicap. Díj 5000 korona. Táv 1200 méter. 1. Br. Springer G. 46 pk *Grammaire* 59 és fél kg (Janek), 2. Szemere M. 36 pk *Fortuna* 42 kg (Sas), 3. Dávid E. 36 sk *Pesztonka* 58 és fél kg (Pretzner). — Futottak még: Wadelpanner, Mira-beau, Mi ez, Schiksel, Semiramis, Barna babám, Raspberry, Cromwell, Tábornok, Theophrastus, Piroksa, Come in front, Mindig győngy. — Biztosan egy hosszal nyerve, három hosszal harmadik. — Tot.: 10:72, 20:74, 108, 212.

VI. Háromévesek akadályversenye. Díj 4000 korona. Táv 3200 méter. 1. F. Milne pm *Vezér* 60 kg (Lawton), 2. Negropontes Gy. pm *Noroc* 66 és fél kg (Fries), 3. Gr. Orsich P. sber *Vacant* 67 kg (Spar-kes). — Futottak még: Bursak, Galega. — Küzdelem után egy hosszal nyerve, öt hosszal harmadik. — Tot.: 10:38, 20:35, 42.

VII. Kétévesek eladóversenye. Díj 2000 korona. Táv 1000 méter. 1. Bamberger I. pk *Natusa* 50 kg (Korb), 2. Zombory R. sm *Automobil* 54 és fél kg (Winkfield), 3. Rauch K. pk *Calville* 54 és fél kg (Gulyás). — Futottak még: Coralle, Marionette, Ariadne, Raemonde. — Biztosan egy hosszal nyerve, háromnegyed hosszal harmadik. — Tot.: 10:58, 20:35, 30, 39.

Magyar-osztrák szövetségi mérkőzés.

— A magyarok győznek 3:0. —

Budapest, november 7.

Még sohasem féltünk annyira a magyarok vesereségétől, mint most. Az osztrákok félelmetes csapatot állítottak ki. Viszont a magyar csapatnál szemben bizalmatlan volt a sportközelemény. Három új játékos szerepelt, kiknek játékát a közönség alig ismerte. Hozzá még esett az eső. A tribünökön heringek módjára szorongtak az emberek. A páholyok szintén szorongásig megteltek. Lehetek vagy tizezren. A bécsiek csak tíz emberrel jöttek, miután *Drexler* lekészt a vonatról. A pálya egy óriási sártenger. A széleken még megy valahogy a játék, a játéktér közepe azonban egy pocsolya. A magyarok nem félnek a víztől és sártól és olyan vehemens tempóban kezdenek, hogy az osztrák védelem az első percekben a sáros, csuszós pályán bizonytalanul dolgozik.

Schlosser vezeti az első komoly támadást, ezen-terőnek továbbításával a jobboldal késik. *Schlosser* lövését *Weinberg* kivédi. Majd *Bodnár* remek támadása következik, amely ismét a kapust foglalkoztatja. Tíz perc után érkezik *Drexler* s a csatársor

nyomul is fel, de *Domonkos* kirohanással ment. *Koródi* támadását is kirohanással védi *Weinberg*, majd *Bodnár* sutja is a kapus kezében akad meg.

A magyar csapat állandóan fölényben van, míg az osztrákok csak a 25-ik perczen kornerrel veszélyeztetnek. A *Weinberg* által kivédett labdát *Koródi* süvítő magas lövéssel a goalba továbbítja (27-ik p.) Már-már a kiegyenlítés veszélye fenyeget, de *Szendró* korner árán ment. Majd újra *Weisz* és *Borbás* támadása korner eredményez. Félidő 1:0.

Szünet után a magyar csapat még fokozza az iramot és *Bodnár* gyönyörű két támadását zajos tapsal honorálják. Bécs is felnyomul, de veszély nélkül. Változatos játék folyik a következő negyed-órában. *Neubauer* lövése a kapu felé megy. A favorittá emelt *Bodnár* egy süvítő lövése a kapufáról pattan vissza. *Weisz* szépen beadott labdájával *Koródi* szökik és centerre a második golt eredményezi, mivel *Weinberg* kezéből a csuszós labda a kapuba esik. (31 p.) Az osztrákok csatársora két lövését *Dom* bravurosán menti. Ismét a magyarok kerülnek offenzívába s *Bodnár*nak jobbról a balsarokba plasszított labdája a harmadik golt eredményezi. (37 p.) Felállás után újból a magyar csatársor lerohan, *Bodnár* lő, a kapus azonban kivédi. Az osztrákok még egy utolsó kísérletet tesznek, de goalt rugni nem tudnak.

A szimpatikus lipcei *Blüher* a mérkőzést a legkorrektebbül vezette. Az irreális pályán sokkal biztosabban mozgott a magyar csapat. *Tekusch* elsőrangú produkált. *Kwitek*, *Weber* kitünő volt. A két háttvédén kívül a magyar csapat legjobb emberei voltak *Károly*, *Bodnár* és *Koródi*. *Takács*, *Biro* a védelemben elég hasznosok voltak. *Schlosser* nem tudott egyszer sem goalt rugni. *Borbás*nak és *Weisz*nek a második félidőben szép beadásuk voltak. A mérkőzés után este banket volt a MLSz. rendezésében, melyen több felkészítőt mondtak.

() **Birkózóink győzelme Berliuben.** A Sport Club Heros 1903 tegnap Berliuben megtartott nemzetközi birkózóversenyén Berlin közepsúlyú birkózóbajnoka *Varga Béla* (BAK) lett, míg a nehézsúlyban *Fischer* (MTK) második, *Élöd* (MTK) harmadik lett. Részletes eredmény:

Középsúly: 1. *Varga Béla* (BAK). 2. *Förster* (Berlin). 3. *Riznecky* (Prága). 4. *Rositz* (Berlin). 5. *Frislendorf* (Hollandia). (14 induló).

Nehézsúly: *De Clerq* (Hollandia). 2. *Fischer* (MTK). 3. *Élöd* (MTK). (11 induló).

() **A BUE uszóversenye.** A „Balaton Uszók Egyesülete” tegnap este rendezte jól sikerült uszóversenyét a Rudas-fürdő uszócsarnokában a következő eredményekkel:

Megnyitó verseny 60 m. (kezdőknek): 1. *Lóbl* (MTK) 43 mp. — Junior hátúszás 60 m.: 1. *Fictler* (MAC) 50.6 mp. — 100 m. gyorsúszás (bajnokok kizárva): 1. *Schwendtner* (MAC) 1 perc 09 mp. — Gyermekeverseny (13 éven alul) 40 m.: 1. *Szűke* (BAK) 31 mp. — 60 előnyverseny: 1. *Reisenleitner* (MAC) 6 mp. hátrány, 43.6 mp. — 80 m. oldalúszás (előnyverseny): 1. *Horvát* (BUE) 1 mp. hátrány, 1 perc 1.6 mp. — Gyorsúszás 60 m.: 1. *Erdős* (BAK) 37 mp. sw.-o. — 80 m. mellúszás (junior): 1. *Bartók* (MUE) 1 perc 11 mp. — 200 m. előnyverseny: 1. *Dóczy* (BEAC) 12 mp. hátrány, 3 perc 19 mp. — 100 m. hátúszás (bajnokok kizárva): 1. *Wenk* (FTC) 1 p. 23.4 mp. — Háromszor 40 m. staféta (handicap): 1. BAK (*Kiss*, *Erdős*, *Pogány*) 1 perc 20 mp. — 400 m. főverseny: 1. *Ádám* (FTC) 5 perc 47 mp. — 100 m. juniorverseny: 1. *Rédli* (FTC) 1 perc 25.8 mp. — 120 m. mellúszás (bajnokok kizárva): 1. *Boróvi* (BAK) 1 perc 43.8 mp.

() **Uzókink külföldi győzelmei.** A magyar uszógárda derekasan viselte magát *Boroszlóban* és *Bécsben*. A MAC és a MAFC versenyzői résztvettek a két városban rendezett uszóversenyeken. A bajnokságokban *Baronyi* és *Zachár* (MAC) a legnagyobb könnyedséggel verték osztrák és német ellenfeleiket; míg a MAFC ugy a bécsi, mint a borszlói stafétában győzött.

() **Tenyészállatok, lovak, kutyák, fajbaromfi.** stb.-ről kitünő sikerrel készít fényképeket és clichét a *Magyar Sokszorosító Műipar R. T.* (ezelőtt *Divald Károly*) *Grafikai Műhely, Kisfaludy-utca* 9., *Budapest*.

KÖZGAZDASÁG.

Kontremin-párt a tőzsdén. Amióta a budapesti tőzsde saját lábán jár és teljesen emancipálta magát a külföldi, különösen a bécsi tőzsdétől is, hol kisebb, hol nagyobb erővel, de állandóan dolgozott Budapesten egy kontreminpárt, amely a mi tőzsdénket ismét vissza akarta süllyeszteni azzá, ami volt: a bécsi tőzsde uszályhordozójává. Ezt a kontremin-pártot, természetesen Bécsből dirigálják. Bécs régóta irigységgel nézi a budapesti értéktőzsde nagy üzleti élénkségét és váratlan fellendülését. Ezt több ízben megpróbálta ugynevezett betörésekkel kissé megfékezni. Ma egy újabb, ez izben kissé erősebb ilyen betöréssel állunk szemben. A *Fremdenblatt* tegnapi számában üzent hadat a budapesti „tulspekulációnak”, ma meg folytatja a nyilvánvaló börszemanővert a „*Neues Wiener Tagblatt*”, amely ma délben megjelent estilapjában azt újságolja egyszerűen, hogy a *Krausz* Simon által alakított mágnesesoport feloszlott. A börze, amely a fokozódó pénzesztétség miatt a szokottnál is idegesebb, persze megijedt ettől a hírtől, noha mindenki tudja, hogy abból egy szó sem igaz. Hanem azért a betörés, legalább részben, elérte célját; ma nagyobb lanyhaságot idézett elő az egész vonalon. A különféle hamis hírek terjesztésével a kontreminpárt elérte, hogy akadtak naív emberek akik megijedtek a — szerintük — küszöbön álló újabb kamatlábemeléstől és alodásokat eszközöltek, amivel pillanatnyilag árhanatlast idéztek elő. A tőzsde komoly elemei azonban nem ültek s nem ülnek föl a betörésnek, mert tudják, hogy a mostani lanyhaság csak mesterségesen csinált hangulat következménye. A kontreminpárt betörését így lelepleztük s bizonyosra vesszük, hogy rövid idő múlva visszatér a szabadságtéri palotába is a már megszokott pezsgő élet, annál inkább, mert valószínű, hogy a jegybank is rövidesen visszatér a 4 százalékos rátához. A bankok pedig tudomást sem vesznek a kontreminpárt erőködéséről s éppen nem tartózkodók a hitelnyitás dolgában, úgy hogy az üzleti élet fellendülésének mi sem áll útjában. Azt hisszük tehát, hogy a mai kontremin-lanyhaság nagyon is muló életű lesz. A mai árfolyamokat pedig összehasonlítva az elmúlt hetek árfolyamaival, a következő táblázatunk mutatja:

	okt. 1.	nov. 5.	nov. 7.
Magyar hitel	855.50	856.50	853.50
Osztrák hitel	667.50	666.50	664.—
Államvasut	733.50	752.—	752.—
Kereskedelmi Bank	3835.—	3890.—	3890.—
Lezámitoló Bank	609.50	606.—	603.50
Magyar Bank	753.—	758.50	754.—
Jelzálogbank	489.—	515.50	508.—
Hazai Bank	307.50	306.—	306.—
Magyar Aszfalt R-T	215.—	217.—	216.—
Salgótarjáni	640.—	641.—	638.—
Danubius	508.—	490.—	489.—
Ganz	3865.—	3880.—	3840.—
Rimamurányi	697.—	685.—	684.—
Spódium	185.—	181.—	179.—
Közuti Villamos	767.—	758.25	755.—
Városi Villamos	412.50	406.50	403.—

Emelkedik a buza ára. A budapesti gabona-tőzsde buzáért ma 11 forintot felüli áratat is fizettek. Ötven millió mm.-ra becsült termés mellett ez mindenesetre feltűnő jelenség, melynek a kellő magyarázatát nehéz megtalálni. Csak az ősz derekán vagyunk és a kínálat a vidéki piacokon már is olyan esekély, hogy a malmok, ha buzát akarnak vásárolni, ezt csak naponta drágább árkánál tehetik, noha általában tudva van, hogy a termelőknél mindenütt még nagyon sok eladatlan buza fekszik. A malmok az év végeig el vannak ugyan látva nyersanyaggal, de ha üzemiüket a téli hónapokon át teljességében feuntartani akarnák, még legalább is egy millió métermáza buzára van szükségük és ennek beszerzése a mai konstelláció között

Reggelizés előtt fél pohár **SCHMIDTHAUER-féle Igmándi keserűvíz** az orvontól gyomrot 2-3 óra alatt teljesebben rendbe hozza. Kis üveg 40 fillér, nagy üveg 60 fillér.

elég nehézséggel jár. Pedig a lisztüzlet jelenleg sehoggy sem megy. A konzum régi vásárlása által még hosszú időre el van látva, újabb eladás csak szórványosan fordul elő és ez is olyan nyomott lisztár mellett történik, hogy a malmok — nemesak hogy őrleési hasznót nem látnak, hanem minden métermászára még 30—40 krajczárt rá is fizetnek. A buza- és a lisztárak között fennálló diszparitás nemsokára meg kell hogy érlelje a malmok redukciójának kérdését. Aligha eszeleksenek tehát gazdáink helyesen, ha készleteiket mai aránylag magas árak mellett továbbra is visszatartják. Az import lehetőségétől úgy se vagyunk már távol. Orosz buza már is gravitál Galicziába, a román buza bejövetelehez pedig métermásánként még csak nem is egy egész korona hiányzik és furesa világ lenne, ha az ideai termésünk mellett is a mostani nagy áraknak ismét csak az idegen termelő látná a hasznát.

Vegyészek tanácskozása. Az országos vegyészeti kongresszus tegnap kezdődött el, s a megnyitó diszülést dr. Lengyel Béla miniszteri tanácsos nyitotta meg. Megnyitó beszédében fejtegette a kongresszus fontosságát. A magyar vegyészeti karra — úgy mond — nagy munka vár, mert bármerre tekintünk, a kémia hazánkban nem foglalja el azt a helyet, amely őt megilleti. Pedig, hogy a kémiai tudásnak az emberiség mit köszönhet, azt a legutolsó száz év eredményei eléggé bizonyíthatják. Beszéd végén köszönetet mondott a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletnek egy a kezdeményezésért, mint a szíves vendéglátásért és üdvözölte a megjelent előkelőségeket, akik megjelenésükkel növelték a kongresszus fényét. Utána dr. Szarvassy Imre műegyetemi tanár tartott előadást az elektrókémiai ipar feltételeiről, előnyeiről. A vázlatok bemutatásával kísért előadás után dr. Helvey Tivadar szólott a magyar vegyészeti ipar fejlődéséről. Ezzel a vasárnapi tanácskozásokat befejezték, s a kongresszus tagjai a délután folyamán az új műegyetemet tekintették meg. Hétfőn reggel félkilenc órakor a tudományos szakosztály tartott ülést Hossay Lajos elnöklésével. Az első előadó dr. Wertheim Aladár gyulai vegyész mérnök volt, aki vetített képekkel kísért előadást tartott az anorganikus savaknál előforduló tautoméria-jelenségekről. A tetszéssel fogadott előadás után dr. Buchböck Gusztáv egyetemi tanár a gázreakciók tanulmányozására használható nyomásmérőt és automatikusan működő áramszabályozó készüléket mutatott be, majd dr. Fabinyi Rudolf udvari tanácsos, kolozsvári egyetemi tanár, a molekula-súly és az olvadáspont meghatározására szolgáló új készüléket mutatta be. Ezután dr. Szatmáry László műegyetemi tanársegéd az indigo haloid-szürmazékairól és azok gyakorlati jelentőségéről tartott tetszéssel fogadott előadást. Dr. Falló Rezső tanár a fémek betegségeiről értekezve, különösen az önből készült tárgyak széjjel hullásáról szólott. Előadását vetített képekkel kísérte, Wirth János vegyész mérnök pedig a gazdaságos gőzüzemekről beszélt. Az ipari szakosztály is ülésezett dr. Ferentzy József, majd dr. Fabinyi Rudolf elnöklésével. Itt Halmi Gyula olvasta fel mindenekelőtt Krausz Arminnak a kenőzsírok gyártásának történetéből írott értekezését, s Gerster Miklós kir. ipari főfelügyelő az ipari kísérleti állomásokról szólva, ezek jelentőségét vázolta. Együttel bejelentette azt is, hogy Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter a napokban elhatározó lépést tett arra nézve, hogy a magyar országos központi ipari kísérleti intézet végre megvalósíttassék, amennyiben rendeletet adott ki a kísérleti intézet tervezetnek és ügyrendjének sürgős

kidolgozására. A zelőadás kapcsán a kongresszus általános helyeslés közepette elhatározta, hogy táviratilag üdvözli Hieronymi Károlyt, Dr. Doby Géza magyaróvári kir. vegyész a tengeriből való cukor-, papiros- és szeszgyártásról adott elő. Dr. Dubovitz Hugó elméleti kémiai technológiát adott elő és a zsiriparról szólott, bemutatta a zsirbontást, a glicyeringyártást és a zsirsavak desztillálását. Végül dr. Szilágyi Gyula olvasta fel Somló F. Károlynak a meleg vízben való árpaáztatási eljárásról készült munkáját. Az előadásokat nagy tetszéssel fogadták. — Ma délután négy órakor a kongresszus keretében folyt le a Magyar Vegyészeti Gyárosok Országos Egyesületének ankétje, amelynek tárgya a hazai gyárakban alkalmazott vegyészek szakképzettsége feletti vita volt. Az ankétet dr. Helvey Tivadar elnök nyitotta meg, aki rámutatott arra, hogy a vegyészek szakképzettsége feletti vita szükségessé vált, mert míg a külföldön egy-egy vegyész a gyárnak tökéje, addig nálunk semmi. Az elnök szavai után dr. Bokor Gusztáv egyesületi titkár terjesztette elő előadói jelentését a hazai gyárakban alkalmazott vegyészek szakképzéséről.

Pfeifer Ignác szólott ezután a kémikusoknak tanulmányuk befejezése után való továbbképzéséről és egy ösztöndíj alapítását indítványozta. Az első ösztöndíj céljára egyúttal felajánlott 1000 koronát. Az indítványt egyhangulag elfogadták. Herz József azt a kérést intézte a gyárosokhoz, engedjék meg, hogy a műegyetemet hallgató ifjak a szünidőben és később is beléphessenek az egyes gyárakba, hogy kezdő ismereteket szerezzenek maguknak egyes speciális szakmából. Dr. Gopcsa László az egyetemi nevelésről szólott. Kosutány Tamás az állami kísérleti állomásokat vette védelmébe. Freund István igazgató azt mondta, hogy a vegyészeti gyárosokra hárul az a feladat, hogy a fiatal vegyészek működését megkönnyítsék és tanulásukat elősegítsék. Előfordult azonban, hogy az idősebb vegyészek féltékenységből megakadályozták az ifjabbakat tanulásukban. Vegyék tehát ezt az idősebb vegyészek megfontolás tárgyává. Dr. Fabinyi Rudolf a természettudományi gondolkodásra való tanítást tartja legfontosabbnak. Sigmond Elek a kísérleti állomásoknak a műegyetemmel való kapcsolatára hívja fel a figyelmet. Lengyel Béla a vegyész mérnökökben tapasztalható hiányt a középiskoláknak tulajdonítja és tapasztalata az, hogy a köteleltségérzet lazasága nagy hibája a vegyész mérnöknek. Végül dr. Hossay Lajos műegyetemi tanár tartott beszédet arról, hogy mennyire fontos volna a német nyelv tanítása a műegyetemen. Az elnök köszönetet mondott a felszólalóknak odaadó munkájukért és ezzel az értekezletet berokszte.

A kongresszus holnap délelőtt félkilenc órakor folytatja tanácskozásait.

A tőzsdetanács ülése. A tőzsde tanácsa november 10-én ülést tart, melyen rendkívül érdeklődés közepette tárgyalni fogják a határidő üzlet reformjának kérdését is. Tudvalevőleg a legutóbbi kiegyezés alkalmából erre vonatkozólag a magyar kormány ígértet is tett. Ennek megfelelően a tőzsdetanács — mint jelentették — ki fogja mondani, hogy határidőüzletet január elseje előtt ne lehessen kötni. Ugyanezen ülésen dönt a tanács a horvát leszámítoló bank részvényeinek jegyzése tárgyában is. Bécsben a részvények jegyzését csak a minap rendelték el.

Erdészek és altisztek országos kongresszusa. A kincstár, a városok és uradalmak szolgálatában levő erdészeti és vadászati altisztek vasárnap tartották első országos kongresszusukat Budapesten Körülbelül 2000 erdészeti altiszt képviselőben

200 erdészeti altiszt gyűlt össze, hogy sorsuk javításáról tanácskozzanak. Az erdészeti altisztek fizetésének maximuma negyven évi szolgálat után is 900 koronában van megállapítva, holott a legtöbb családos ember. A kongresszus elnökévé Havrán János indítványára Zimmermann Vinczét, előadójává Kozlik Ignácot, jegyzőjévé Erdős Ignácot választották meg. A kongresszus első pontja a fizetés- és nyugdíjrendezésről szóló emlékirat megállapítása volt. Ennek szerkesztésére szűkebb bizottságot küldtek ki. A kongresszus elhatározta, hogy memorandumot nyújt be gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszterhez. Kimondotta egyúttal, hogy megalakítja az Erdészeti és Vadászati Altisztek Országos Szövetségét. A tanácskozáson megjelent dr. Heinecz Hugó országgyűlési képviselő is, aki megígérte, hogy a küldöttséget a miniszter elé vezeti.

Itt említjük, hogy a királyi erdészeti hivatalok altisztjeinek tegnapi országos kongresszusából kifolyóan száztáru küldöttség tisztelettel ma a távollevő földművelésügyi államtitkárnál. A küldöttséget Heinecz Hugó országgyűlési képviselő vezette, aki előadta, hogy az erdészeti hivatalok altisztjei fizetésük és nyugdíjuk rendezése végett járulnak a földművelésügyi kormányzat elé. Kazy József államtitkár köszönetet mondott a küldöttségnek, hogy bizalommal fordultak a földművelésügyi kormányhoz. Kérésüket a legnagyobb jóakarattal, lelkiismeretességgel és szeretettel fogják kezelni. Tudja ő is és tudja a miniszter is, hogy az erdészeti altisztek kiváló fontosságú hivatalos nagy odaadással és lelkiismerettel teljesítenek s ezért működésüknek teljes elismeréssel adóznak. Ennek az elismerésnek lesz kifejezője az az intézkedés is, amelylyel fizetés- és nyugdíjügyük rendezését a kormány kezébe veszi s bár végleges ígéretet ez alkalommal nem tehet, de annyit a legnagyobb határozottsággal megígér, hogy a kormány intézkedése olyan lesz, amelyben megnyugvást fognak találni. A küldöttség az államtitkár válaszát éljenzéssel fogadta.

Májusban lesznek a bosnyák faárverések. Ismeretes, hogy az érdekelt körök sürgős kérelmére a közös pénzügyminiszter a novemberre kitűzött árveréseket december havára halasztotta. Azonban ez az idő sem volt alkalmas az árverés megtartására, az érdekelt körök kérelmére úgy a magyar, mint az osztrák kereskedelmi miniszterek újból intervenáltak a közös pénzügyminiszternél, hogy a nagyobb mennyiségű fatermékekre kitűzött árverést halasztsza tavaszra. Ennek az újabb intervenczióknak eredménye az a rendelkezés, amely szerint december 1., 5. és 10-re kitűzött árveréseket 1911. májusra halasztották, amikor is több millió köbméter fa kerül árverésre. December 17-én és 21-én azonban megtartják azokat az árveréseket, amelyek csak kisebb mennyiségű fa kerül eladásra.

A fekbérmentesség számítása. A budapesti kereskedelmi és iparkamara értesíti az érdekelt köröket, hogy előterjesztése folytán a m. kir. államvasutak igazgatóságának 267406—910. szám alatt ekként intézkedett, hogy azoknál az áruknál, melyekre nézve a 4 napos fekbérmentes idő 48 órára szállítottatott le, a fekbérmentesség a vasúti értesítő kézbesítésének órájától számítatik. Minden átvevőnek tehát érdekében áll, hogy az őt jogosan megillető 48 óras fekbérmentes idő megrövidülését elkerülendő, a kézbesítés óráját feljegyezhesse, illetve hitelesen elismertetni el ne mulasztja.

Postatakarékpénztár Boszniában. Most szervezik a boszniai postatakarékpénztárt s egyúttal átutalási forgalmat akarnak létesíteni a boszniai

VALÓDI PALMA- KAUCSUKSAROK-VERS:

Ha e lapot le is csapod
Holnap újra kézbe kapod,
Ne dühöngj hát, hanem derülj,
Jó tanácsot soh' se kerülj!
Jó tanácstól csak jót várj,
Palma-kaucsuk sarkon járj!

a magyar takarékpénztárak között. A tárgyalások már folyamatban vannak s Monselein dr., a szerajevói postatakarékpénztár igazgatója nemskára Budapestre érkezik, hogy megsürgesse az átutalási forgalom szervezésére vonatkozó tárgyalások befejezését. A boszniai postatakarékpénztár még nem kezdte meg működését. A szervezési munkálatok javarészt befejezték ugyan és most még a bosnyák tartománygyűlés jóváhagyása van hátra, s ha ez megtörtént, a boszniai takarékpénztár már ugy kezd meg működését, hogy a magyar postatakarékpénztárral létesített utalási forgalmat is lebonyolíthatja.

Gyógyszerezési közös hadseregnek. A bécsi cs. és kir. katonai gyógyszerészeti igazgatóság az 1911. évben szükséges különféle gyógyszerek szállításának biztosítására nyilvános versenytárgyalást írt ki 1910. november 24-re. A versenytárgyalási feltételek megtekinthetők minden hétköznap d. e. 9—2-ig a budapesti kereskedelmi és iparkamara irodájában (V., Szemere-u. 6.).

A „Foncicre” közgyűlése. Megirtuk, hogy a Foncicre Pesti Biztosító Intézet alaptökéjét egy millió koronával felemeli. Ez ügyben a társaság november 23-án tartja meg rendkívüli közgyűlést.

Eladási feltételek a textilszakmában. Ismeretes, hogy másfél évvel ezelőtt maróthi Fürst Bertalan udvari tanácsos a Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesületében felvetette azt az eszmét, hogy a textilszakma egyes ágaiban az eladási feltételek konvencziószerűen egységesen rendezesnek. Az ily konvencziók ugyanis az utazóra nézve főleg azzal az előnnyel járnak, hogy a megrendelés feltételénél nem kell az áru árán, minőségén és mennyiségén kívül még az eladási feltételekről is beszélni, helyesebben mondva alkudozni, nem kell idejét azzal elfecsérelnie, hogy egy-egy nyakas vevőt meggyőzzön arról, hogy ez vagy az a kívánsága az eladási feltételeket illetően nem teljesíthető. A felvetett eszme érdekében Magyarországi Kereskedelmi Utazók Egyesülete mozgalmat indított, felolvasásokkal, cikkekkel és röpiratokkal igyekezett népszerűsíteni az eszmét és propagandájának meg is volt a foganatja, amennyiben a textilszakmához tartozó monarchiabeli gyárosok és nagykereskedők minden oldalról a legnagyobb rokonszenvvel üdvözölték a mozgalmat. Ez a mozgalom jelentős lépéssel haladt most előre, amennyiben a Pesti Lloyd Társulat dísztermében vasárnap a monarchiabeli kereskedelmi és iparkamarák és a textilszakmával vonatkozásban álló egyesületek nagy számú küldöttei impozáns gyűlést tartottak, bizottságot alakítva meg a mozgalom további menetének intézése céljából. A gyűlésen maróthi Fürst Bertalan udvari tanácsos elnököl s dr. Radványi László előadó mutatott rá arra, hogy a textilszakmabeli gyárosok a monarchiában a szakma 13 különböző ágában kötöttek már egymással kondíció konvencziókat. Indítványára a gyűlés kimondta azt, hogy bizottságot alakít a textilszakmabeli eladási feltételek konvencziószerű rendezésének előmozdítása céljából, amely bizottságnak a székhelye Budapest. A gyűlés kimondta annak szükségességét is, hogy Bécsben egy hasonló bizottság alakítását meg, mely a magyar bizottsággal párhuzamosan végezné munkáját. A bizottságot nyomban megalakították.

Újabb lépés az ipari kísérleti állomás ügyében. A hazai iparosság már régóta sürgeti egy központi ipari kísérleti állomás felállítását. E célra már régebben fenn is tartottak az új műgyetem lágymányosi telkén megfelelő helyet. Magának az intézetnek felállítására azonban pénzühiány miatt nem került sor. Most Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter elrendelte a kísérleti intézet tervezetének és ügyrendjének sürgős kidolgozását. Ha a papiromunkát hasonló sürgősséggel követni fogja az építés is, Hieronymi igen nagy szolgálatot fog tenni a magyar iparnak.

Szőlészeti vándorgyűlés. Tállyáról jelentik lapunknak: A Hegyalja harminczkét községéből egybegyűlt termelők általános érdeklődése mellett tartották meg a szőlészeti vándorgyűlést, melynek előkészületeit Hegedüs Sándor, a tarcali vinczellérképezde kiváló igazgatója végezte. Megnyilván a rendkívül nagy látogatottságu gyűlés, Hegedüs Sándor hálás köszönetet mond Windischgraetz Lajos hercegnek, aki fáradhatatlan buzgalommal segített előre a Hegyalja ügyeit. Köszönetet mondván a megjelent vidéki és helyi közönségnek, kifejté, hogy a vándorgyűlésnek célja felkelteni a szőlőbirtokosok érdeklődését a saját dolgaik iránt. Itt a mindennapi kenyérről van szó. Érinti a termelés és értékesítés sarkalatos kérdéseit, majd utal arra, hogy az utóbbi időben a peronospora, jég, sőt legutóbb az egerek mennyi milliót semmisítettek meg.

Miután a csapások ujabban szaporodnak, a szőlőgazdáknak fokozottabban kell a védekezésről gondoskodniok. Eppen ezért van szükség a vándorgyűlésekre, amelyek oktadják a gazdát és az egymásra utaltak között erősítik az együttérzést, amiből származik az együttes cselekvés. A nagy tetszéssel fogadott megnyitó után Istvánffy Gyula az ampelológiai intézet igazgatója tartott előadást a peronospora idei térfoglalásáról és az időjárásiról. Ezután Requinvi Géza szólt a mustnak beoltásáról. Végül Bernáth Béla diszelnök meleg szavakban mond köszönetet az előadónak, a résztvevőknek s annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy a vándorgyűlés a mai sikernél fogva, mint eredmény fog beilleszkedni a hegyaljai szőlő és borgazdaság intézésébe. A kedélyes lakoma által megszakitott gyűlés második részében Kosinszky Viktor kir. tanácsos tartott előadást az idősebb oltványoszlók pótlásáról. Miután még Hegedüs Sándor szólott röviden, bezárt a vándorgyűlés.

Mozgalom az élelmiszerdrágaság miatt. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés az élelmiszerdrágaság ügyében megindított akcióját f. hó 6-án, vasárnap is folytatta. Baján az összes kereskedelmi egyesület bevonásával nagyszámu közönség részvételével tartották meg a gyűlést. A központ részéről dr. Szendő Pál főtitkár tartott hosszabb beszédet. Ezután a gyűlés egyhangulag elfogadta a határozati javaslatot, mely a busdrágaság ügyében radikális intézkedést és elsősorban a szerb határ megnyitását követeli. — Pécselt a tiltakozó gyűlés a városi tisztviselők és az összes polgárok bevonásával folyt le s a városi tornaterembe hirdettet gyűlést, minthogy 3000 iore rugó közönség jelent meg, a szabad ég alatt kellett megtartani. A gyűlésen a központ képviselőjében dr. Katona Sándor titkár tartott előadást az élelmiszerdrágaságról, dr. Záray Károly a helyi drágaság okairól beszélt, Szabó József a szervezett munkások nevében csatlakozott a mozgalomhoz. A gyűlés egyhangulag elfogadta az előterjesztett határozati javaslatot és annak a képviselőház és a kormány elé való terjesztésével Egy Béla dr. országgyűlési képviselőt bízta meg, aki megígérte, hogy a mozgalmat teljes erejével támogatni fogja.

Pécsről jelentik: Tegnap a város kereskedelmi, ipari és munkásvilága nagy népgyűlést tartott, amelyen vagy 5000-en vettek részt. A népgyűlés határozati javaslatot fogadott el, amely szerint az elvethetetlen drágaság csökkentése érdekében feliratot intéz a képviselőházhoz, ahol sürgős orvoslást kér. Egyben megbízták Pécs városa országgyűlési képviselőjét, hogy a memorandumot nyújtsa be a képviselőházhoz. Különösen a szerb határ sürgős megnyitását kérik élő állatok számára.

Kaposvárt a mézárások ma este érkekezlet tartanak, amelyen az állatbetegségek miatt kiadott szabályrendeletek következtében törve vett sztrájk ügyében határoznak.

Pozsonyban a ma tartott városi közgyűlés Budapest székesfőváros közönségének a szerbiai állatbehozatal tárgyában a miniszterelnökhöz intézett felterjesztését tárgyalta és kimondta, hogy *ahoz pártolólal csatlakozik.*

Nagyváradon a város polgársága a drágaság ügyében népgyűlést tartott. A népgyűlés határozati javaslatot fogadott el, amely felhívja a város törvényhatóságát, hogy intézzen feliratot a képviselőházhoz a külföldi husbehozatal azonnali engedélyezése céljából. A határozati javaslat az általános választójog mellett is állást foglalt.

A Kereskedelmi Múzeum új aligazgatója. A kereskedelemügyi n. kir. miniszter dr. Márffy-Mantuanó Rezső miniszteri osztálytanácsos szak tudósítót szolgálattételre a magyar királyi kereskedelmi múzeumhoz rendelte be az aligazgatói teendőket ellátására.

A szesztermelés. A magyar korona országiban ez év szeptember havában való szesz termeléséről és szeszforgalmáról a következő adatokat közlik: Termelési adó alá eső szeszfőzők termelésre bejelentettek 14.335 hl-t. Fogyasztási adó: Termeltek a szeszfőzőkben 54.623 hl-t. Bevételtek togyasztási adóval terheltén szabadraktárakba nyilvánított szeszfinomítókból és szabadraktárakban 20.676 hl. kontingenst és 13.649 hl. exkontingenst. Elszállítottak a szeszfőzőkből, szabadraktárakba nyilvánított szeszfinomítókból és szabadraktárakból fogyasztási adóval terheltén a magyar korona országában levő vállalatok részére 23.872 hl. kontingenst és 13.404 hl. exkontingenst, a vámvonalon át való kivitelre 154 hl. exkontingenst, másnemű adómentes felhasználásra 302 hl. kontingenst és 14.009 hl. exkontingenst. Kezdő szeszészlet az 1910-11. termelési időszak kezdetén 1910. szeptember 1-én (ideiglenes adat) 132.087 hl. 44 l.

Járványország. Feltartóztathatlanul terjed az országban a sokféle állatjárvány. Csak a ragadós száj- és körömfájás magában az elmúlt héten 604 községben 4707 udvart fertőzött meg, vagy, hogy ez idő szerint 2188 községben és 21817 udvarban dühöng ez a veszedelmes betegség, megakasztván a fél országban az őszi munkákat. A földművelésügyi minisztérium képtelen az erélyes védekezésre, mit még megnehezít az is, hogy a nagy büszkeséggel államosított állatorvosi intézmény a maga drága tarifáival egyáltalában nem népszerű a falvakban, sőt még tekintélyes sincs. Ilyen körülmények között nem csoda, ha a magyar állategészségügy külföldön is indexre kerül. A Magyarországon dühöngő járványokról a következő *hiteles* kimutatás nyújt tájékoztatást:

A betegség neve	Összesen		A múlt heti állapot-hoz képest	
	község	udvar	több	kevesebb
Lépfene	182	198	—	4
Veszetteg	204	220	—	4
Takonykór	48	52	3	3
Száj- s körömfájás	2188	21817	664	4707
Juhhimlő	120	284	1	4
Hólyagos kiütés	6	15	—	4
Rühkór	84	139	—	9
Bivalyvész	3	3	1	1
Sertésorbáncz	184	414	—	16
Sertésvész	832	3213	—	21

Az „Atilla” Czipőgyár R.-T. csődügye. Ismeretes, hogy az érsekújvári „Atilla” Czipőgyár R.-T. hosszabb idő óta csődben van. Értesülésünk szerint a hitelezők egy része most azon fáradozik, hogy kényszer-egyezséget létesítsen és ily módon biztosítsa a gyár további fennállását, melynek tönkretutása csakis annak tudható be, hogy a volt tulajdonos egyáltalában nem rendelkezett semmi folyó tőke felett. Az ez ügybeni tárgyalások folyamatban vannak.

A postatakarékpénztár októberi forgalma. A takarékpénztárban 111.273 tételben elhelyeztetett 6.318.417 korona 97 fillér, 55.500 tételben visszafizettetett 6.046.749 korona 82 fillér. A betétek állománya ez üzletágban 1910. október hó végén 103.888.230 korona 14 fillér. Zártta nyilvánított 1445 betét és járadék-könyvecske. A csekk- és clearing-üzletben 1.111.673 tételben elhelyeztetett 345.917.209 korona 19 fillér és 237.950 tételben visszafizettetett 340.725.292 korona 24 fill. A betétek állománya ez üzletágban 1910. október hó végén 82.670.316 korona 12 fillér. A m. kir. postatakarékpénztár havi összforgalma a két üzletágban 1.516.486 tétel s 699.007.669 korona 22 fillér; teljes betétálladéka pedig a hó végén 186.558.546 korona 26 fillér.

Vasutigazgatók érkekezlete. Az osztrák-magyar és bosnyák-hercegovinai vasuti igazgatók érkekezlete a múlt hónap 10-ikére volt kitűzve Pozsonyba. Az érkekezletet annak idején közbejött akadályok miatt elhalasztották és folyó hó 10-én, csütörtökön fogják megtartani.

Sorsolás. A Magyar Jelzálog-Hitelbank 4%-os nyereségmentesnek tervszerű 68-ik kisorsolása s hó tizenötödikén délután négy órakor fog a bank sorsolási termében kir. közjegyző jelenlétében megtartatni.

Gyomorfájdalmakat enyhít!

Rögtöni hatás mutatkozik gyomorgöres, gyomorhurut kólika, eszmör, étvágytalanság, bőfűgés, felfúvódás, rosszullet, kimerültség, hányinger, kellemetlen szájíz, oldalszurás, láz és migrén stb. hasonló bajnál, ha

„Novicum” székelyhavasi gyomorke-sorú honiszert használja. Kapható a készítőnél:

KÁRPÁTI JÓZSEF
Arkos-Sepsiszentgyörgy 5. szám.

Egy nagy üveg ára **2 kor.** Egy közép üveg **1 kor. 20 fill.** és egy kis üveg **60 fill.** Postán legkevesebbet küld 3 nagy, 5 közép vagy 10 kis üveg **6 kor.** utánnyel mellett a készítő vagy a Magyarországi főraktár: **Balla Sándor „Hunni” a” gyógyszerháza** Budapest, VII. /1, Erzsébet-körút 56. szám.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, november 7.

A készáru-piaczon ma kifejezetten szilárd volt az irányzat. Megfelelő kínálattal szemben a malmok igen jó vételkedvet mutattak és igen jó árat fizettek. Ha ennek dacára mégsem fejlődött ki élénkebb forgalom, ez csak annak tulajdonítható, hogy az árubirtokosok igen rátartósak voltak, mert a malmok szívesen vásároltak volna nagyobb mennyiségeket is. Elkelt mintegy 30,000 q buza a szombatiaknál 5—12 és fél fillérrel drágább áron. A legdrágább eladási ár 11.05 korona volt, 79.5 kilós tiszavidéki búzáért, a legolcsóbb pedig 10.55 korona 76 kilós felsőmagyarországi búzáért. Egyéb gabonaneműek közül a rozs 2 és fél fillérrel drágább, a többi változatlan. Forgalomba került 1600 q rozs 7.50—7.52 és fél koronás áron, 250 q árpa 7.15 koronás áron és 1700 q zab 8.17 és fél—8.35 koronás áron. A határidőpiacon a mai üzlet már a megnyitáskor szilárdan és a tegnapi előtti zárlathoz némileg magasabb jegyzésekkel indult meg. Kezdetben elég jó vételkedvvel szemben a kínálat is kielégítő volt és így pár fillér keretén belül ingadoztak az árfolyamok, amelyek később azonban egyre fokozódó keresletre meglehetősen emelkedtek. Az áprilisi buza 3 fillérrel a szombati zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza tizenegy fillérrel, az áprilisi rozs négy fillérrel, a tengeri két fillérrel emelkedett, az áprilisi zab ellenben öt fillérrel gyengült.

A készáru-üzlet jegyzéke a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	ára 100 kg.	kilós	ára 100 kg.
Tiszavidéki	75	21.25—21.45	79	21.45—21.85
"	76	21.35—21.70	80	21.55—21.90
"	77	21.35—21.70	81	21.55—21.90
"	78	21.40—21.75	82	21.60—21.95
Fejérmegyei	75	21.10—21.80	79	21.35—21.65
"	76	21.25—21.50	80	21.45—21.75
"	77	21.25—21.50	81	21.45—21.75
"	78	21.30—21.55	82	21.45—21.75
Pestvidéki	75	21.20—21.40	79	21.40—21.75
"	76	21.20—21.40	80	21.50—21.80
"	77	21.30—21.55	81	21.50—21.80
"	78	21.35—21.60	82	21.50—21.80
Bánsági	75	21.20—21.40	79	21.45—21.75
"	76	21.20—21.40	80	21.45—21.75
"	77	21.30—21.60	81	21.45—21.75
"	78	21.40—21.65	82	21.45—21.75
Bácskai	75	21.25—21.45	79	21.45—21.85
"	76	21.25—21.45	80	21.45—21.85
"	77	21.35—21.70	81	21.45—21.85
"	78	21.40—21.75	82	21.45—21.85
Rozs I-rendű új	—	—	—	15.25—15.35
középmínőségű új	—	—	—	15.00—15.15
II-rendű új	—	—	—	14.00—14.50
III-rendű új	—	—	—	13.50—13.90
Zab I-rendű új	—	—	—	16.70—17.10
II-rendű új	—	—	—	16.80—16.60
Tengeri felvidéki új	—	—	—	13.40—13.50

Kötöttett:
Buza. Tiszavidéki: 200 q 80 k 21.90 K, 430 q 79.6 k 22.10 K, 800 q 79.5 k 22.10 K, 300 q 79.5 k 22.10 K, 3000 q 79.5 k 22.— K, 200 q 75.5 q 22.— K, 100 q 79.5 k 21.90 K, 200 q 79 k 21.90 K felső, 150 q 79 k 21.90 K, 100 q 79 k 21.90 K, 300

q 79 k 22.— K, 100 q 79 k 21.85 K, 400 q 78 k 22.— K, 300 q 78 k 21.60 K, 200 q 77.8 k 21.80 K felső, 100 q 77 k 21.80 K, 300 q 77 k 21.90 K, 500 q 77 k 21.75 K, 300 q 77 k 21.90 K.

Pestvidéki: 200 q 78 k 21.60 K kev., 1500 q 76 k 21.60 K, 200 q 76 k 21.50 K, 200 q 76 k 21.40 K rozsos.

Hartai: 2400 q 77.5 22.— K.
Bánsági: 1370 q 76.8 k 21.65 K, 250 q 76 k 21.20 K, 5000 q 75.5 k 21.40 K.

Tisza-Bánsági: 4100 q 77 k 21.10 K kev.
Bácskai: 500 q 75.5 k 21.45 K, 700 q 75.5 k 21.30 K, 200 q 73.2 k 21.— K.

Kalocsai: 1410 q 75.3 k 21.50 K.
Fejérmegyei: 350 q 78.5 k 21.80 K, 150 q 78.5 k 21.80 K, 300 q 78 k 21.75 K, 200 q 76 k 21.40 K.

Felsőmagyarországi: 150 q 80 k 22.— K, 200 q 78.5 K 22.— K, 150 q 76.5 k 21.70 K, 200 q 76 k 21.10 K.

Bihari: 500 q 78.5 k 21.80 K.
Rozs: 200 q 15.05 K pp., 500 q 15 K pp., 100 q 15.05 K pp., 300 q 15.05 K pp., 200 q 15.— K pp., 200 q 15.— K pp., 100 q 15.05 K pp.

Zab: 1000 q 16.50 K kpf par, 500 q 16.35 K kpf., 100 q 16.60 K kpf., 100 q 16.70 K kpf.
T-árpa: 250 q 14.30 K pp.

A határidőpiacon kötöttett:

Délelőtt:

Előforduló kötések (100 kg.-kint) 1910-re:

Buza áprilisra	21.36—38—30—56—
Buza májusra	21.16—18—14—40—
Buza októberre	20.08—14—
Rozs áprilisra	15.52—54—46—60—
Tengeri májusra	11.12—14—08—16—
Zab áprilisra	16.72—74—62—70—60—

7 óra 30 perczkor zárulna:

Buza áprilisra	21.52—21.54
Buza májusra	21.30—21.38
Buza októberre	20.—20.22
Rozs áprilisra	15.68—15.68
Tengeri májusra 1911-re	11.12—11.14
Zab áprilisra	16.62—16.64

Budapesti gabonaforgalom.

1910. nov. 4-től 1910. nov. 6-ig.

Érkezett Elszállított

	méter mázsa	102
Buza	28732	102
Rozs	1795	—
Árpa	4318	—
Zab	708	2803
Tengeri	1646	7:9
Liszt	792	42394
Korpa	—	5995

Értéktőzsde.

Az értéktőzsde eseményeivel közgazdasági rovatunkban foglalkozunk. A mai üzlet az előtőzsdén esendesen és körülbelül a szombati zárlat jegyzései mellett nyílt meg. A forgalom folyamán azonban a nemzetközi pénzpiac újabb feszültsége miatt és ezzel kapcsolatban a közelgő médiellátásra való tekintettel a spekuláció nagyobbarányú realizálásokat eszközölt, ami az irányzat erős lanyhulásához és az árfolyamok esékkenéséhez vezetett. Különösen a Magyar Hitel volt igen élénk kínálat tárgya, minek folytán 3 koronát veszített az árfolyamából, amiből a déli tőzsde zárlata felé 2 koronát behozott. Az Osztrák Hitel és az Államvasút elég jól tartva maradt, de csak azért, mivel ezen értékekben rendszeres forgalom ki sem fejlődött. A helyi értékek piacán elég nagy élénkség uralkodott, különösen a déli tőzsdén, mert itt is erős hajlandóság mutatkozott a realizálásra, minek folytán a legtöbb értékben hamarosan tulsulyra került a kínálat, ami aztán a jegyzéseket vissza-

szorította. Egyedül a Hazai Takarékpénztár és az Ujlaki Téglá volt jól keresve.

Az előtőzsdén kötöttett: Osztrák hitel 665.50, Magyar hitel 856—854.50, Leszámitolóbank 605—604.50, Jelzálogbank 515—516, Rimamurányi 685.50—684, Városi villamos 406—403.75, Közúti vasút 757.75—752.25, Hazai bank 306, Magyar bank 758—756.25, Hazai takarékpénztár 18.100—18.200, Beocsi 720—723, Ujlaki 433—435, Athenaeum 352—354, Atlantica 314.50.

Délben kötöttett: Osztrák hitel 665, Magyar hitel 853.25—855, Leszámitolóbank 604.50—603.25, Jelzálogbank 513—507.50, Rimamurányi 684.25—683.50, Osztrák és magyar államvasút 752, Városi villamos 404—403, Közúti vasút 757—754, Hazai bank 305.50—304.50, Magyar bank 757—755, Czukor 2235—2245, Drasche-féle 642, Salgótarjáni 639—640, Ujlaki 431—432, Atlantica 114.50, Danubius 491.

Utótőzsdén a kedvezőtlen hangulat tovább terjed, de az árfolyamok további áresést nem igen szenvedtek. Zárult: Osztrák hitel 664, Magyar hitel 853.50, Államvasút 750, Jelzálog 507, Leszámitoló 603, Közúti 755.75, Városi 403.50, Rimamurányi 683.75.

Bécsi gabonatőzsde.

Bécs, november 7. (Saját tudósítónktól.) A külföldi jelentések hatása alatt az itteni termény-tőzsdén az irányzat valamivel szilárdabb lett, buza 5 fillérrel javult, egyéb czikkek jól tartottak, de a forgalom csekély volt.

Jegyzetelt buza: Tiszavidéki 10.95—11.55, bánáti 10.85—11.45, székesfehérvári 10.95—11.55, mosoni és győri 10.95—11.55, felsőmagyarországi 10.85—11.40, déliavasúti 10.80—11.75, márcsfieldi 10.65—11.

Rozs: Felsőmagyarországi 8.10—8.30, csepeli 8.05—8.25, pestmegyei 8.10—8.35, déliavasúti és különféle magyarországi 8.05—8.25, ausztriai 8.10—8.30.

Árpa: morvaországi 8.70—9.40, márcsfieldi 8.15—8.50, felsőmagyarországi 7.40—9.50, csepeli 7.70—8.90, győri 7.60—8.75, közpudnai állomások 7.25—7.75, északmagyarországi 7.50—9, maláta 7.55—7.95, takarmány 7.15—7.50.

Magyar tengeri 7.20—7.45, Cinquantin 9.50—9.90, új tengeri 7.75—8.10.

Magyar zab 8.55—9.05, válogatott 8.95—9.35, ausztriai 8.60—8.85.

Bécsi értéktőzsde.

Bécs, november 7. Tekintettel a pénzpiac helyzetére, az előtőzsde gyengült irányzattal nyílt meg. Alpesi részvények realizációk következtében hanyatlottak, csak rimamurányi értékek tanúsítottak ellenálló képességet. Korlátok közt nagyon jelentéktelen volt a forgalom. A déli tőzsdén további realizációk miatt alpesi részvények ismét hanyatlottak, egyébként a piac nyugodt volt. A forgalom későbbi során csekély kötések mellett kedvetlen maradt az irányzat.

10 óra 45 perczkor: Osztrák hitel 665, Magyar hitel 856, Laenderbank 528.50, Union 629, Államvasút 752.50, Déliavasút 117.50, Alpesi 761, Rimamurányi 684, Prágai vasmű 2635, Török sorsjegy 255.

1 óra 30 perczkor: Osztrák hitel 664.75, Magyar hitel 854, Anglo 316, Bankverein 554.50, Osztrák Földhitelintézet 1284, Laenderbank 528, Union 629.50, Magyar jelzálogbank 512.50, Államvasút 752, Déliavasút 117.50, Dunagőzhajózás 1175, Alpesi 759.75, Prágai vasmű 26300, Rimamurányi 683.50, Brüxi kőszénbánya 768, Orosz járadék 103.95, Török sorsjegy 254.75.

Bécs, nov. 7. (Magyar értékek zárlata). 4 százalékos arany-járadék 111.25, Tiszai és szegedi kölcsön, sorsjegy 153.25, Magyar hitelbank részvény 852.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény —, Rimamurányi 680.75, Magyar czukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 519.—, Magyar koronajáradék 91.65, 4 százalékos magyar földterhem, kötvény 92.30, Magy. nyere-m-köles, sorsjegy 2 5.15, Kassa-Oderbergi Vasútrészv. —, Magyar jelzálogbank 506.60, Magy. kereskedelmi bank —.

Bécs, nov. 7. (Osztrák értékek zárlata). 4.2 százalékos papír-járadék 93.15, 4 százalékos osztrák arany-járadék 115.55, 1860-as sorsjegy 165.50, Osztrák hitelsorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 315.25, Bécsi Bankverein 551.—, Osztrák magyar bank 1863.—, Déli vasút 117.—, Dunagőzhajózás r. t. 1173, Dohány-részv. 372.50, Cs. k. arany (vert) 11.37, Német bankv.

Heti műsor:

November hó	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Várszínház	Vigaszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Fővárosi Városi Színház	Uránia	Hangversenyek
9 Szerda	A balga szüz	—	Taifun	A Rubikon	Egy test, egy lélek	Balkáni hercegnő	Don-Juan hadnagy	A haditengerészet	Filharmonikusok Visszó (H.)
10 Csütörtök	Endre és Johanna	Tosca	Az a anykakas	A kormánybiztos	Karenin Anna	Balkáni hercegnő	Don Juan hadnagy	A haditengerészet	—
11 Péntek	A balga szüz	Bohémélet Magyar táncgyűjtemény	A vasyáros	A Rubikon	Egy test, egy lélek	Luxemburg grófia	Don Juan hadnagy	A hadi tengerészet	Bachman-trío Royal (M.)
délután: Szombat este:	III. Rikhard	György barát	Kolumbusz báró	Lili	Karenin Anna	Cigányszerelen	Don Juan hadnagy	Az Országos Színháztudományi Akadémia nem tart előadást.	K. Durigo Ilona Royal (H.)
délután: Vasárnap este:	A titok	Sevillai borbély Törpe gránátos	Bőregér	Osztrigás Miczi	Csákó és kalap	Balkáni hercegnő	A vándorlegény	—	Akadémiai zenekar főpróbája d. u. 3 Zenopala

117.60. Osztr. Lloyd 478.50 4.2 szaz. ezüst jár. 95.10-96.70. Osztr. koronajáradék 98.10, 1864-es sorsj. -.- Osztrák hitelintézeti részvény 604.-, Union-Bank 628.40 Osztrák Länderbank 526.50, Osztrák-magyar államvasut 750.20, Elbavölgyi vasut -.-, Alpesi részvény 759.-, 20 irankos 1.1. Londoni váltóár 249.80, Lipótkohó -.- Török sorsjegy 254.50.

Külföldi értektőzsde.

Berlin, november 7. A tőzsde egyenetlen irányzatban indult, de újabb realizációk következtében könnyebb gyöngülések tulsulyban voltak és osztrák értékek is szenvedtek. Erősebben kínálták a villamosági részvényeket, továbbá Siemens és Halske-részvényeket, melyek 2 és fél százalékos veszítettek. Német bankok szilárdak voltak és egyesek magasabban jegyezték, épp úgy orosz értékek is, amelyek közül azonban bankok valamivel gyöngébb irányzatot követtek. A további folyamatban a Sout nyugat-afrikai részvények erős csökkenése, valamint a gyarmatárakkal való kereskedelem elé a szabad forgalomban állítólag hárulól nehézségek következtében elkedvetlenítő hatást gyakorolt, de zárlat felé a napi spekuláció fedezései részben könnyebb megszilárdulást vontak maguk után. Zárlat kedvetlen volt. Gyöngébbek voltak még Sout nyugat-afrikai részvényeken kívül orosz vasutak, különösen varsó-bécsiek. Ezen értékek tovább is csekély forgalom mellett csökkentek. A készáru-piacz ipari értékei nyugodtak, cement-értékek szilárdak voltak. Napi pénz 4 és fél, magánkamatláb 4 és fél százalékos.

Berlin, nov. 7. Zárlat. (Saját tudósítónktól. Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjáradék -.-, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.80, osztrák hitelrészvény -.-, Déli vasut 22.20, orosz bankjegyek 216.40, 4 százalékos új orosz kölcsön 94.30, Disconto Commandit 191.70, Dinamitruszt 188.20, Harpeni 187.50, Unifikált török járadék 92.25, 4.2 százalékos ezüst jár. 92.25, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.40, Magyar koronajáradék 91.60, Osztrák-magyar államvasut 160.40 Bécsi váltóár 649.75, Olasz járadék -.-, Alt. villamosági Edison 269.-, Gelsenkircheni 211.90, Laurakohó 170.10.

Frankfurt, nov. 7. Zárlat. 4.2 szaz.-os papírjáradék -.-, 4 szaz.-os osztr. ar.-jár. 98.80, Magy. ar.-jár. 93.45, Osztr. hitelint. részv. 204.1/2, Osztrák-magyar államvasut 160.1/2, Eszakyngutató vasut -.-, Bustiekeradi vasut -.-, Londoni váltóár 204.45, Bécsi Bankverein 139.75, Villamos részvény -.-, 3 százalékos magyar aranykölcsön 76.-, 4.2 százalékos ezüstjáradék 96.85, Osztrák koronajáradék 93.-, Magyar koronajáradék 91.60, Osztrák-magyar bank 132.30, Déli vasut részvény 22.1/4, Elbavölgyi vasut -.-, Bécsi váltóár 849.18, Párisi váltóár 810.-, Union bankrészv. 167.50 Alpisi részv. -.-.

Hamburg, nov. 7. (Zárlat.) 4.2 százalékos ezüst-járadék 96.10, 1860. sorsjegy 174.-, Déli vasut 22.35, 4 százalékos aranyjáradék 93.-, Osztrák hitelrészvény -.-, Osztrák-magyar államvasut 160.25, Olasz járadék 102.20, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.75.

London, nov. 7. Angol consol 79.1/2. Paris, nov. 7. (Zárlat.) 3 százalékos francia járadék 97.25, Osztr. aranyjáradék 99.50 Magyar aranyjáradék 96.50, 5 százalékos bolgár kötvény 1896. évről 507.40 3/4 százalékos Olasz járadék 103.15 Déli vasuti elsőbbségi kötv. 284.-, 5 százalékos marokkói járadék 525.- 4 százalékos 1890. román kölcs. 96.5. 4 százalékos amott. románjár. 1905. 9. 50, 5 százalékos orosz járadék 104.50, 4 és fél százalékos 1909. orosz járadék 1 2/35, 4 százalékos spanyol jár. 93.40. 4 százalékos unifikált török jár. 91.05. Török sorsjegy 217.-, Török dohányrészvény 398.- Osztrák földhitelintézet -.- Osztr. Länderbank 570.- Magyar jelzálogbank -.-, Banque de Paris 18.47, Banque Ottomane 614.-, Osztrák-magyar államvasut -.-, Déli vasut -.-, Meridionalvasut -.-, Hartman gépgyár 628.- Rio Tinto 17.99, Suorerie d'Egypte 77.-, Tula 447.-, Urükányi köszén 191, Chartered 42.25, De Beers 448.- East Rand 124.50, Jagersfontein 222.50, Trans. Land Comp. 59.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 209.25, Váltó német piacokra (rövid) 194.37, Váltó Bécsre (rövid) 104.67, Váltó Belgiumra (rövid) 3/8, Olasz aranyváltó rövid 1/8, Váltó Svájcra (rövid) 1/8, Csekk Londonra 252.90, Magánkamatláb 2 1/8.

Ozleti tudósítások.

Kőbányai sertéspiacz.

November 7. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felül) 140-142 fillér. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felül sulyban) 152-155 fillér. Fiatal közép (páronkint 251-320 kilogramm terjedő sulyban) 155-157 fillér. Közép (páronkint 240-280 klg.) 162-164 fillér. Könnyű (páronkint 240 klg.) 186-188 fillér.

Sertéslétszám: 1910. évi november hó 4. napján volt készlet 27257 drb. - 1910. november hó 5-én felhajtott 280 drb. - 1910. november hó 5-én elszállított 810 drb. - 1910. november hó 7. napjára maradt készletben 26727 drb. A hizott sertésüzlet irányzata: nyugodt.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfehérvári állatvásár és közvagyonigazgatóságától.) November 7. Előző napi eladatlan maradvány 1103 drb sertés, 33 drb süldő. Mai felhajtás 1054 drb sertés. Összesen 2157 drb sertés, 33 drb süldő. Eladatott 1685 drb sertés, 3 drb süldő. Mai maradvány 472 drb sertés, 30 drb süldő.

Arjegyzés. Zsirtsertés. Öreg I. rendű 350 klg. felüli ételsulylevonással 146-152 fillér. Fiatal nehéz 300 klg. felüli ételsulylevonással 152-158 fillér. Fiatal közép 220-300 klg.-ig ételsulylevonással 156-164 fillér. Fiatal könnyű 120 klg.-ig ételsulylevonással 160-170 fillér. Süldő belföldi ételsulyban 136-140 fillér. (Az árak minden levonás nélkül klgkint ételsulyban értendők.) A vásár irányzata közepes. Az árak változatlanok.

Bécsi vágómarhavásár.

November 7. A st.-marxi központi vásáresernokban ma megtartott marhavásáron felhajtott 2798 drb magyar, 323 drb galicziai, 700 drb németországi. Jegyzések kilogrammonként 65sulyban: Magyar hiz66k6r I-s6 min6s6g6 93-98 fillér. legeljele 101-106 fillér, II. min6s6g6 87-92 fillér, III. min. 68-75 fillér, galicziai hiz66k6r I. min6s6g6 97-103 fillér, legeljele 106-108 fillér, II. min6s6g6 93-98 fillér, II.

min6s6g6 84-92, német hiz66k6r I. min. 100-108 fillér, legeljele 110-118 fillér, II. min. 98-104 fillér, III. min6s6g6 80-96 fillér, legel66k6r 65-87 fillér, silányabb hiz66k6r 63-84 fillér, bika 72-100 korona, teh6n 70-84 korona, bivaly 54-74 korona, 100 kilogrammonként, a fogyasztási adóval együtt.

Budapesti juhvásár.

November 7. Felhajtott 379 drb ju. Árjegyzések: Els6rend6 ürt6 58-64 fillér. Anyajuhok 54-60 fillér. Az irányzat élénk volt, az árak szilárdak maradtak.

KULCSÁR SÁNDOR Bronzárú- és csillárgyár világító testek légszesz-, acetylen és villamos világitásra. Budapest, VI., Dessewffy-utca 8-11. Olcsó gyári árak. Telefon 25-44.

VIZALLÁS.

Table with columns for 'Dátum' (Date) and 'Mérés' (Measurement) for various locations like Schárding, Passau, Linz, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Paks, Mohács, Gombos, Ujvárlak, Pancsova, Orsova, Morva Vég, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszná, Laborcz, Ung, Tloza, M.-Szilget, Tekeháza, V.-Námény, Tokaj, Tiszafüred, Szolnok, Csenger, Győr, T-Bécs, Tittel, Ondova, Hoór, Tapolc, Bodrog, Sajó, Zsolozsa, Hernád, Berettyó, Kőrös, Csusza, N.-Várad, Bolényes, Tenke, Gyuraboncs, Borosjenő, Békés, Gyoma, Gy.-Fehérvár, Branyicska, Arad, Makó, Temes, Lugos, K.-Kostély, Kiszert, Temesvár, Beckserek.

Felelős szerkesztő: PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos: Magyar Újságkiadó Részvénytársaság Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Main financial table with columns: 'BUDAPESTI ERTEKTŐZSDE', 'Mai záró árfolyam', 'PéNZ', 'ÁRU', 'Bankok', 'Takarékpénztárak', 'Gőzmalmok', 'Iparvállalatok', 'Közlekedési vállalatok', 'Sorsjegyek', 'Pénzmenek és váltók'.

Kivonat a hivatalos lapból.

— November 6. —

Kinevezések. A pénzügyminiszter Mosonyi Géza pécsi, Belopotoczky József székesfehérvári, Lendvay József szegedi, Vajda Aron zalaegerszegi és Szakál István pozsonyi adóhivatali pénztárnokokat, ebben a minőségükben és eddigi állomáshelyükön való meghagyásuk mellett, a VII. fizetési osztályba; Kádás József szatmárnémeti adóhivatali ellenőrt, valamint Karsai Efraim tiszarófi, Keresztes József szécsényi, Praefort János nyárádi, Pollner János hódmezővásárhelyi, Floch Antal alsólendvai, Bőjthe József zsolnai, Risztics János malaczkai, Sipos József hátszegi, Szantner József sárbogárdi, Birtalan Sándor németbogsáni, Moder László tokaji, Czárán János temesvári, Dobó András mezőcsáti, Jóó Endre újvidéki, Karel Ferenc miavai, Nemessányi Gyula salgótarjáni, Klaufer Tivadar vinkovci és Magdiics János jaskai adóhivatali pénztárnokokat, ebben a minőségükben és eddigi állomáshelyükön való meghagyásuk mellett, a VIII. fizetési osztályba; Csányi Lajos szatmárnémeti adóhivatali segédet, Rexa László érsekújvári, Péterfi János körösbányai és Schneider Ede bozovicsi ellenőroket, Frankó István nagyváradai és Baráth Károly aradi adóhivatali segédet, Lőrincz Sándor nagyszőlősi és Bánóczy István ezeldőmálki adóhivatali ellenőroket, Jakobovits Lukács nagyszombati, Székely Sámuel szamosújvári, Balogh Bertalan felsőőri, Szabó Antal debreczeni, Balchis János naszói, Tóth Kálmán nagyváradai, Vörös Károly zalaegerszegi, dr. Zakál Károly budapesti, Bernáth Dénes dési, Weinberger József zilahi, Bittner Henrik temeskubini és Bicsérdy Béla fogarasi adóhivatali segédet, Zlokas Mihály kaproncazi adóhivatali ellenőrt, Kovács János zágrábi adóhivatali segédet és Mojsilovics Miklós otocsuzi adóhivatali ellenőrt, ebben a minőségükben és eddigi állomáshelyükön való meghagyásuk mellett, a IX. fizetési osztályba, Plander Ernő beregszászi, Takáts Béla losonci, Körtvész József alsólendvai, Popp Sámuel fogarasi, Poznanovics Dusan ioki, Szőke Adolf belényesi, Gerő Miksa nyiregyházi, Winternitz Ferenc puhói, Tary Dező balassagyarmati, Kovács Mihály sziszei, Gavrilovics Miklós zágrábi, Illés Andor edelényi, Burger Mihály nagyenyedi, Horváth Zoltán brassói, Kubice Ignác csacszai, Nutin Ágoston győri, Borkomán György kiskőrösi, Tömösközy Emil eszékovi, Karner Miklós balassagyarmati, Géressy Gyula szentesi, Sennovitz Jenő szegedi, Kiss Dénes tordaí, Bedits György orsovai, Hammang József nagyikindai, Merényi József vágyújhelyi, Zapotoczky Miklós homonnai, Erményi József perlaki és Bárdos Armin zombori adóhivatali tisztet, eddigi állomáshelyükön való meghagyásuk mellett, a X. fizetési osztályba adóhivatali segédet;

a vallás- és közoktatásügyi miniszter Lenhardt János okleveles tanítót a sándorfalvi (volt határvizdéri) községi elemi iskolához rendes tanítónak;

az igazságügyminiszter dr. Seeborg Béla miskolci törvényszéki joggyakornokot a beregszászi törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

Athelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Schiller Irma székelyudvarhelyi állami polgári leányiskolai igazgató-tanítónót eddigi minőségében az ipolyvári állami polgári leányiskolához, Nemes Erzsébet turkevei állami polgári leányiskolai segéd-tanítónót eddigi minőségében a hosszafalusi állami polgári leányiskolához, Bárány Margit hosszafalusi állami polgári leányiskolai segéd-tanítónót eddigi minőségében a budafoki állami polgári leányiskolához, Biró Géza szelevényi állami elemi iskolai tanítót a kunszentmártoni állami elemi iskolához eddigi minőségében;

az igazságügyminiszter Moys Pál szelistei járásbírósi jegyzőt a nagyszombati törvényszékhez, dr. André Ágoston nagyszombati törvényszéki jegyzőt a nagyszombati járásbíróshoz; Szarka László nagyszombati járásbírósi irodatisztet a nagyszombati törvényszékhez, Gergely István bácsalmási járásbírósi irodatisztet a marczali járásbíróshoz, Drágos Oktávián nagyszombati törvényszéki irnokot pedig a nagyszombati járásbíróshoz helyezte át.

Meghívás. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Killyéni Erzsébet hosszafalusi állami polgári leányiskolai rendes tanítónót a székelyudvarhelyi állami polgári leányiskolához helyezte át és ideiglenesen megbizta az igazgatói teendők ellátásával; a belügyminiszter a szombathelyi állami gyermekmenhelynél a másod-orvosi teendők ellátásával dr. Wurmfeld Zoltán szombathelyi gyakorló orvost bizta meg.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter Reiner József győngyösi lakos saját, valamint Kornél és György nevű kiskorú gyermekei Adácsira, kiskorú Nagy Zsigmond mikolai lakos Szabóra, kiskorú Schönberg Andor kálvisejéni lakos Szenesre, Schwarz József budapesti lakos Sebőkre, Rosenberger Mátyás budapesti lakos Rózsavölgyire, Stern Salamon sátoraljaújhegyi lakos saját, valamint Miklós és Tibor nevű kiskorú gyermekei Szántóra, Pichna Béla verébhegyi lakos, valamint József, Anna, Gizella, Béja, László, Rezső, Géza és Ernő nevű kiskorú gyermekei családi nevének Patákira kért átválttatását megengedte.

Pályázatok. A ménésbirtokok és a gödöllői koraauradalom gazdasági tisztviselőinek létszámában több gazdasági gyakornoki állásra három hét alatt lehet beadni a kellően felszerelt folyamodványokat.

A kiváló bór- és lítiumos gyógyforrás
SALVATOR
 vese- és hólyagbajknál, köszvénynél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál kitűnő hatás.
 Főraktár Budapest: ÉDESKUTY L.-nél.

GÁRDÁHUSZÁROK

— REGÉNY. —
 Irta: E. SCYRBON.

Még ugyanaznap este a lovasok, — velük együtt mi is Austerlitzhez érkezünk, de a tábornok jóval a falun túl ütötük fel. Mindnyáján ott voltunk, csak a lovas gárda maradt vissza, hogy őfelségét kísérhesse. Este a tábornokot meg lehetett gyújtani, s ebből arra következtettünk, hogy az ellenségnek még se híre, se hamva, azt gondoltuk, hogy másnap már tovább megyünk ismét. Az éj folyamán, mikor a tűz mellett üdögléttünk, minduntalan érkeztek futárok s már tudtuk róla, hogy az oroszok mintegy két napi, az osztrákok másfél napi járőrföldnyire vannak. Az éj folyamán egyre-másra érkeztek tüzezek és gyalogosok Brünn felől s hajnal felé már szekerészeket is láttunk. Harmadikán hajnalban végre megérkezett őfelsége is a lovas gárdával s a tábornoki karra. Nekünk kurasziroknak meg ugyanazon nap reggelén tovább kellett előrenyomulni Nikolsburg felé. Alig hagytuk el azonban a közbeeső majorokat, kiküldött őrségeink mindenfelől jelentették, hogy osztrák lovasokkal találkozottak. Még ugyanaznap több kisebb csatározásban volt részünk s avéül, hogy Nikolsburgot elérhettük volna még a délután folyamán visszatértünk, azóta már előretolt táborhelyünkre. Másnap, december elsején a közeli dombok tetejéről már láthatók voltak a szövetségeseink sátrai s az előőrsök minduntalan harcra keveredtek. Ugyanezen nap estjén a császár személyesen végigjárta az egész tábornokot, s úgy intézkedett, hogy nekünk ismét tovább kellett vonulnunk. Hajnalban állapodtunk meg s parancsot kaptunk, hogy teljes készletben kissé megpihenhetünk. Még sötét volt mindenfelé

s bizony, az ember nem igen tudott eligazodni, vajjon merre van. Lovainkról leszállottunk, de a kantárszárát állandóan kezünkben tartottuk, hogy bármely pillanatban indulhassunk. A legények kedve felséges volt. Egy kissé ugyan izgatott mindnyájunkat a dolog, mert tudtuk, éreztük, hogy igen nagy esemény fog elkövetkezni. Már kezdett derengeni a keleti láthatár, mikor a mögöttünk emelkedő dombtetőn megszólalt az első ágyú. Lenn a sík mezőn erre megmozdultak az alvónak látszó tömegek. Kitűnő helyen voltunk, bár kissé távol az ellenségtől, de azért jól láttuk az osztrák felérkabatosokat, a tulajdonos pedig a zöldkabatos oroszokat. Hátuk mögött terült el az austerlitz-i tó, oldalt az osztrákok felén pedig egy hegy zárta el a síkságot. Az első ágyulövés után egy pillanatig csönd volt, aztán egyszerre belefújnak a trombitákba. A tulsó fél is megmozdul. Nagyon jól látjuk, amint a gárdagranátosok elindulnak, amint találkoznak a fehérekkel. Már felhangzik a puskaropogás. Egyre erősebben s egyre több helyről. Tul az oroszok felén látjuk, amint a feketéllő ellenséges négyzögből kiválik egy óriási lovas-tömeg s megindul, előbb lassan, aztán mindinkább gyorsabb ütemben mifelénk. Az ördögbe is, gondoltuk most kellene nekünk menni. Mindenki izgatottan ült a nyeregben s kész volt az indulásra, de kolonunk szilárdan állott, mint a fal. Az ezredes ur végiglovagolt előttünk, s annyit mondott: — Fiaim, aztán csak legyetek bátrak! — Vártunk, vártunk, izgalomunk egyre növekedett, de a parancs az indulásra még nem érkezett meg. A kozákok pedig rohanva közeledtek gyalogosaink felé. Mindenkiünk izgett-mozgott a nyeregben, s kidüllesztett szemmel néztük, hogy mi következik. Még hatszáz lépés. Mi az ördög, gondoltuk, a gyalogság nem tüzel rájuk. E pillanatban felhangzik egy előttünk jól ismert hang, ezüst csengésű trombita, a következő pillanatban már látjuk, amint az erdőcske

IDŐJÁRÁS.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése.

Hazánkban tegnap országsszerte kiadós esőzések voltak, amely az éjjeli órákban szünni kezdett s reggelre nagyobbbrészt kiderült; a csapadék mennyisége általában 10—20 mm. között ingadozott s egyes kisebb területeken (Máramarosn., Tenger-mellék) elérte a 40—50 mm.-t is.

A hőmérséklet északnyugatról tetemesen süllyedt. A maximum 21 fok C volt az Alduna környékén (Bavaniste), a minimum —0.8 fok C az északnyugati határokon (Rajeczfürdő).

Prognózis a következő 24 órára:

Változékony idő várható, elvélve esővel és lényegtelen hőváltozással.

Állomás	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és erője	Párhózat		Csapadék mm.		Hőmérséklet	
				mm.	%	max.	min.	max.	min.
A-Bonyán	50.3	7.4	E	2	4	4	15	6	4
Ungvár	50.2	4.7	SE	1	0	19	13	4	4
Késnárk	50.5	1.5		2	3	11	10	1	4
Losoncs	52.3	4.2	E	2	1	24	9	4	4
Ónyava	53.7	1.4	SE	1	2	8	14	1	1
Budapest	51.9	3.9	NE	1	0	7	14	4	4
Herény	55.4	0.2		0	14	11	0	0	0
Keszthely	55.6	2.8		0	15	13	2	2	2
Pécs	55.5	3.6	E	2	2	12	16	4	4
Zágráb	56.0	5.8	E	2	0	14	18	6	6
Fiume	54.5	6.5	N	2	1	9	15	6	6
Szeged	50.8	5.5		4	14	19	5	5	5
Temesvár	52.7	4.3	NE	0	11	16	4	4	4
Nagyvárad	53.3	5.8	NE	5	4	16	20	5	5
Kolozsvár	50.2	5.0		4	1	18	7	7	7
Nagyszomb.	49.8	7.4	E	3	0	2	19	7	7
Szatmár	—	5.1	NE	2	4	16	15	5	5
Eger	—	4.6		0	20	12	4	4	4
Arvaváralja	—	5.5	NE	0	2	25	7	2	2
Selmeczbánya	—	5.5	N	2	1	21	9	0	1
Komárom	—	1.4	E	2	0	6	18	1	1
Moson-Ovár	—	1.3		2	4	8	11	1	1
Sopron	—	2.8	W	1	0	21	14	8	8
Eszék	—	10.0		0	0	21	14	8	8
Cirkvenca	—	8.6	E	4	0	28	18	3	3
Berecsen	—	5.1	SE	4	0	20	16	4	4
Kecskemét	—	4.0		4	4	10	15	8	8
Orosháza	—	4.2	E	3	4	10	15	4	4
Arad	—	4.5		3	8	17	19	5	5
Zombolya	—	5.1	N	3	4	12	18	4	4
Verecs	—	5.8	SW	1	4	28	20	6	6
Orsova	—	10.1	SE	8	4	2	15	8	8

EGYETERTÉS
 politikai napilap.
 Kiadóhivatali igazgató: PAJOR MÁTYÁS

alól, melynek az oroszok épp oldallal kerültek, vágatva törtet elő a lovasgárda. Hamar összegabajodtak, s most már beleveggyült az ütőközbe az egész vonal. Ekkor azonban a mi szemlélődésünknek is vége szakadt, megjött a várvavárt parancs, s a mi ezredünk is megindult izgatottan tele harci vágygyal eget rengető hurrákiáltásban törve ki. Még semmit sem láttunk, de érezte mindenkiünk, hogy pillanatról pillanatra közelebb érkezünk a czelhoz, mert alig értünk ki a hepehupás talajról az egyenes, sík mezősegre, máris közénk esapott az első gránát. Az ezred bal szárnyát érte, s az én századom egy pillanatra megzavarodott. A harmadik sorban, melynek legszélén lovagoltam, egyszerre két paripa ágaskodott fel s aztán összergyott. A rést töltések be, kiáltottam hátra, de ugyanakkor láttam, hogy néhányan belebotlanak az elhullottak tetemeibe. Hurrá! hurrá! ordították a legények s talán észre sem vették az osztrák tüzérség üdvözlését. Kardjaikat előrenyújtották s örületes iramban vágattak. Még mindig nem láttunk semmi ellentállást magunk előtt. A következő perczben azonban, mikor elhaladtunk egy kicsiny emelkedés fölött, mintegy négy száz lépésnyi távolságban a füstgomolyból kibontakozott előttünk a fehérekabatosok négyzöge. Hurrá! ordítottuk s az osztrákok sortüzzel feleltek. Egy pillanatra a sorok megtorlódtak előttem, de gondolkodni már nem volt idő. A következő pillanatban már hullatorlaszon nyomultunk fel a szuronyok felé. Semmit sem láttam már, de azt megéreztem, hogy a mellettem álló káplár lova megbotlik s szinte magával ránt engem is. Vágtam. Egy csákö ketté hullott. Aztán újra egy. A gyalogosok tömött sora mintha megirogna. Nem tarthatott sokáig a dulakodás. Egy tiszt vágatott el mellettem tulharsogva a zsvajt. Vissza! vissza!

(Folyt. köv.)

Sneidig egyenruhák

legjutányosabban

Blum Sándor

elsőrangú egyenruházati intézetében ::
Budapest, IV. Váci-utca 15

Gőzeke acetylen-lámpák

éjjeli szántásoknál gőzekre alkalmasak, mert nappali fényt adnak.

Automobil-lámpák

kézi-, kocsi-, kocsirod-, pózna-, asztali-, udvari-, kerü-, istálló-

Acetylen-lámpák

Bárdi József

részvénytársaság.
Budapest, VI. Liszt Ferenc-tér 15. sz.
Sürgőnyeim: Pneumatik.
Arjegyzék kívánatra legyen és bérmentve.
Telefon 16-28.

Az őszi és téli nyakkendő újdonságok, Eorsalino kalapok, ita ozilinderek, Liohtmann cipők, angol kabátok stb. megérkeztek.

Fownes keztyük

SÓS BERNÁT uridivatháza

Budapest, Andrassy-ut 50. Oktogon.
Telefon 178-60. Telefon 178-60.

Legnagyobb Osztálysorsjegy-üzlet.

Török A. és Társa

Bankház R. T. Budapest.

Központ: IV., Szervita-tér 3/a. Saját palota. Telefon 3-49.

TÖRÖK

Flókok:
VI., Teréz-körút 46. Telefon 24-27.
V., Váci-körút 4. sz. Telefon 11-58.

Az I. osztályú sorsjegyek ára:
1/1 sorsjegy K 12.—
1/2 " " 6.—
1/4 " " 3.—
1/8 " " 1,50

Az alant jegyzett számokat különösen ajánljuk:

Adal	4145	Berta	34491	Gábor	70926	Jakab	101450	Lipót	105362	Ottó	83967
Áron	23523	Bertal.	65355	Géza	96433	Janka	19814	Lőrincz	46879	Ód'n	103980
Ánes	53095	Blanka	91383	Gizella	10235	Jaños	42806	Lujza	82016	Pál	25849
Aladár	83763	Borbála	623	Gusztáv	40772	Jenő	89454	Mária	105363	Paula	53978
Alajos	104984	Boriska	37418	Gabriel	72213	Jolán	10322	Malvin	24214	Péter	84122
Albert	4729	Daniel	65555	György	96617	Józsa	22286	Manó	48032	Rozsa	109501
Alfréd	32956	Ede	92157	Gyöző	11924	Jósef	43009	Marijt	53111	Róbert	4145
Andor	58003	Elek	6538	Gyula	41305	Juliska	81196	Mária	106302	Robt	2323
András	86059	Erzséb.	88176	enrik	4305	Kálmán	20530	Markus	24235	Rózika	53095
Anna	5470	Etel	68977	Herman	92281	Karolin	103237	Marta	48041	Rudolf	35763
Antal	32206	Eiomér	93509	Hugó	12193	Károly	43024	Marton	53322	Sándor	4729
Aranka	86083	Enil	34241	Ibolyka	42000	Katalin	81121	Matild	10730	Sanu	10384
Arnold	5599	Emilia	6409	Ida	78152	Klára	105216	Mátyás	25930	Sarota	2296
Árpád	34348	Emma	9522	Ignác	100681	Kornél	20990	Mihály	51890	Simon	58003
Balázs	59572	Endre	3858	Ilona	12240	Lajos	44561	Miklós	53537	Szeréna	36059
Bálint	88976	Ernesz.	8467	Imre	42609	László	81911	Miksa	26218	Szidon.	4460
Bella	5629	Ernő	70835	Iren	73660	Laura	106246	Mor	51503	amás	32263
Béla	34344	Ferenc	96426	Irma	101355	Lenke	21610	Nina	87375	Teréz	58253
Benedek	68800	Frigyes	9874	István	12409	Ferenc	45651	Olga	10018	Valéria	56083
Béni	9063	Fülöp	4074	Izabella	42619	Flóra	81941	Oszkár	26231	Zoltán	5799
Bernát	6108	Fülöp	9874	Izidor	79570	Franci.	24014	Ottília	52446	Zsigm.	34848
										Zsófia	59372

Kérjük b. megrendelését postafordultával hozzánk beküldeni, mivel ezen számok gyorsan elkelnek.

KÜLÖNFÉLÉK.

Bucus.

Hollandból.

Hajónk már indulásra készen...
Töröld le omló könnyedet.
Ne sírj! Ne sírj! Ez ugy fáj nekem...
— Isten veled! Isten veled!

Nézd a királyok is elmennek...
S ha jó majdan a kikelet,
Velük együtt én visszatérek...
— Isten veled! Isten veled!

... Tavasz, nyár, ősz mult el azóta...
Ne várd, leánya, kedvesed.
A sirályokkal nem tért vissza:
A tenger völégénye lett...

Benaecsek Teréz.

(A föld leggyülelőbb törzse.) A „Civitta Catolica” című olasz egyházi folyóiratban Camisa páter olasz misszionárius hosszú cikket közöl a korgaz néptörzsről, mely Nyugat-Indiában él. Azt mondja erről az Indiában legutáltabb nézfajról, hogy semmivel sem piszkosabb a többi indiai fajnál és hogy szorgalmas, egészséges és takarékos. Honfitársaik mégis annyira gyűlölik őket, hogy nem áll szóba velük még a legutolsó koldus sem. Szétszórtan, kis csoportokban élnek és pálmakvetlekből készült kunyhóikban éhségtől, szomjúságtól gyötörtén, ruhátlanul fetrengenek. Estére rendszerint annyira elgyengültek, hogy szólni sem képesek. Amikor az angol kerületi kormányzó megtiltotta, hogy ruhátlanul járjanak, akadtak jóságú emberek, akik kendőt, vásznat ajándékoztak nekik. E nyomoruságos ruhadarabokkal azonban tilos volt nyilvánosan mutatkozniuk, mert a braminok szemtelenségnek minősítették, hogy egy korgaz ember öltözködni merészel. Egyszer megverték az utczán egy felöltözött korgazt. Egy csoportuk az andekek, annyira gyülelotes, hogy rákényeztetették egy vasdedőnynek a nyakukban való viselésére. Ervetlen házba sem szabad belépniük, de még házfallhoz is tilos támaszkodniuk. A korgazoknak nincs se ivó-, se mosdóvízük, mert nincsenek

forrásaik és mégis bántalmazzák őket, ha más ember kutyájából vagy nyilvános kutból merítenek. A szomjúságuk oltására kénytelenek távolos fölyökhöz vándorolni.

(A modern kalap a bíróság előtt.) A londoni bíróság előtt egy fiatal leány jelent meg néhány nappal ezelőtt, akit tanuként idéztek. Az arczából azonban semmit sem lehetett látni, mert teljesen eltakarta azt a különben igen szép és divatos, de hatalmas szárnyú kalapja. Az érdemes bíró haragosan nézett a bizarr fantáziájú divat remekét, és rászólt a kisasszonynak: „Hajtsa hátra a kalapját!” A fiatal hölgy engedelmességet és most csakugyan látható lett egy darabka az orrából, a bíró azonban nem elégedett meg ennyivel és újból megszólalt: „Nem láthatom a szemét, pedig egy ilyen esetben a szem a lélek tükré!” A karima megint féljebb csuszott néhány vonalynival. „Jó lesz!” „Nem” — volt a zordon válasz — „az arca sötét homályba burkolt a karimától és még mindig nem láthatom a szemét.” „Már nem tudom hátrább tolni a kalapom”, védekezik a fiatal hölgy. „Kegyed nagyon nyakas, kisasszony!” „Akkor lévesszen a kalapom.” „Nem, a bíróság előtt nem akarok nő fedetlen fövel látni.” A tanu már kihuzta a kalaptűt, azonban mégis engedett a rábeszélésnek és sok fáradság árán sikerült a kalapszörnyeteget olyan helyzetbe állítani, hogy a hatalmas karima alatt látható volt valami, amit esetleg szemnek is lehetett gondolni.

(A világ legkisebb dinamoelektromos gépe.) A párisi akadémiában Charpentier bemutatott egy mesterművet, melyet Trovet műszerész készített. Ez parányi dinamogép, amely 15 mm. magas, 15 mm. hosszú és 13 mm. széles. Sulya mindössze 7 gr. A mágnesek tekercselése 0.05 mm. vastag, selyemszigetelésű drótból készült és 600 menetből áll. Az armatura átmérője 6.2 mm., a tengely, melyre az armatura fel van ökelve, a csapoknál mindössze 0.5 mm. vastag. Az armatura tekercselése 1.67 m. hosszú, 0.05 mm. vastag drót. A kollektor és a kefék apró részekből állanak. Éppen ugy, mint a nagy gépeknél. A kefetartók elmozdíthatók, úgy, hogy azokat a szikrától mentes helyzetbe lehet állítani. Az összes részek aszvarokkal vannak egymáshoz trósitve, tehát forrasztás nincsen a gépen. Charpentier a gépet bemutatásakor mint motor járatta: üres járás alkalmával a fordulatok száma felette nagy és ilvenkor olyan zümmögő hangot ad, mint a repülő rovarok. A

gép kis zsebakkumulátorral táplálva 0.2 ampéret fogyasztott, mikor feszültségét 3.5 voltak mérték.

(Amerikai csodagyermek.) Egy Bostonban megjelenő újság szerint a Kentuckyban fekvő Hopkinsville városban egy csodagyermek él, aki hipnotizálni tudja saját magát és mint ilyen, bár alig tud írni és olvasni, egyike a legkiválóbb orvosoknak. Nemrégiben dr. Wesley Ketcham értekezett e csodálatos jelenségről a bostoni orvosgyüleületben s előadta, hogy a fiut több betegéhez elvitte, ahol hipnotikus álomban adott diagnózisának helyessége valóban meglepte. Elmondta azután egy fiatal leánynak az estét, akinek betegségét az orvosok gyógyíthatatlannak mondták. Elvitték hozzá a hipnotizált fiut, aki rögtön megállapította a diagnózist, s megadta a beteg kezelésére vonatkozó utasításokat is. Az orvosok abban a hiszemben, hogy ugy sinez már mit részkirozni, követték az utasítást s csodák csodája, a beteg három hónap mulva maik-egészséges volt. — Ilyesmi is csak Amerikában eshetik meg.

(Megadóztatott libák.) Mislovitz városka előljárósága igen fura adót eszelt ki mostanában. Mostanában naponként sok ezer Márton-ludat hajtának keresztül Magyarországból és Oroszországból. Természetes, hogy egy ilyen átvonulás után az utcáknak nem a legtisztábbak, az előljáróság tehát kénytelen volt napszámokat kirendelni az utcák megtisztítására. Ez azonban olyan rést ütött a városi kasszában, hogy a magisztrátus urai gondolkodni kezdtek, milyen módon szabadulhatnának a kellemetlen kiadástól. Most olyan előterjesztést tettek, hogy minden a városon áthajtott liba után egy pfennig tisztítási illetéket rójjanak ki. Ha elfogadják ezt az adónemet, ugy egész tekintélyes jövedelmet jelent, mert a főszekerésben naponként tíz-tizenöt ezer libát hajtának keresztül a városkán.

(Esketés fonográfal.) Newyork államában egy protestáns pap leánya az esküvője előtt állott. A fiatal leány azt kívánta, hogy a legjobb barátjának öksatyja, aki pap, eskesse meg. Ez a pap azonban halálosan megbetegedett. Hogy a leány kívánságának mégis eleget tehessen, a halálos ágya mellé fonográfot tétetett és a készülék tölcserébe bemondotta az esketöbeszédet. Ezután nyugodtan meghalt. Az esküvő ugy ment végbe, hogy a pap helyét a fonográf foglalta el, mely pontosan reprodukálta az elhunyt pap esketöbeszédét.

SZINHÁZAK.

Kedd, 1910. november 8-án.

NEMZETI SZINHÁZ

A balga szüz.

Színmű 4 felvonásban. Irta: Henry Bataille. Fordította: Abrányi Emil.

Személyek:

De Charance herceg Gál
De Charance K. Hegyesi M.
De Charance Diane Paulay E.
De Charance Gaston Dezső
Armaury Marcel Odry
Armauryne P. Márkus E.
Roux Abbé Pethes
Ketty Kelemen M.
A herceg titkára Szőke
Fő pincér Balassa
Második pincér Sugar
Lucy Munkácsi M.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

VIGSZINHÁZ

A kormánybiztos.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Guthi Soma.

Személyek:

Gróf Tállay Tanay
Lenke, a felesége Makay M.
Gábor Tapolczay
Mária, a felesége Gázi M.
Báró Kelemen Szerényi
Tuzár Mihály H. gedus
Gáspár Fereny
Czakó Barna Ditrői
Czakó Samu Vendrey

Kezdeté 1/2 8 órákor.

M. KIR. OPERAHÁZ

Ünnepi nyitány.

Ezt követi:

Brankovics György.

Eredeti dalmű negy felvonásban. Zenéjét írta: Erkel Ferenc. Szövegét Obernyik drámája után írta: Ormay és Odry.

Személyek:

Brankovics György Takáts
Gerő Pichler
István Payer M.
Lázár Szendrői
Szőke Kornai
Hunyadi László Kertész
H. Murad Arányi
Cséhi Hegedűs
Első nemes Erdős R.
Második nemes Venczell
Első szolga Kerész O.
Második szolga Ney B.
Haremor Dálnoki
Apród Hirdy H.
Mara Medek Anna
Frusina N. Valent

Kezdeté 7 órákor.

VARSZINHÁZ

Constantin abbé.

Vígjáték 3 felvonásban. Irta: Halévy Cremieux és Decourcel.

Személyek:

Constantin abbé Ujházi
Jean Raynaud Garamszeghy
P. de Lavardens Mészáros
De Larnac Hajdu
Be nard Gabányi
Scotts Cs. Alszeghy
Miss Bettina P. Varadi A.
Lavardensné Helvey L.
Paulina Csillag T.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

Fővárosi Orfeum

VI., Nagymező-utca 17. sz. Waldmann Imre igazg.

Esténként

különlegességek előadása

Kezdeté 8 órákor

Minden vasárnap és ünnepnap

két előadás,

Bővebbet a falragaszok.

Az előadás kezdete este 8 órákor.

A téliertben reggel 5 óráig VÖRÖS ELEK cigányzenekara hangversenyez.

Royal Cabaret

Erzsébet-körút 31. szám.

Telefon 110-22.

Telefon 110-22.

Minden vasárnap délután 3 1/2 órákor

családi délutáni előadás mérsékelt helyárral

Óriási „fehér“ műsorral

Fölép a Niard csoport a legkaprázatosabb akrobata szám. Charles Baron liputi állatseregletével, a 8 Marvel tány angol énekekkel és táncokkal, az egész színtársulat és még 12 elsőrangú attrakció.

Hubert Tezsgő

HUBERT J.E. cs. és kir. udv. szállító POZSONY

Most jelent meg!

MIKSZÁTH-ALMANACH

az 1911. évre.

Szerkeszti: HERCZEG FERENCZ.

Tartalom:

Előszó Herczeg Ferencztől.
Haldokló. Irta: Ambrus Zoltán.
Pók Dóra. Irta: Bródy Sándor.
Schullerus ur Nagyszébenből. Irta: Farkas Pál.
A vizit. Irta: Móricz Zsigmond.
A galambok. Irta: Scossa Dezső.
A maláji tündér. Irta: Szini Gyula.
Zengő lótszok. Irta: Hevesi József.
Himfy szerelmei. Irta: Pekár Gyula.
Néha az ember feledékeny. Irta: Gárdonyi Géza.
Az igazi. Irta: Lőrinczy György.
A kulturpalota. Irta: Sas Ede.
Árnyékok. Irta: Lovik Károly.
Menekülés. Irta: Vértessy Gyula.
Emma hercegnő. Irta: Szomaházy István.
Holdas éjjel. Irta: Herczeg Ferencz.
A rekeszek. Irta: Mikszáth Kálmán.

Ára diszkötésben 2. — korona.

Kapható minden könyvkereskedésben valamint a kiadónál SINGER és WOLFNER könyvkereskedésében. Budapest VI., Andrássy-ut 10. szám.

BRETT SAROLTA

Tisztelettel értesitem az előkelő hölgyvilágot, hogy **Parisi-utca 2. szám** alatti közismert női kalap szalonomat tetemesen kibővítve, egy párisi mintára készült új emeleti nagy szalonnal megnagyobbítottam.

Az őszi és téli divat legutolsó kalapujdonosságainak megtekintését tisztelettel kéri

Brett Sarolta, Párisi-u. 2.

Aki még nem kapta meg az **50-ik idényértésítőnk**et, kérje annak bérmentes beküldését.

BUDAPEST, V., Fecsi-utca 6. KUNZ ÁRUHÁZ

TOST és MOLNÁR

kereskedelmi-, díszítő- és tájkertészete

BUDAPEST, VII. ISTVÁN-UT 50.

Elvállal ablak és erkélydíszítéseket. Kertek, parkok tervezését, alakítását, fenntartását. Alkalmi és állandó díszítéseket. Téli kertek berendezését, minden szakba vágó munkát.

Telefon: 83-75. Telefon: 83-75. Külső telep: Gyarmat-utca 25.

Tokaji bortermelők Társ. R.-T. Tokaj.

Elnök: **Herczeg Windischgrätz Lajos.**
A legmegbízhatóbb beszerzési forrása a felséges tokaji szamorodni és aszu-boroknak.

Próbarendelésre alkalmas csoportok:

1 posta kosár: 1 palack 0.7 lit. 1904. évi kiváló szamorodni bor; 1 palack 0.7 lit. 1901. évi zamatos szamorodni bor; 1 palack 0.5 lit. 1904. évi 2 puttonos aszu; 1 palack 0.5 lit. 1901. évi 4 puttonos aszu ... K 12.70

Ládában:

20 palack 0.7 literes 1904. évi tokaji szamorodni bor ... K 46.-
12 palack 0.5 literes 1904. évi tokaji 2 puttonos aszu bor ... K 40.80
20 palack és pedig: 10 palack 0.7 literes 1904. évi szamorodni bor és 10 palack 0.5 literes 1904. évi 2 puttonos aszu bor ... K 52.-

Hordóban:

40 liter 1908. évi tokaji asztali bor ... K 60.-
60 " 1907. " " pecsénye bor ... K 72.-
60 " 1904. " " szamorodni bor ... K 90.-
60 " 1901. " " szamorodni bor ... K 133.-

A csomagolásért, hordóért és ládáért semmit sem számítunk fel. A megrendelő vasúti állomásig bérmentve küldünk minden rendelést. Részletes árjegyzékkel szívesen szolgálunk.

Viszonteladók kedvezményben részesülnek

Telefonszám: Tokaj 5.

MAGYAR-NORVÁT TENGERI GŐZHAJÓZÁSI R.-T.

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül 4 gyorsjárat Fiuméből Zara, Spalato, Gratos (Ragusa), Curzola, Casteinuovo és Cattaróig. Az utazás tartama Gratosig csak 20, Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Venecia: hetenként hat gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként három gyorshajó oda és vissza.

Ezen gőzök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyancsak Velencében és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak és pedig Róma, Napoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé.

A gőzhajók modern kényelemmel, halofűtőket, kitérő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak berendezve.

Bővebb felvilágosítást nyújt a Központi Menetjegyiroda, Budapest, (V., Vigadó-tér 1.) és annak összes magyarországi fiókirodája.

MARGIT GYÓGY-FORRÁS

(Bereg megye)

a gyomor, belső, húgyhólyag, s különösen a légzőszervek hirtelen bántalmainál igen jó hatású még akkor is ha vérzések esete forog fenn

Megrendelhető: Édeskúty L.-nél Budapest és a forrás kezelőszéknél Munkácsán.

ROYAL ORFEUM

ERZSÉBET-KÖRÚT 31. TELEFON 110-22

A novemberi műsor is kitünő.

Minden este pont 8 órákor

Legelsőrangú színházi és variété-előadás.

Zeró hácsi a legkacagtatóbb bohózat. Les Niards fantasztikus új kreációja: „At home.“ The 8 Merry Marvel's angol bakfisek. Charles Baron liputi állatseregletével. A palatinus lánya, operett. Azonkívül: A dárdárda, a balga szüz, Huzdrágaság, stb. stb. Solti, Szécsi, Sarkadi, Tábori, Varjas új színdarabok. — Új kuplék, színpadi tréfák és 8 elsőrangú attrakció. Kitünő vendéglő, mérsékelt árak. Minden vasár- és ünnepnap 2 előadás, délután 3 1/2 órákor mérsékelt, este 8 órákor rendez helyárral. A téliertben éjjelkor Royal-Cabaret. 40 új tánc- és ének-attrakció. Ball, mabilie, ének, táncmulatság és cigányzene hajnali 5 óráig.

FOLIES CAPRICE

Téli helyisége: Révay-utca 18. szám.

Igazgatók: Leitner és Kelell. Főrendező: Rott Sándor. Telefon: 14-22. Telefon: 14-22

Az előadás kezdete 1/2 9 órákor.

9 1/2 órákor! Ma Ujdonság!

„Csütörtök“

Bohózat 1 felvonásban. Irta: Satyr. Rendező: Rott Sándor. Végül 11 órákor! Ujdonság!

„Vaterfreuden“

Bohózat 1 felvonásban. Irta: Schmidt Berthold. Rendező: Springer Armin.

Jegyek elővételben a nappal pénztárnál d. e. 9-1-ig és d. u. 3-6-ig. — Konti különlegességi tőzsde, Andrássy-ut 28. és Sopronyi nagytőzsdeben, Rákóczi-ut 1. szám. 12 óra után az I-ső emeleti Casino de Parishes a világ legelső ének- és táncszámok fellépése.

Szén és kocsz nagyban és kicsinyben Salamon Jakob és Tsa cégénel

Budapest, V., Erzsébet-tér 5. sz.

Telefonszámok: 73-96, 73-97, 73-98.

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1910. november 8-án.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Karenin Anna.

Dráma 4 felvonásban. Irta: Tolstoj után Guirand.

Személyek:

Karenin gróf Sebastyán
Anna, a feleség G. Kertész E.
Oblonszki herceg Kertész E.
Wlonszky gróf Göth
Mackaja grófné Mészáros G.
Cherbatzky herceg Rétheli
Serpuchovszky herceg Pártos
Lavin Papp
Kitty Tóth I.
Tverszkoi hercegnő Csutai J.
Norisziona grófné Harmath I.
Szomatov Huszár
Szomatovné Zala K.
Jachvin hadnagy Vándori
Machotin Thuroczy
Tábornok Dobi
Nasztia P. Tárnoki G.
Sergiusz Lakos V.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ

Balkáni hercegnő.

Operette 3 felvonásban. Irta: Frederick Lonsdale és Francke Curson. Zenejét szerzte: Rubens A. Pál.

Személyek:

Stefánia hercegnő Petrás Sári
Sergiusz Király
Eorsics miniszter Csizer
Zselika Kormos I.
Hein aherceg Latabár
bláz Rátkai
Migda Várdi III
Heinrich pincér Boross
Olga udvarhölgy Szalai M.
Hadnagy Fethő
Emil Baasz

Kezdeté 1/2 8 órákor.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

A haditengerészet.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

Fővárosi Városi Színház

Külvárosi templával.

Don Juan hadnagy.

Operetta felvonásban. Irta: Jenbach Béla és Pohl Róbert. Zenejét szerzte: Korolányi Frigyes.

Személyek:

Ddgar de Foutauges Földes
Marquis Horace Kabók
Dorothée Hidy I
Biribi Szalay
Magot, feleség Kury Klára
Madeline Hudacsek N.
Honamour Fekete
De Lansac Kalocsay
De Grammont Nagy
De St. Luce Kovács
Lambert, fogadó Kalér
Claire Károlyi L.
Fanchette Kelemen E.
Urbala, apród Kalocsay K.

Kezdeté 1/2 8 órákor.

ROYAL-ORFEUM

VII. Erzsébet-körút 31.

Este pont 8 órákor

Legelsőrangú színházi és variété előadás.

Zéro bácsi

a legkacagtatóbb bohózat.

Les Niards

fantasztikus új kreációja: „At Home”

The 3 Merry Marvell's

angol bakfisek.

Charles Baron

Illiputi állatseregletével.

A palatinus leánya

operetta.

Szalontay, Szécsy, Palásthy, Solti, Bársony, Sarkadi, Varcas, Tihanyi, Németh, Tábori stb.

Teljesen új szolók, új kuplék színpadi tréfák és 8 elsőrangú attrakció.

Minden vasár- és ünnepnap 2 előadás: délután 3/4 órákor mérsékelt, este 8 órákor rendezés helyaráikkal.

105572, 54122,

3157, 39621,

63992, 92565.

Fenti számok

még ezideig nagyobb nyere ményvel kisorsolva nem lettek és minthogy nagy a valószínűség, hogy nagyobb nyere ményvel még eddig ki nem húzott szám nyeri meg a

Főnyere mény

ajánljuk e számok közül választani és **sürgősen** megrendelni, mert a nagy kereslet folytán ezen számokat csak néhány napig tartathatjuk fenn. — A valószínűség igen nagy, hogy ezen számok tulajdonosai nagyobb nyere mény

fognak nyerni

Rendeljen tehát mielőbb osztály-sorsjegyet

Hecht Bankháznál
Budapest, Ferencziek-tere 6.

Osztálysorsjegy húzása már **november 17-én.**

Sorsjegy-árak:

1/1 1/2 1/4 1/8
12.— 6.— 3.— 1.50 kor

SZÖRME DIVAT

D'AN

BUDAPEST

DOROTTYA U. 11

STEINHARDT MULATO

Rákóczi-ut 63. sz.

Telefon 54-23.

Ma és mindennap!

Kezdeté 1/2 9-kor!

Kezdeté 1/2 10-kor!

Ujdonság!

Ujdonság!

Már megint főznek!

Berta mindent vállal!

Bohózatok. Irta: Glinger és Tansig, ford. és átd. Steinhardt. **Steinhardt Hunyadi** és **Szöke Szakáll** teljesen új műsorral, és elsőrendű külföldi számok. Vasár- és ünnepnapokon délutáni előadás kezdete 1/2 4-kor. Éjfél-től reggel 5 óráig a téli kertben cabarett cigányzene, Belépő díj nincs. — Jegyek d. e. 10—1-ig és délután 3—6-ig a mulatóban és özv. Konti Józsefné dohánytözséjében, Andrássy-ut 29. és a Hungária fürdőben.

BUTOR

készpénzért és részletre. Nem kell banknál törlesztést és semmiféle kamat nem számítatnak. Háló-, ebéd-, uti- és szalonberendezések, óriási választék, egyszerű és modern kivitelenben.

FUCHS BODOG butornagykereskedő
Budapest, VII., Erzsébet-körút 32. Arjegyzék ingyen.

Kiváltunk

ZÁLOGBAN

levő arany- és ezüstékszereket, sorsjegyeket s azokra magasabb kölcsönt nyújtunk.

MANNHEIM SIMON ÉS FIA

Budapest, IV., Párisi-u. 5.
(Főpostával szemben.)

TYURIN!!

használata után nincs többé baromfivész.

1 nap alatt megszűntet mindenféle vést.

Sok számos elismerő bizonyítja, orvosi bizonyítványok igazolják e szer kitűnőséget, minden gazdaembernek szüksége van rá. Ahol ezen szer használják, ott baromfivész nincs, s hosszú időre véstmentesíti a baromfiakat. **1 nap a att megszűnteti a vést.** Minden üvegehez külön használati utasítás. Egy liter tartalmazó üveg ára 4 korona. Megrendelhető a főraktárosnál:

Dr. ODOR BÉLA gyógyszerésznél::
NAGYENYEDEN.

Sürgönyozim: ODOR NAGYENYED. — Naponta postaszétküldés. — Szabadalmazva és törvényileg védve.

FRIEDMAN-ORFEUM

Szerecsen-utca 35.

Telefon: 4-49.

Szenzációs családi megnyitó műsor:

A női szépség diadala színes és plasztikus élőképek

The 5 Bergérez csodáló.

Chong-Ih csodás kínai művészek.

Pásztor Ferike magyar énekesnő

és még 15 világhírű variété-attrakció!

Éjjel 12 órától kezdve a téli kert kabarában 15 szenzációs szám fellépte.

Kezdeté este 8 órákor. Pentárnyitas 7 órákor.

Jegyek előre válthatók d. e. 11-1-ig és d. u. 3-6-ig.

Nincs többé gyomorfájás!

A szabadalmazott kakukfű keserű (elix fum. off.) háziszser

néhány napi használat után teljesen megszünteti a makacs étvágytalanságot, hányingert, gyomor-idegességet, hasmenést és mindennemű gyomorfájást. — Kapható a készítőnél: **Hankovszky Imrénél**, Gőzilló Szálló-n. 9. Főraktár: **Török József** gyógylára, Budapest. — 6 kis üveg ára 4 K 80 f., 6 nagy üveg ára 12 K, 12 kis üveg ára 9 K, 12 nagy üveg ára 21 K. — Szétküldés utánvétel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében.

Szőnyegajdonság!

300/200 cm. nagyságu nyírott **Jaquard-szőnyeg** elpusztíthatatlan minőségben

5 frt 80 kr.ért kapható

Szőnyeg-udvar Király-u. 32. (az udvarban.)

Videki rendelések pontosan eszkeztethetnek.

Minden szobának disze.

VÁRI ÉS TÁRSA

áruházának újdonsága:

önvédelmi eszköz!
Sétabot törrel
ésrevolverrel

Igen előadás sétabot, melynek csak fogantyúját kell kihozni és rögtön mint lövi és hatóerővel revolvert lehet használni.

Ara **75 kor.**
 Havi részlet , , **4 kor.**

Megrendelési iv. Ezzel megrendelem fenti hirdetés alapján a revolverrel és törrel ellátott sétabotot 75 korona árban, 4 korona havi részletre, fizetendő a

VÁRI ÉS TÁRSA áruházában
 Budapest, VIII. József-körút 43.

Összesen három részlet elmulasztása az egész beszerzés azonnal esedékessé teszi. Teljes kifizetésig a cég tulajdonjoga fennmarad. Az első részlet utánvétel.

Lakhely és kelet:

Név és foglalkozás:

Chantecler

a legmegbízhatóbb és legkellemesebb hig.
ÓVSZER
 az elegáns férfivilág kedvence.

Ügyeljen a törv. védjegyre. I eredeti doboz tartállyal vagy anélkül (1/2 tucat) 2.50 korona. Beszerezhető mindenütt, ahol nem kapható, forduljon a főlerekathoz: "Diamant és Mére", Budapest, VII., Nefelejts-utca 15. Telefonszám 21-51.

képzésért, vagy részletfizetésre legelőszobban

Butor EHRENTREU és FUCHS
 testvéreknél
 Budapest, VI., Teréz-körút 8.
 Képes árjegyzék ingyen. Telefon 88-58.

IMMUNITAS HYGIENIKUS
ÁRUHÁZ
 Budapest, IV/2., Kossuth Lajos-utca 14-16.

(férfi óvszer) a gumi-technika legújabb vívmánya. Feltétlenül biztos és utóélettel finomságu gyártmány egyedül rakta. Tucatja 6, 8 és 12 korona.

és hálolyag óvszerek tucatja 2, 4, 6, 8, 10, 16 korona. — Mindenféle betegápolási cikkek. Szigorú titoktartás.

"SANIN"
GUMMI-
 Egyéb Képes árjegyzék ingyen.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerelést gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház húgyszervi és bajkóró osztályán való működése alatt számos évvel át szerzett.

DR. FABINYI
 specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

nemi betegséget
 (hugycsőfolyást, sebeket, syphilit és onfertózesből támadt idegbajokat.)

Meglepő az eredmény férfiuil gyengeségnél (impotentia) még öregebb egyéneknek is.

Biztos siker fejéért a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyászatok.

Bejelentés délelőtt 9-3 ig, és este 5-7-ig.

Budapesten, Rákóczi-ut 8/A. szám.
 (Ájáróház a Pannónia szállóval szemben.)
 Laposóházi bejárás. Külön városzobák.

FÜNÖKÖK
 ezrel eddig hiába vártak arra, hogy könnyű szerrel jussanak írógéphez.

HA FIZETNEK
 havonta 20 koronát, kapnak egy elsőrendű látható írást, visszavittos, tabulátoros, összeadó billentyűs, automatikus sorváltós, csupa aczéből és vasból gyártott, rendkívül tartós, univerzál-kia víratúra

Ujlaki-irógépet.
 Nem írnak alá váltót és folytonosan halmozódó irodal munkálataikban könnyen

BOLDOGULNAK.
 Díjmentes bemutatás országsszerte, árjegyzék ingyen és bermentve.

UJLAKI BÉLA BUDAPEST, V., Sas-utca 24. sz.
 Telefon 122-60.

írógépek eladás, bérlete, cserélése, javítása. Kellek összes rendszerű írógépekhez és sokszorosítókhöz. Elvállal írógéppel leírást és sokszorosításokat jutányosan.

Vidéki képviselők kerestetnek.

ÉVŐESZKÖZÖK
 EZÜSTBŐL ÉS ALPACCA EZÜSTBŐL,
 DISZTÁRGYAK, ALKALMI AJÁNDÉKOK
 A LEGELŐNYÖSEBBEN

POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPEN
 BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29.sz.

VIDÉKI MEGRENDELÉSRE KIVÁGÓ GONDOT FORDÍTOK. ÁRJEGYZÉK 2000°RAJZEL BERMENTVE KÜLDÖTİK.

Munkás ember Szegény ember

a telet könnyen türi

Miért? Miért?

1. Mert minden szegény ember házában van egy olcsó üveg valódi

DIANA SÓSBORSZESZ

amé pótolja az egészséget.

2. Mert aki Diana sósborszeszszel bedörzsölteti magát, az másnap frissen és egészségesen folytathatja munkáját.

3. Mert a Diana sósborszesz cukorra cseppentve a legkellemesebb ital és enyhíti a belső fájdalmakat.

4. Mert a Diana sósborszesz a legjobb étvágygerjesztő hátszser.

5. Mert aki egész nap talpon van, dolgozik, mozog, görnyed vagy bármilyen más nehéz munkát végez: annak feltétlenül jól esik egy kis bedörzsölés a valódi Diana sósborszeszszel.

6. Mert a Diana sósborszesz erősíti, eddi, frissíti az emberi szervezetet, a csontokat, ereket és inakat.

7. Mert a Diana sósborszesz enyhíti az összes fájdalmakat már a masszázás alatt.

Éppen ezért minden szegény és munkásember vásárol **DIANA SÓSBORSZESZT 44 fillérért** eredeti üvegekben.

Egyedüli készítő:
Erényi Béla
 gyógyszerész,
 Bpest, VII., Rápoly-körút 5.

Kedd.

saját érd
SÉ
 HYGI

HA

VIDÉKI

Haszn

Ilyen c

KO

a termé

Hangul minden mo

Bágyad

lános testi

dán egészs

reka és jó

fáradástot

Duitzot. Ez

mely együtt

nyújtva, a

Kola-D

életke

és az ifjusá

sikert és b

Szedje

erősíti ideg

erősnek és

Kolát o

szegényhá

Kér

Most all

erősítse. Ir

cinevel és

csomag Kol

ismerje hat

Ha hatá

De rögtön i

Főraktár:

Abt. 4

+ MAGYAR ORVOSI MŰSZERTÁR +

BUDAPEST, VII-İK KERÜLET, RÁKÓCZI-UT 32-İK SZÁM, A RÓKUS-KÓRHÁZZAL SZEMBEN,

saját érdekükben felhívja az összes sérülteket, hogy az összes kulturállamokban szabadalmazott, különösen a nyári idényben páratlan czélszerűségű **Kicsérhető** nyomlappal ellátott **MULTIFORME sérvkötőkről** prospektust kérjenek. Ezen

SÉRVKÖTŐ a legmesszebbmenő igényeknek is megfelel **MŰLÁB** a lehető legjobb kivitelben **MŰKÉZ** a legizlésebb kiállításban **MŰFŰZŐ**

Támogatók, egyenestartók, haskötők, gummihiaranyák stb. mérték szerint jótállás mellett készülnek.

HYGIENIKUS KÜLÖNLEGESSEGEK! + KÉPES ARJEGYZÉKET kb. 1000 ábrával, ingyen, bérmentve és diákárnyalattal.

HAZASULANDÓK FIGYELMÉBE!

**JEGYGYÜRÜK,
NÁSZAJÁNDÉK-
TÁRGYAK**

**A
LEOELÖNYÖSEBEN
POLGÁR KÁLMÁN**

**ÉKSZERESZ-ES MŰKÉZ IS
itt feleiben szerezhettek be**

BUDAPEST, Erzsébet körút 29.

**VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KÜLÖNÖS GONDOT FORDÍTOK.
ARJEGYZÉK 2000 RAJZZAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE**

LEGUJABB! Most jelent meg! LEGUJABB!

EDWARD WESTERMARCK

Az emberi házasság

története

Fordította

HARKÁNYINÉ WEISER ELLA

A nemi életnek hagyományos és jogi szabályozására vonatkozó szinte áttekinthetetlen irodalomból magasan emelkedik ki *Westermarck* eme nagyhírű munkája, amely új világosságot hoz erre a mindenképp érdeklő fontos és érdekes kérdésre.

A kötet tartalma: A házasság eredete. — Az emberi párosodás évszaka az ősidőben. — Az emberi házasság kora. — A nőközség elméletének bírálata. — Házasság és nőtlenség. — Az ember udvarlása. — Az udvarlás eszéi. — A választás szabadsága. — Nemi kiválasztás az állatoknál; az embernél. — Jellegzetes szépség. — A hasonlóság törvénye. — Rokonházasságok tilalma. — Nemi kiválasztás szeretet, rokonszenv és számítás befolyása alatt. — Rablás vagy vásárlás útján kötött házasság. — A vásárlás útján kötött házasság hanyatlása és a hozomány. — Házassági szerződések. — Az emberi házasság alakjai; tartama. ::

A kötet ára füzve 7 kor., kötve 10 kor.

Megrendelhető a kiadóhivatalban, Athenaeum irod. és nyomdai részvénytársulat (VII., Rákóczi-út 54.), ::: valamint minden hazai könyvkereskedésben. :::

Hasznalat előtt. Hasznalat után.

Ilyen csodálatos változást idéz elő a

Kola-Dultz

a természet legjobb agy- és idegtápláléka.
Hangul t, gondolkodás, tevékenység, valamint a test minden mozgása az agyvelőtől függnek.
Bágytás, fejfájás, levertség, kimerültség és általános testi gyöngeség a hiányzó életérő jelei. Ha Ön Állandóan egészséges és vidám akar lenni, ha egészséges idegekre és jó emlékező tehetőségre vágyik, ha a munkát és fáradságot élvezetűl akarja tekinteni, úgy szedjen Kola-Dultzot. Ez az idegek és agyvelő természetes tápláléka, mely egyúttal a vért javítja és fiatalítja és így erőt, életet nyújtva, a test minden szervére hat.

Életkedvet és munkakedvet ad

és az ifjuság érzetét az egészséggel és tetterővel, melyek sikert és boldogságot eredményeznek.
Szedje egy ideig naponta a Kola-Dultzot, mely megerősíti idegeit, eltűnik minden gyöngeség és hatása alatt erősnek és egészségesnek fogja magát érezni.
Kolat orvosi tekintélyek az egész világon ajánlják és szegényházakban és idegstanatoriumokban használják.

**Kérjen ingyen
Kola-Dultzot!**

Most alkalmat nyújtok Önnek arra, hogy idegeit megerősítse. Írjon nekem egy levelezőlapot az Ön pontos címével és én azonnal küldök ingyen és bérmentve egy csomag Kola-Dultzot, mely elegendő lesz arra, hogy megismerje hatását és méltányolni tudja kiválóását.
Ha hatásával megvan elégedve, úgy rendelhet: többet. De rögtön írjon, mielőtt elfelejtene.

**Főraktár: DULTZ MIKSA, Budapest, VII.,
Abt. 466. Dohány-utca 29. szám.**

THE GRESHAM

ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG LONDONBAN

Alapították 1848-ban.

Magyarországi igazgatóság Budapesten
V., FERENCZ JÓZSEF-TÉR 5-6. SZ.
(Saját palotájában)

Elfogad életbiztosításokat a legkülönbözőbb kombinációk szerint előnyös díjak és feltételek mellett. A „Gresham” kötvényfeltételei kiválóan liberálisak. Kötvényei elévülhetlenek és megtámadhatatlanok. — Fedezetül letett konvencionál felül kivánságára a biztosítás érvénybe lépésekor aonnal kárterítési kötelezettséget vállal. — Öngyilkosság, párbaj, vagy bírói ítélet folytán előálló halálosetekben.

Vagyontállás 1909. decz. 31-én — 247,763.451/22
Érvényben levő biztosítások — 610,000.000/00
Biztosított feleknek kifizetett kártérítés — 615,003.137/89
A magyar üzlethez tartozóba helyezett összeg — 26,498.517/99
Magyar értékekben tényleg elhelyezett díjtartalék — 28,554.908/88

NAGYENYED-re

Gyümölcsfacsemetek

szőlőnyed, díszszőlők, túlévőfűk, kertés növények, bogorogymölcsök stb.

Szőlőoltványok (elszórható áru)

Európai és amerikai sima és gyökerecs vesszők. (Külföldi díszárnyékok kívánsára ingyen.)

FISCHER és Társai

faiskolák és szőlőoltványtelepek

Arjegyüket kérésre és megrendelők átvételkor kérésre „A KERT”-re nyújtottak

Berson

gummisarkok

még is a legjobbak!

Mindenütt kaphatók.

E hirdetésí rovatban minden szö egyszerű beiktatása közönséges pötít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetésí rovatban minden szö egyszerű beiktatása közönséges pötít betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények, használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrényraktárban, Budapest, V., Bálvány-utca 6-C.

Faun aranyos feleségem, imádtott boldogságom! Csendes minden körülöttem, ami beteg lelke me végtelen jó hatással van — az óra egyhangú ketyegése s egy új de nagyon jó barátom egyforma lélegzete mellett gondolkodom az elmúltakon. Istenem be rövid ideig is tartott az az edes boldogság! Azonban annál boldogtalanabb vagyok most. Ami másnak oly kedves, sokat ígéro, az reám növe értéktelen s teher. Utalom a világot s gyűlölöm az embereket, Bolond, örült lettem. Nem tudom mi lesz velem. — Szeressél nagyon, edes gyönyörűségem — ha ugyan távol is tölem — hisz egyedül az vigasztal, az a tudat, hogy kiesi szíved csak az enyem. Csókollak a kinttől, tájfalomtól felhótan, de örökké. 6000

Férjiet keresek két leányomnak 4-5000 korona hozományukkal, nével, válaszbélyeggel írjon „Szerencsés” címre a kidóhivatalba.

Nősülni óhajtnak évi jövedelmünk 3-4000 korona, oly tisztességes leány vagy özvegyvel, kinek 4-6000 korona hozomány van, teljes czimrel, válaszbélyeggel írjon „Feleség” jelígre a kidóhivatalba.

Sonka-pác szépségi, 1 adag 1 sonkán 50 fill, 12 adag 5 korona. **Barta József** konzervgyára Felka (Szepes megye). 29318

Juniperus (nemes borovicska) 4 literes posta-tartály bérmentve K 10.50 **Barta József** konzervgyára Felka (Szepes megye). 29315

Rizike gomba, válogatott, 5 kilós hordókban, ezekben K 8.—; sóslében K 7.— **Barta József** konzervgyára Felka (Szepes megye). 29319

Pénzszekrényeket tűz- és betörésmenteseket ajánl olcsó áron Budapesti pénzszekrénygyár, Rákos-u. 4/h.

Nevelőnőket német, francia, angolokat zene nyelvismerettel, bonneokat azonnali belépésre ajánlok, magyar okleveles nevelőnőket zene és nyelvismerettel sürgősen keresek. **Szegheő S. Lujza** intézete Budapest, VI., Dessoewffy-utca 22. 29324

Tisztviselői kölcsönt köztisztviselőknél és katonatisztéknél előjegyzéssel és előjegyzés nélkül. **Teljeskörű kölcsönt** 60 évre. **Valtőkölcsönt** kereskedők, iparosok és magántisztviselőknél gyorsan és előnyösen folyósítat. **Rigócz és Hartmann** bank-iroda, Bóza-utca 29. sz. Telefon 94-66. 29100

Róthy- név látható a valódi pemetőfü cukorka minden egyes darabkáján.

Könyv-árjegyzéket kérjenek gyűjtők, könyvtárak, magánosok ritka művekről. **Harmathy-antharium**, Debreczen, Fűvészkert 14. 29631

Sok pénzt kereshet! mellékeresetként is minden üzleti tőke és előismeretek nélkül, képviselitem átvétele által. Ajánlatokat „Tisztességes kereset” jelígre **Bloekner J.** hirdető irodájá Budapest, IV., Semmelweis-utca 9. továbbít. 29634

Koporsó asztalosok részére mindennemű koporsók díszítései, összes temetkezési cikkek képes árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a **Budapesti Kavatalgyár Részvénytárs.** Nagymező-utca E. 46. sz.

Papirhéju diót, mézédés téli szőlőt postakosaránként 3.60, nemes birsalmát, téli csomegealmát 2.60, mázsánként 38.—, ecetes ugorakát, paprikát 2.60, házilag főzött mézédés szilvalekvárnak kilóját 1.30, különleges barack lekvárnak 2.60, valódi barackkonyak 5 kgos üveggel 20.— koronáért. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Fajborokat lefejtvő kölesönördóban hektóliterenként 44 koronáért, papirhéju diót postakosaránként 3.50. Gyümölcskivitel Csongrádról.

Maronit, narancsol, citromot, datolyát, papirhéju diót, fűgét, orosz teát, vegyesen postakosaránként 2.60 koronáért szállítja Gyümölcskivitel Csongrádról.

INGYEN TANULHAT november 1-től két hónapon át kereskedelmi szaktárgyakat, gépirást, gyorsírást, helyesírást, szepirást, német nyelvet. **Magyar Tanügyi Intézet, Rottenbiller-utca 8/a. sz.** Tanítás napi három óráig. Nappali és esti tanfolyamok.

Veres atonya befött, szépségi, 5 kilós postakosár K 7. **Barta József** konzervgyára Felka (Szepes megye). 29317

Parlamenti gyorsírók által vezetett magyar-német gyorsíró iskola. Gépirás és magyar-német levelezés-oktatás. A teljes kiképzés díja havi 10 kor. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktantárgyak. Az **Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület** hivatalos tanfolyama **Alapította Markovics Iván 1863-ban.** Biztos állás közvetítés. Nyitva szep. 1-től jul. 1-ig. Havonként új tanfolyamok. Tájékoztatót küldi **Csabelberger szakiskola.** (Csak Liszt Ferenc-tér 10. előbb Gyár-utca 4.) Címre vigyázzunk! — Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája írógépcégektől s más hirdetésünket utánzó újabb tanfolyamoktól független. — Telefon 64-68. Beiratás sok egész napon át.

25 koronáért készülnek saját műhelyemben mérték után remek szabásban, finom kivitelben divatos férfiföltönyök vagy télikabátok finomszövetekből. **Lichtman Sándor** férfiszabómester, Budapest Rottenbiller-utca 4/A. sz. Vidékre posztóminták bérmentve, helyben szabásmunkát kívánatra házhoz küldöm. 28592

A gyermekáldást 2 vagy 3 számra meghatározni, nagyon okos dolog és sok pénzmegtakarítással jár. Az erre vonatkozó pontos utasítást, a melyért sok ezer hálaírat beérkezett, titoktartással küldi 90 fillér magyar levélbélyeg ellenében **Frau A. Kampa, Berlin S. W. 242.** Lindenstrasse 51. 28634

Zálogcédulát, Brillantot, gyöngyöt, ékszeret, aranyt, ezüstöt és mindenféle vasakat. **Alt-Wien** porcellán, régi bronz, osontárgyakat, szobrokat és olajfestményeket vesznek. **Kerész ékszerész és régi-ékszerkedő Király-u. 85.** — Telefon 95-48. — Meghívásra jövek.

Legújabb gramfon lemez 35 cm. Drbja: kor. 2.50. **Király Ernő** énekelve.

1. Hűlő falevél
2. Balog Orszo keszkenője
3. De jó volna egy nő
4. Erdő erdő sűrű erdő
5. **St. Anna** a Fűkás.
6. Most amikor minden
7. Spitzernének a szolgálja
8. Gimbelem, gonbolum
9. A legülyöz kuplé
10. Kaland a lichterhofban I rész

Gyárfaástól nevetető

1. Vicselázsmester I. rész
2. **Rózsa Lajostól Legújabb népdalok.**
3. Dícsértések szőlő legény
4. A templomba vasárnapi se
5. Mit susog a feher akacok
6. Valakinek muzsikálnak
7. A csaribába szőlő a nota
8. Ha majd egyszer a síromon
9. **Simaytól Sláger!**
10. Az anyját neki Negerparád
11. A szoknyavadász

Minden egyes lemez tiszta felvételért kezeskedem. Utánvételel mellé küldi: **Arnitz Frigyes,** műhangszerkészítő Budapest, VIII., József-körút 39-9. Az összes hangszerek legnagyobb választékban és legolcsóbban. Hangszer, gramfon és lemez árjegyzék, ingyen, külön-külön kéréndő.

A gyakorló gyorsírók Társasága gyorsírási (Gabelberger-Markovits rendszerű) és gépirási magyar és német tanfolyamaira, különféle rendszerű. Látható írásu írógépekre beiratkozhatni naponként. Beiratási díj nincs. Tandíj igen mérsékelt. Végzett növendékeinket díjtalanul állásba segítjük. Telefon 18-09. **GLOGOWSKY és TÁRSA,** Andrassy-ut 12. és Revay-utca 6. szám.

A világhírű „THE ROYAL” Gramofonokat minden recsegés vagy utóhang nélkül, minden tisztán hanggal, szigorúan az eredeti nagyvonalú gyári áron és minden árfelemelés nélkül havi 6-10 kor. részletfizetésre szállítjuk a vidékre is. **Piccoló** Gramofonok 20 kor.-tól feljebb.

Láng Jakab és Fia grammofonnyakérek kedők, Budapest, József-körút 41. Fióküzletek VIII., Baross-tér 4. Buda. II., Margit-körút 6. sz. Árjegyzék ingyen és bérmentve. 20556

TÁRS, (osakia Komoly, agilis) néhány ezer forinttal szabadalmazott tömegszikkekhez amolyk kitaláló rekordul lettek miniszteriumoknál és a közigazgatásnál bevezetve. 100.000 korona évi jövedelem elérhető. Csak komoly uri embereknek ajánlata véteik figyelembe. Felvilágosítást nyújt a **Modern Kereskedelmi Szemle** szerkesztőségében Budapest, VII., Rottenbiller-utca 10., hova a levelek intézendők.

Szabók részére mindennemű zsinór, gomb és szabó-kellék képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a **Budapesti Paszománygyár Részvénytárs.** Nagymező-utca 4A.

BUTOR 30% megtakarítás! Régi Butorszalon Budapest, Ferenciek-tere 3 félemelet. Vétel és eladás **használt és új polgári, urasági lakberendezéseknél, mahagoni és palisander butorok, aris szobák, angol borgarnitúrák és teljesen berendezett mintaszobák, keleti szőnyegek, csillárak.** — Telefon 82-13. 28589

Titkos betegségeik, húgycsőfolyás, húgycsőszűkület, hólyagbántalmak, altesti sebek, bűbetegek, bujaker (syphilis) az önfertőzés utókövetkezményei, elgyengült férfierő, női bajok, fehérfolyás, stb. stb. alapos, gyors és gyökeres gyógyítására a foglalt órák zavarása nélkül bevált, sikeres és lekiismeretes gyógyomédjánál fogva legjobban ajánljuk

Dr. Garai — szakorvos — rendező-intézet, Budapest, VI., Andrassy-ut 24. **FELTŰNÉS NÉLKŰLI** eredményes gyógyítás levélileg is. Kívánatra gyógyyszerrel is gondoskodik. Rendel naponta 10 órától 4-ig és este 7-8 óráig. Levelekre azonnal válaszol.

Kitaláló rekordul lettek miniszteriumoknál és a közigazgatásnál bevezetve. 100.000 korona évi jövedelem elérhető. Csak komoly uri embereknek ajánlata véteik figyelembe. Felvilágosítást nyújt a **Modern Kereskedelmi Szemle** szerkesztőségében Budapest, VII., Rottenbiller-utca 10., hova a levelek intézendők.

Kitűnő humoros újdonságok jelentek meg **Riadó** legjobb lemez felvételeiben. Bizonyos számú lemezvásárlásnál ingyen adunk egy pompás gramofont. Kérjen felvilágosítást. **szent László Intézet** Budapest, 27. Veres Pálné-u. 16.

Legjobb likörök és rum készíthetők kivonataimmal. Egy üveg ára 60 fillér. 10 üveget 6 koronáért bérmentve küldök. Árjegyzékét kívánatra. — **Róthy Béla** gyógyyszerész, Békéscsaba. 5986

Pénzt akar Ön azonnali butorra, zongorára, varrógépekre, kerékpárookra és mindenféle kereskedelmi árukra, akkor forduljon bizalommal csak a régi **Tauber** céghez, Baross-tér 15. sz. Telefon 149-00. 29387

A gümőkór. A pusztító népbetegség természetének, jelentőségének és az ellene való védekezés módjainak részletes népszerű ismertetése. (Gümőkór — Tuberkulozis. Tüdővész — A tüdő gümőkórja.)

A művelt magyar közönség zsebfonalára a tuberkulozis kérdésében. 392 a szöveg közé nyomtatott képpel.

Irtó O. Kuthy Dezső dr. Ára kötre 4 korona. Egyszerű népkiadás fűzve 60 f. Kapható: **LAMPEL R.** könyvkereskedése (Wodianer F. és fia) r.-t.-nál Budapest, VI. ker., Andrassy-ut 21. sz. és minden könyvkereskedésben.

Kárpitos nyergesek részére mindennemű kellek képes nagy árjegyzékét kívánatra ingyen küldi a **Budapesti Paszománygyár Részvénytárs.** Nagymező-utca E. 46.

Elsőrendű Singer varró-gépeket

nagyban árban és minden árfelemelés nélkül havi 8 és 10 K részletre szállítunk 10 évi jótállással és vidékre is bárhova **Láng Jakab és fia** varrógép- és kerékpár nagykereskedők Budapest, József-körút 41. szám. Fióküzletek Baross-tér 4. sz. és Buda. Margit-körút 6. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Olcsó butoreladás a leggyorsaból től a legfinomabb kivitelig november hó végéig minden elfogadható árban eladók. **Patyi Kálmán** Lőrincz Budapest, VIII., Rákóczi-ut 19. Uránia-színház mellett. 29584

MAGANTANULOKAT polgári iskolai, gimnáziumi, kereskedelmi iskolai magánvizsgálatokra, érettségire felkészítéssel előkészít **Magyar Tanügyi Intézet** Rottenbiller-utca 8/a. sz.

BUTOR készpénzért vagy részletre minden kamat nélkül legolcsóbban. **Nagy Imre** Bpest, VI., Váci-körút 9. Feljárt Szerecsen-utca 1. szám. Kis képes modern teljesen új album ingyen. Nagy album 50 fillér.

Ajtók, Ablakok, vasrudonyok, használtak és újak, bármily méretben és alakban, igen olcsón kaphatók

Wiener A. utódánál BUDAPEST, ÜLLŐI-UT 123. Telefon: 62-80. Alapított 1886-ban.

Zálogcédulákat vesznek. Elzálogosított briliánsokat, gyöngyöket, aranyt, ezüstöt és ékszerket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és teljes értéket kifizetom. **Singer Jakob** ékszerkereskedő BUDAPEST, Király-utca 91. sz. Izabella-utca sarkán. 27553

Az **ATHENAEUM** irodalmi és nyomdai r.-t. kiadásában most jelent meg:

KELEMEN BÉLA all. főreálisk. igazg. **„NÉMET HELYESÍRÁSI SZÓTÁRA”**

Ez a házagptóló nyelv különösebb nehézségeiben, kétséges eseteiben páratlan tanácsadó. A német nyelvvel foglalkozó magyar embert mindenkor kisegíti zavarából, ha valamely szónak helyesírására, nemére, ragozására, használatára néző keres utbaigazítást. Ára fűzve K 1.40 Kapható minden hazai könyvkereskedésben, valamint a kiadó területén (Athenaeum, VII., Rákóczi-ut 54.).